

KEY TO GREEK PROSE COMPOSITION

Exercise 1 [A].

1. οἱ Ἕλληνες αἰεὶ ἀνδρεῖοί εἰσιν.
2. ἡ Ἑλλὰς ἐλευθέρα ἦν πάλαι.
3. οἱ ἀνδρεῖοι τιμῶνται.
4. ἡ ἐλπίς δίδωσι τὴν ἀνδρείαν τοῖς ἀνθρώποις.
5. τὸ ἀληθὲς πολλάκις δεινὸν ἐστίν.
6. τὸ λέγειν χαλεπὸν ἐστίν ἐμοί.
7. αἰσχρὸν νομίζει τὸ ψεύδεσθαι.
8. ὁ πλούσιος πολλοὺς φίλους ἔχει.
9. ὁ ἀνδρεῖος νικᾷ τὰ χαλεπά.
10. τὸ νικᾶν πολλοὺς βλάπτει.
11. οἱ νῦν ἀνδρειότεροί εἰσιν.
12. οἱ ἐνθάδε οὐ πείθονται μοι.

Exercise 2 [B].

1. οἱ σοφοὶ τιμῶσι τὴν ἀλήθειαν.
2. οἱ Ἕλληνες οὐκ ἐθέλουσι πείθεσθαι τοῖς βαρβάροις.
3. τὸ εὖ λέγειν χαλεπὸν ἐστίν.

Ex. 2.—continued.

4. αἱ νῆες ἀσφαλεῖς εἰσιν ἐν τοῖς λιμέσι.
5. ἐθέλομεν [βουλόμεθα] σφίξειν τὴν Ἑλλάδα.
6. οἱ ἀγαθοὶ θαυμάζουσι τὴν σοφίαν.
7. τῷ πείθεσθαι τοῖς σοφοῖς [αὐτοὶ] σοφοὶ γιγνόμεθα.
8. τῷ νικᾶν ἐλευθεροὶ γιγνόμεθα.
9. οἱ ἐλεύθεροὶ οὐ θαυμάζουσι τὴν δουλείαν.
10. οἱ πάλαι ἐθαύμαζον τὴν σοφίαν.
11. οἱ ἐνθάδε οὐ τιμῶσι τὴν ἀνδρείαν.

Exercise 3 [A].

1. οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατιῶται ἀπέθανον ἀνδρείως.
2. οἱ πάλαι ἐτίμων τοὺς εὐ λέγοντας.
3. τὸ ἐν τῇ πόλει στράτευμα οὐκ ᾔθελε μάχεσθαι.
4. οἱ φυγόντες ἦλθον πρὸς τὴν πόλιν.
5. οἱ τοῦτο εἰπόντες ἐψεύδοντο.
6. οἱ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐστηκότες ἐξέφυγον.
7. ὁ κῆρυξ μεγάλην εἶχε τὴν φωνήν.
8. πολλοὶ τῶν ἀρίστων Ἀθηναίων ἀπώλοντο.
9. ἀπώλεσαν τὰ τεῖχη τὰ ἄρτι πεποιημένα.
10. ἐξέφερον τοὺς νοσοῦντας εἰς τὰς ὁδούς.
11. αἱ γυναῖκες ἔχουσι τὰς χεῖρας χαριέσσας.
12. ἀπέπεμψαν τοὺς Ἀθηναίους τοὺς ἐν τῷ στρατεν-
ματι [ὄντας].

Exercise 4 [B].

1. ἀεὶ τιμῶμεν τοὺς εὐ λέγοντας.
2. οἱ ὑπὲρ τῆς πόλεως τεθνηκότες ἄξιοι εἰσι τῆς τιμῆς.
3. αἱ νῆες αἱ ἐν τῷ λιμένι εἰσιν ἀσφαλεῖς.
4. οἱ Ἕλληνες οὐ πείσονται τοῖς τοῦ βασιλέως
στρατιώταις.
5. οἱ ἐκ τῆς πόλεως φυγόντες οὐκ εἰσιν ἀνδρεῖοι.
6. ἡ ἐλπὶς δίδωσι τὴν ἀνδρείαν τοῖς ὑπὲρ τῆς πόλεως
μαχομένοις.
7. οἱ λέοντες ἔχουσι τοὺς ὀδόντας ὀξεῖς.
8. οἱ τῶν σοφῶν πατέρων υἱοὶ οὐκ αἰεὶ εἰσι σοφοί.
9. οἱ ἀγαθοὶ πολῖται διδῶσι τὰ χρήματα ταῖς τῶν
ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανόντων γυναῖξιν.
10. ὁ στρατηγὸς ᾧ πευθόμεθ' ἐστὶν ἀνδρείος.
11. τιμῶμεν τοὺς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθερώσαντας.

Exercise 5 [A].

1. οἱ νῦν τιμῶσι τοὺς πάλαι ἥρωας.
2. οἱ πλούσιοι διδῶσι τὰ χρήματα τοῖς πένησι.
3. τὸ ἀληθές οὐκ αἰεὶ ῥαδίον ἐστὶ τοῖς εὐ λέγουσιν.
4. αἱ τῶν πολιτῶν γυναῖκες οὐκ ἐτίμων τοὺς ἐκ τῆς
μάχης φυγόντας.
5. οἱ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες διέφθειραν τὰ τῆς
πόλεως τείχη.

Ex. 5.—continued.

6. οἱ στρατιῶται οἱ πρὸς τὴν πόλιν ἐκφυγόντες νῦν ἀσφαλεῖς εἰσιν.
7. οἱ πολῖται ἤθελον [ἐβούλοντο] διαφθεῖραι τὰς ναῦς τὰς εἰς τὸν λιμένα ἐλθούσας.
8. οἱ ἀνδρείως ὑπὲρ τῆς πατρίδος μαχόμενοι ἄξιοι εἰσι τῆς μεγίστης τιμῆς.
9. οἱ στρατιῶται σφύζονται τῷ ἀνδρείως μάχεσθαι μᾶλλον ἢ τῷ φεύγειν.
10. τιμῶμεν τοὺς ῥήτορας τοὺς βουλομένους τὴν Ἑλλάδα σώζειν.

Exercise 6 [B].

1. οἱ ἄριστα μαχόμενοι νικῆσουσιν.
2. ἐνίκησαν τοὺς ἀνδρείωτερον μαχομένους.
3. ἰσχυρότερα ἐποίησαν τὰ τῆς πόλεως τείχη.
4. τὰ θηρία αὐτῷ ἐπέθετο.
5. ἡ τῶν πολεμίων νίκη κατέλυσε τὴν τῶν πολιτῶν ἐλπίδα.
6. πλούσιοι ἐγένοντο τῷ ψεύδεσθαι.
7. ὁ τῶν πολεμίων στρατηγὸς ἔλυσε τοὺς στρατιώτας τοὺς ἀνδρείως μαχεσαμένους.
8. αἱ νῆες αἱ πλεύσασαι οὐδέποτε ἀφίκοντο.
9. οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέκτειναν τὰς γυναῖκας τὰς τὴν πόλιν προδούσας.
10. κακὸν νομίζω τὸ μάχεσθαι.

Exercise 7.

1. τὰ ζῶα οὐκ αἰεὶ ἐστί καλά.
2. καὶ οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες εἰσι μικροί.
3. τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄνθη αὐξάνεται ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ.
4. οἱ δύο στρατηγοὶ ἀπέθανον ὑπὸ τῶν πολεμίων.
[Οἱ, τὸν στρατηγὸν ἀπεθανέντην etc.]
5. τὰ δύο στρατεύματα ἐμάχοντο.
[Οἱ, τὸν στρατεύματε ἐμαχίσθησαν.]
6. ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος φέρονται εἰς τὴν ἀγοράν.
7. πολλὰ βέλη ἐβλήθη ὑπὸ τῶν πολεμίων.
8. δύο φίλοι ἔδοσαν μοι τὸ δῶρον.
9. τὰ τέκνα φίλα εἰσὶ τοῖς πατράσι.
10. ὁ σίτος [οἱ, τὰ σῖτα] καὶ ὁ οἶνός ἐστι χρήσιμα τοῖς ἀνθρώποις.
11. ἔδωκα αὐτοῖς τὰ χρήματα, τὸ τοῦ βασιλέως δῶρον.
12. ὁ Νικίας καὶ ὁ Δημοσθένης, δύο ἀνδρείοι στρατιῶται, ἀπέθανον.
[Οἱ, ἀνδρείῳ στρατιώτῃ ἀπεθανέντην.]
13. ταῦτ' ἐστὶ τὰ δῶρα τοῦ Καλλίου τοῦ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῦ.

Exercise 8 [A].

1. οἱ στρατιῶται ἀπέθανον τοῖς βέλεσι.
2. οἱ πολῖται ἐδίδον πολλὰ δῶρα τῷ βασιλεῖ.
3. αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα ἐστήκασιν [ἐστάσιν] ἐν τῷ τείχει.

Ex. 8.—continued.

4. αἱ νῆες αἰὲν ἔφερον τὰ σῖτα εἰς τὸν λιμένα.
5. ἐπεὶ τὸ στράτευμα ἐνίκηθη ἡ πόλις ἡρέθη.
6. πολλοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἔστασαν ἐν τῇ ἀγορᾷ.
7. ἐπεὶ αἱ νῆες ἔπλευσαν εἰς τὸν λιμένα ἀσφαλεῖς ἦσαν.
8. αἰὲν ἐτιμῶμεν τοὺς εὖ λέγοντας.
9. οἱ Ἕλληνες πολλὰκις ἐνίκων τοὺς Πέρσας.
10. ὁ Κύρος ἀπέθανεν ὑπὸ τῶν τοῦ ἀδελφοῦ στρατιωτῶν.

Exercise 9 [B].

1. οἱ πολέμιοι διέφθειραν τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατεῦμα.
2. οἱ πάλαι ἐτίμων τοὺς ἀνδρείους.
3. ἐπεὶ ὁ στρατηγὸς ἀφίκετο ἀπέθανε.
4. ἐπεὶ οἱ ναῦται ἀφίκοντο ἔμμενον ἐν τῇ πόλει.
5. οἱ Ἀθηναῖοι καὶ αἱ γυναῖκες ἐστήκασιν [ἐστᾶσιν] ἐν τῇ ἀγορᾷ.
6. ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀποτεθνήκασιν.
7. αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα ἀπέθανον τοῖς βέλεσι.
8. οἱ πάλαι ἥρωες αἰὲν ἐμάχοντο ἀνδρείως.
9. αἱ νῆες ἔμμενον πᾶσαν τὴν ἡμέραν ἐν τῷ λιμένι.
10. ἐτιμῶμεν τοὺς ἀνδρείως μαχομένους.

Exercise 10 [A].

1. οἱ πολέμιοι ἐπέθεντο αὐτοῖς πορευομένοις.
2. αἰὲν προσβαλλόμενοι οἱ πολῖται ἠπόρουν.
3. οὐκ ἤθελον πορευέσθαι.
4. ὁ στρατηγὸς ἐκέλευσεν αὐτοὺς προσβάλλειν, ἀλλ' οὐκ ἐπείθεντο.
5. στρατόπεδον ποιήσαντες ἐδέχοντο τοὺς πολεμίους.
6. ἀπέθανε διαβαῖνον τὸν ποταμόν.
7. ταῦτα ἀκούσαντες ἔφυγον.
8. πολλὰκις ἐώρωντο εἰς τὴν πόλιν εἰσιόντες.
9. οἱ ἐρωτηθέντες ἀπεκρίναντο.
10. ἀφικόμενοι πρὸς τὸ ἄστυ κατελήφθησαν.

Exercise 11 [B].

1. αἱ νῆες αἱ ἀφικόμεναι διεφθάρησαν.
2. οἱ πολέμιοι ἐπέθεντο τοῖς στρατιώταις πορευομένοις.
3. οἱ στρατιῶται αἰὲν ἀνδρείως ἐμάχοντο οὐδὲ ἐνίκηθησάν ποτε.
4. οἱ πολέμιοι διέφθειραν τὰς ναῦς τὰς ἐκ τοῦ λιμένος ἐκπλευσάσας.
5. τὸ στράτευμα πρὸς τὰ τῆς πόλεως τεῖχη ἐλθὼν ἐστρατοπεδεύσατο.
6. ἡ πόλις διεφθείρετο καὶ οἱ πολῖται ἔφυγον.
7. οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν μέγα στράτευμα τῶν Περσῶν.

Ex. 11—continued.

8. οἱ Ἕλληνες πολλάκις ἐμάχοντο ἀνδρείως τοῖς Πέρσαις καὶ αὐτοὺς ἐνίκων.
 9. πολλὰ νῆες ἔαλωσαν ἐκ τοῦ λιμένος ἐρχόμεναι.
 10. νικήσαντες τοὺς πολεμίους οἱ στρατιῶται ἐπορεύοντο πρὸς τὴν πόλιν.

Exercise 12 [A].

1. ἐσώσαντο τὰς [τε] γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα.
 2. ἀπέδοντο τὸν τοῦ Δημοσθένους οἶκον.
 3. [ὁ] Ἀλκιβιάδης ἐφέρετο πολλὰ ἄθλα.
 4. ἔπαυσαν τὴν μάχην.
 5. [ὁ] Σωκράτης ἐδίδασκε τοὺς τῶν Ἀθηναίων νιούς.
 6. ὁ ἥλιος ἐφάνη.
 7. ἀπέδειξε τὸ δῶρον τῷ πατρί.
 8. ἔπαύσαντο τῆς μάχης.
 9. οἱ Ἀθηναῖοι ἀνδρείως ἡμύνοντο τοὺς Πέρσας.
 10. ἐλύσαντο τοὺς πολίτας τοὺς αἰρεθέντας [ἀλόντας].
 11. εἵλοντο τὸν Νικίαν στρατηγόν.

Exercise 13 [B].

1. ὁ χειμὼν ταχέως ἔπαυσε τὴν μάχην.
 2. οἱ ναῦται ἀπέδοντο τοὺς ἰχθύς τοῖς πολίταις.
 3. λυσόμεθα τοὺς τοῦ στρατηγοῦ νιούς.
 4. ἀμυνόμεθα τῇ πόλει τοὺς πολεμίους.
 5. πολλὰ ἄθλα φέρεי ἐν τοῖς ἀγῶσι.

Ex. 13—continued.

6. ταῦτα τὰ δῶρα κάλλιστα ἐμοὶ φαίνεται.
 7. φανούμεν [δείξομεν] τοῦτο τοῖς πολίταις.
 8. παύσομεθα ἤδη τοῦ πολέμου.
 9. ἀνδρείως ἡμύνοντο τοὺς πολεμίους.
 10. ἐσφύζομεν τὰ χρήματα.
 11. ἀπέδωκα τὰ χρήματα τῷ κριτῇ.
 12. τοὺς ἀρίστους εἵλοντο ἡγεμόνας.

Exercise 14 [A].

1. οἱ στρατιῶται εἵλοντο τὸν Νικίαν στρατηγόν.
 2. αἱ βίβλοι ἤρέθησαν ὑπὸ τῶν τέκνων.
 3. ἡ μάχη ἐπαύθη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ.
 4. πολλάκις νικηθέντες ἔπαύσαντο τοῦ πολέμου.
 5. ταῦτα ἠκούσθη ὑπὸ τῶν πολιτῶν.
 6. οἱ ἀπολόμενοι ἐτάφησαν.
 7. ὁ στρατὸς ἐσώθη ὑπὸ τοῦ Καλλίου.
 8. οἱ ἡμῖν ἐπιθέμενοι ἐάλωσαν.
 9. ὤφθησαν ὑπὸ τῶν πολεμίων διαβαίνοντες τὸν ποταμόν.
 10. τὰ δῶρα ἀπεδόθη τοῖς τέκνοις.

Exercise 15 [B].

1. ἀποπλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐσώθησαν.
 2. ἡ μάχη ἐπαύθη χειμῶνι.
 3. οἱ Ἀθηναῖοι ἐλύθησαν καὶ ἐλύσαντο τοὺς δούλους.

Ex. 15- continued.

4. τὰ τείχη ἤρέθη.
5. ἐκελεύσθησαν προσβάλλειν τοῖς πολεμίοις.
6. ἐπιθέμενοι τοῖς πολεμίοις ἐνίκησαν.
7. ὁ στρατὸς ἠϋξήθη εἰς τὴν χώραν εἰσιών.
8. οἱ πεμφθέντες ἄγγελοι [οἱ, οἱ ἄγγελοι οἱ πεμφθέντες]
ἐκομίσαντο πολὺν τὸν οὔτον.
9. ἡ πόλις διεφθάρη καὶ οἱ πολῖται ἀπώλοντο.
10. ἐπαύσαντο τοῦ μάχεσθαι.

Exercise 16 [A].

1. τὸ στρατόπεδον πανστράτια ἐπολιορκήθη ὑπὸ τῶν πολεμίων.
2. ἀπέκτειναν αὐτὸν λίθοις ἐπεὶ ἤδη ἐτραυματίσθη [οἱ, ἤδη τραυματισθέντα, τετρωμένον].
3. ὑπὸ τίνος ἀνεψύχθησαν αἱ πύλαι ;
4. ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους τῇ τέχνῃ.
5. ἐκελεύσθησαν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ διαβαίνειν τὸν ποταμόν.
6. διέβησαν τὸν ποταμὸν τῇ γεφύρᾳ.
7. ἄγγελοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεμφθέντες προὔδοσαι τὴν πόλιν.
8. πολλοῖς χρήμασιν ἐλύσατο τὸν πατέρα.
9. ἔσωσαν τοὺς πολῖτας ταῖς ναυσίν.
10. ἡ χώρα διαφθείρεται ὑπὸ τῶν Περσῶν.

Exercise 17 [B].

1. ὁ τῶν Περσῶν μέγας στρατὸς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐνίκηθη.
2. οἱ παῖδες λίθοις ἔβαλλον τὸν ῥήτορα.
3. ὁ προδότης ἀπέθανε [τοῖς] λίθοις [τοῖς] ὑπὸ τῶν πολιτῶν βληθείσιν.
4. πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν ἐτραυματίσθησαν τοῖς τοξεύμασιν.
5. οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀλόντες ἀπέθανον.
6. πολλὰκις νικηθέντες ἐπαύσαντο τοῦ πολέμου.
7. οἱ ἀνδριότατοι τῶν στρατιωτῶν ἀπέθανον τοῖς τῶν πολεμίων βέλεσιν.
8. οἱ τὰ ἄθλα ἐν τοῖς ἀγῶσι φερόμενοι τιμῶνται ὑπὸ τῶν πολιτῶν.
9. οἱ Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο λύεσθαι τοὺς στρατιώτας τοὺς ὑπὸ τῶν πολεμίων ληφθέντας.
10. ἡ γέφυρα τῷ χειμῶνι ἐλύθη.

Exercise 18 [A].

1. αἱ νῆες ἔπλευσαν Ἀθήνηθεν πρὸς τὸν Ἑλλησπόντον [οἱ, ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου].
2. οἱ στρατιῶται οἱ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀλόντες οἵκαδε ἐπέμφθησαν.
3. οἱ ἐν τοῖς τείχεσι στρατιῶται ἀπέθανον τοῖς τοξεύμασι.

Ex. 18.—*continued.*

4. ἄγγελοι ἐπέμφθησαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς τὸν βασιλέα.
5. οἱ ἄγγελοι οἱ ἐκ τῶν Θηβῶν ἐλθόντες ἤγγειλαν ταῦτα τοῖς Λακεδαιμονίοις.
6. οἱ οἶκοι μέιναντες εἶδον τοὺς στρατιώτας τοὺς ἀπὸ τῆς νήσου ἀφικομένους.
7. οἱ ἀμφὶ τὸν στρατηγὸν ἀπέθανον ὑπὸ τῶν προδοτῶν.
8. αἱ νῆες ἀφίκοντο εἰς τὰς Ἀθήνας πολλὰ δῶρα φέρουσαι παρὰ τοῦ βασιλέως.
9. τὸ στράτευμα τὸ ἐπὶ τὴν πόλιν πορευόμενον ἀπώλετο μεγάλῳ χειμῶνι.
10. οἱ στρατιῶται οἱ Μαραθῶνι ἀποθανόντες πολὺ ἐτιμῶντο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.

Exercise 19 [B].

1. οἱ προδοταὶ οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐλθόντες ἀπέθανον ἐν ταῖς Ἀθήναις [Ἀθήνησιν].
2. οἱ ἀπὸ τῆς πόλεως πλεύσαντες ἀφίκοντο εἰς τὴν ἡπειρὸν ἀσφαλεῖς.
3. στράτευμα ἐπέμφθη ἀπὸ Πλαταιῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους Μαραθῶνι ὄντας.
4. πολλοὶ Ἕλληνες ἐπορεύθησαν μετὰ Κύρου ἀπὸ Σάρδεων ἐπὶ βασιλέα.
5. οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπέκτειναν τὸν ἄγγελον τὸν παρὰ βασιλέως εἰς Σπάρτην πεμφθέντα.
6. οἱ πολέμοι προσέβαλλον τοῖς στρατιώταις οἵκαδε πορευομένους.

Ex. 19 —*continued.*

7. αἱ νῆες αἱ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τῶν Περσῶν πεμφθεῖσαι διεφθάρησαν.
8. τὰ χρήματα Ἀθήναζε ἐπέμφθη ἀπὸ τῶν νήσων.
9. ὁ δούλος ἐπέμφθη ἐκ τῆς Σπάρτης πρὸς τοὺς Θηβαίους.
10. οἱ ἐκ τῆς ἡπείρου πρὸς τὴν νήσον ἐλθόντες ἀπέθανον ὑπὸ προδοτῶν.
11. αἱ νῆες ἔπλεον πρὸς τὴν Ἑλλάδα [ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος].

Exercise 20 [A].

1. πᾶσαν τὴν νύκτα ἡλυσμένοι ἄμ' ἡμέρα [ἄμα τῇ ἑρ] ἦσαν [ἀφωρμήθησαν].
2. νυκτὸς καθεύδων ἀπέθανε.
3. ὁ στρατὸς νυκτὸς ἀφορμηθεὶς πρὸς τὴν πόλιν ἀφίκετο πρὸ τῆς ἑω [ἡμέρας].
4. [τῆς] ἡμέρας τὸ στράτευμα ἐνενήκοντα [καὶ] πέντε στάδια ἐπορεύθη.
5. τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ ἡμέρᾳ τὸ στράτευμα πρὸς τὴν πόλιν ἐστρατοπεδεύσατο.
6. διέβησαν ποταμὸν ἑκατὸν καὶ πέντε ποδῶν τὸ εὖρος.
7. τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ δώδεκα παρασάγγας ἔδραμεν.
8. τὸ στρατόπεδον πολλὰ στάδια ἀπέιχε τῆς πόλεως.
9. οἱ Ἕλληνες προὐῖ ἄραντες ὧς [τῆς ἡμέρας] εἰς τὸ στρατόπεδον ἀφίκοντο πᾶσαν τὴν ἡμέραν πορευθέντες.

10. [τοῦ] χειμῶνος τὰ στρατεύματα μακρὸν χρόνον ἐστρατοπεδέετο [οἱ -οντο].
11. τρεῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ αὐτοὺς ἐωρῶμεν.
12. ἔφερεν αἰχμὴν δώδεκα ποδῶν τὸ μήκος.

Exercise 21 [B].

1. εἴκοσι [καὶ] πέντε στάδια πορευθέντες πᾶσαν τὴν νύκτα πρὸς τῷ ποταμῷ ἔμενον.
2. τῇ τετάρτῃ καὶ δεκάτῃ ἡμέρᾳ πρὸς τὰς Σάρδεις ἀφίκοντο.
3. ἅμ' ἔω ἐκ τῆς Σπάρτης ἀφορμηθέντες ὁψέ ἤλθον Ἀθήναζε [εἰς τὰς Ἀθήνας] τῇ ὑστεραίᾳ [οἱ, ὁψέ τῆς ὑστεραιας].
4. τούτου τοῦ θέρους οἱ Ἀθηναῖοι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἐνίκηθησαν.
5. ὁ λιμὴν πέντε στάδια ἀπέχει τῆς πόλεως.
6. ἄρξας ὁκτὼ ἔτη ἀπέθανεν.
7. τῇ εἰκοστῇ ἐνάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς οἱ Πέρσαι εἰς τὰς Ἀθήνας εἰσῆλθον.
8. ἐνθάδε ἦν τεῖχος ἐβδομήκοντα πέντε ποδῶν τὸ ὕψος.
9. ἦλθε νυκτὸς πρὸς τὴν ἐμὴν οἰκίαν.
10. ἅμ' ἦρι ἄλλη μάχη ἐγένετο.
11. [τοῦ] χειμῶνος ὁ πόλεμος παύεται.
12. λειμῶνα ἔχει δυοῖν σταδίων τὸ εὖρος.

Exercise 22 [A].

1. ἔδosan πλείω χρήματα τοῖς ναύταις ἢ τοῖς στρατιώταις.
2. οἱ Ἀθηναῖοι πλείους ναὺς ἐξέπεμψαν ἢ οἱ Λακεδαιμόνιοι.
3. τὸ κελεύειν πολλῷ ἐστὶ ῥᾶον τοῦ πείθεσθαι [οἱ, ἢ τὸ πείθεσθαι].
4. ὁ χρυσὸς πολλάκις ἐστὶ χρησιμώτερος τῆς βίας.
5. οἱ Ἀθηναῖοι πολλῷ δυνατότεροι ἦσαν κατὰ θάλασσαν ἢ κατὰ γῆν.
6. αἱ νῆσοι πλείω χρήματα ἢ ναὺς ἔπεμψαν.
7. οἱ ἐν τῇ Σπάρτῃ ἄνδρες οὐκ ἦσαν ἀνδρειότεροι ἢ αἱ γυναῖκες [οἱ, τῶν γυναικῶν].
8. αἱ νῆες καλλίους ἦσαν ἢ αἱ νῦν [οἱ, τῶν νῦν].
9. ἡμεῖς πλείω ἄθλα φερόμεθα ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἢ οἱ Θηβαῖοι.
10. φιλοῦμεν τὴν ἐλευθερίαν οὐδὲν ἡσσον ἢ τὸν βίον.

Exercise 23 [B].

1. οἱ Ἀθηναῖοι δεινότεροι ἦσαν τῶν Λακεδαιμονίων.
2. οἱ Ἀθηναῖοι μείζω δύναμιν εἶχον ἢ οἱ Λακεδαιμόνιοι.
3. ἡ δευτέρα ναὺς θᾶσσον ἔπλευσεν ἢ ἡ πρώτη.
4. καλλίω οἰκίαν σὺ ἔχεις ἢ ἐγώ.
5. οὐδὲν ἐφίλει μᾶλλον ἢ τὸ κλέος.

Ex. 23—continued.

6. ὁ Ξενοφῶν πλείους βίβλους ἔγραψεν ἢ ὁ Θουκυ-
δίδης.
7. ῥᾶν ἔστι [τὸ] εὖ γράφειν ἢ [τὸ] εὖ λέγειν.
8. τὸ τεῖχος πεποικήκασιν εὐρύτερον ἢ τὴν τάφρον.
9. ὁ Ἀριστείδης δικαιοτέρος ἦν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ.
10. δεδώκασιν αὐτῷ κάλλιον δῶρον ἢ ἐμοί.

Exercise 24 [A].

REVISION.

1. τὸ εὖ λέγειν ῥᾶν ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἢ τοῖς Λακε-
δαιμονίοις.
2. πολλὰ στάδια πορευθέντες τῆς ἡμέρας τὸ στρα-
τευμα ἐστρατοπεδεύσατο πρὸς ἐσπέραν.
3. οἱ Ἕλληνες οὐκ ἐνόμιζον αἰσχρὸν τὸ ψεύδεσθαι.
4. οἱ προδοταὶ οἱ εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντες ἐβάλλοντο
τοῖς λίθοις ὑπὸ τῶν πολιτῶν.
5. ἀφωρμήθησαν ἅμ' ἕω καὶ ἐπορεύοντο πᾶσαν τὴν
ἡμέραν.
6. ἅμα τῷ ἦρι αἱ νῆες αἱ τοῦ χειμῶνος πλεύσασαι
ἦλθον εἰς τὴν νῆσον.
7. οἱ ἄνδρες οὐκ αἰεὶ εἰσιν ἀνδρεῖότεροι τῶν γυναικῶν.
8. πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπέθανον τοῖς τῶν πολε-
μίων βέλεσι.
9. οἱ πολέμιοι ἐπέθεντο τῷ στρατῷ [τῷ] ἅμ' ἕω ἐκ τοῦ
στρατοπεδίου ἀφορμηθέντι.
10. [ὁ] Κῦρος ἀπέθανε ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν ἐπιών.

Exercise 25 [B].

REVISION.

1. οἱ Ἀθηναῖοι ἀεὶ ἐφέροντο πολλὰ ἄθλα ἐν τοῖς
ἀγῶσι.
2. χίλιοι ὀπλίται ἐκ Πλαταιῶν ἀφορμηθέντες ἐπορεύ-
θησαν ἐπὶ τοὺς Μήδους.
3. ἐλυσάμεθα τοὺς στρατιώτας τοὺς ὑπὸ τῶν πολεμίων
ληφθέντας.
4. ἐδίδαξάμην τὸν υἱὸν εὖ λέγειν.
5. οἱ στρατιῶται ἤθελον πείθεσθαι τῷ στρατηγῷ οὐδὲ
ἐπαύσαντο τῆς μάχης.
6. τριακόσιοι στρατιῶται ἀπέθανον νυκτὸς τοῖς τῶν
βαρβάρων τοξεύμασι.
7. αἱ γυναῖκες ἐβούλοντο πείθειν τὸν στρατηγὸν
παῦσαι τὴν μάχην, ἀλλ' οὐκ ἐπείθετο αὐταῖς.
8. ἡ ἀνδρεία αἰεὶ σφόδρα ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων
τῶν πάλαι [τῶν πάλαι Ἑλλήνων].
9. τὸ ἀργύριον οὐχ ἥσσον χρήσιμόν ἐστι τοῖς νῦν ἢ
τοῖς πάλαι.
10. οἱ ἐν τοῖς ἀγῶσιν ἄθλα φερόμενοι ἐνίοτε τιμῶνται
μᾶλλον ἢ οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος μαχομένοι.

Exercise 26 [A].

1. οἱ ἄγγελοι οἱ πρὸς τὰς Ἀθήνας ὑπὸ βασιλέως
πεμφθέντες ἀπέθανον ὑπὸ τῶν πολιτῶν.
2. πολλὰ δῶρα ἐφέρετο ναυσὶ παρὰ τῶν ἐν ταῖς
νῆσοις.

Ex. 26—continued.

3. τὸν χειμῶνα αἱ νῆες ἔμενον ἐν τῷ λιμένι, καὶ αἱ
ἡρι ἐξέπλευσαν.
4. ὁ βασιλεὺς ἐβούλετο καταδουλοῦν τοὺς Ἕλληνας
τοὺς τοῖς Μήδοις μαχασαμένους.
5. οἱ Πλαταιῆς ὑπὸ τῶν Θηβαίων προσβαλλόμενοι
ἀγγέλους εὐθὺς ἐπεμφαν πρὸς τὰς Ἀθήνας.
6. οἱ στρατιῶται οὐ πεισθέντες τῷ στρατηγῷ ἀπέ-
θανον.
7. πολλὰ στάδια πορευθέντες εἰς τὴν πόλιν πρὸς
ἐσπέραν ἀφικόμεθα.
8. οὐκ ἠθέλομεν λύεσθαι τοὺς πολίτας τοὺς τὴν πόλιν
τοῖς πολεμίοις προδόντας.
9. ὁ Θεμιστοκλῆς ἀποφυγὼν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ὡς
βασιλέα πολλὰ ἔτη παρ' αὐτῷ ἔμενεν.
10. ὁ Ἰάσων ἐξέπλευσεν ἄθλον μέγα βουλόμενος
φέρεισθαι.

Exercise 27 [B].

1. ἡ τῶν πλουσίων δύναμις πολλῷ [πολύ] μείζων
ἐστὶν ἐν ταῖς Θήβαις ἢ ἐν ταῖς Ἀθήναις.
2. ἡ πόλις οὐ δυναμένη σφῆζεσθαι τοῖς ὅπλοις ἐσώθη
τῇ τέχνῃ ἐνὸς πολίτου.
3. αἱ Θερμοπύλαι προϋδόθησαν ὑπ' Ἐφιάλτου, πολ-
λοῖς χρημασί πεισθέντος.
4. οἱ λειψθέντες τῇ ὑστεραίᾳ αὐθις ἐμαχέσαντο.
5. οἱ Ἀθηναῖοι ἐλευθερώσαντες τὰς νήσους σφόδρα
ἐτιμῶντο ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων.

Ex. 27—continued.

6. [τοῦ] θέρους ἡ πόλις ἡσσόν ἐστιν ἡδεῖα ἢ [τοῦ]
χειμῶνος.
7. οἱ Μῆδοι ἐκ τῶν Σάρδεων ἄραντες ἐπέθεντο τῇ
Ἑλλάδι μεγάλῳ [τῷ] στρατῷ.
8. οἱ πάλαι σφόδρα ἐτίμων τοὺς τὰ ἄθλα ἐν τοῖς
ἀγῶσι φερομένους.
9. οἱ τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες συλληφθέντες ὑπὸ τῶν
Μήδων ἀπέθανον.
10. τὸ .εὖ λέγειν πολλῷ χρησιμώτερόν ἐστι τοῖς
ρήτορσιν ἢ τοῖς στρατιώταις.

Exercise 28 [A].

1. οἱ δούλοι ἔφερον τὸν σίτον εἰς τὴν οἰκίαν.
2. οἱ ταῦτα εἰπόντες κατεκρίθησαν ὑπὸ τῶν κριτῶν.
3. ὑπὸ τῶν Μήδων ἀλοὺς ἔμενεν ἐν Σάρδεσι εἴκοσιν
ἔτη.
4. ἐνίκων, ἀλλ' ἡ νύξ τὴν μάχην ἔπαυσεν.
5. μετὰ τρεῖς ἡμέρας κάτειμι οἴκαδε πολλὰ ἄθλα
φέρων.
6. οἱ τότε οὐκ ἐφίλουν τὰ χρήματα μᾶλλον ἢ τὴν
δόξαν.
7. ἐλήφθησαν διαβαίνοντες εὐρὺν ποταμόν.
8. πλείους ἔχω φίλους νῦν ἢ τότε [εἶχον].
9. τοῦ ἥρος αἰεὶ βούλομαι ἐν Ἀθήναις εἶναι.
10. οἱ ἄγγελοι οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐλθόντες ταῦτα
ἡμῖν ἡγγεῖλαν.

Exercise 29 [B].

1. οὐ φιλοῦνται οἱ τὰ κακὰ ἀγγέλλοντες.
2. τὸ τοῦ Δημοσθένους στρατεύμα ἐν τῷ ποταμῷ ἀπώλετο.
3. ἡ Ἑλλὰς ἀπέχει τῆς Περσικῆς πολλῶν ἡμερῶν ὁδόν.
4. ἄγγελοι πρὸς Κύρον πεμφθέντες ἤτουν τὰ χρήματα.
5. ὁ Ἀρχιμήδης ἠμύνατο τοὺς πολεμίους τῇ πόλει.
6. τῇ ἀνδρείᾳ φερόμεθα τὸ κλέος.
7. τὸ μάχεσθαι βέλτιον ἐστὶ τοῦ οἴκοι μένειν [ἢ τὸ οἴκοι μένειν].
8. οἱ πένητες οὐκ αἰεὶ τοῖς πλουσίοις πείθονται.
9. ταῦτα ἀκούσας ὁ στρατηγὸς ἤγαγε ταχέως τὸν στρατὸν ἐπὶ τῶν Θηβῶν.
10. οἱ δοῦλοι ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐλευθερωθέντες εὐθύς ἐκ τῆς νήσου ἀπήλθον.

Exercise 30.

1. ἀφικόμενοι οἱ στρατιῶται ἡλίσσαντο ἐν τῇ ἀγορᾷ.
2. τοῦ στρατεύματος εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντος οἱ πολῖται ἔφυγον.
3. τοὺς ἀγγέλους ληφθέντας ἀπέκτειναν.
4. οἱ Λακεδαιμόνιοι ἡγεμονεύοντος τοῦ βασιλέως ἐνέκησαν τοὺς Ἀθηναίους.

Ex. 30—continued.

5. πολλὰς ἡμέρας πορευθέντες ἀφικόμεθα πρὸς ποταμὸν ἐνενήκοντα ποδῶν τὸ εὖρος.
6. ὁ προδότης συλληφθεὶς ἀπέθανεν.
7. οἱ πολέμιοι ἐπέθεντο ἡμῖν οἵκαδε πορευομένοις.
8. ἐπέθεντο τοῖς πολεμίοις ὀλίγοι ὄντες.
9. οὐδεὶς ἡμῶν καταφρονεῖ ὀλίγων ὄντων.
10. ἀποθανόντος τοῦ Κύρου οἱ στρατιῶται ἔφυγον.
11. κελεύσαντος αὐτοῦ ἀπέδομεν τὰ δῶρα.
12. λυσάμενοι τοὺς πολίτας οἵκαδε ἀπήλθομεν.

Exercise 31 [A].

1. τῶν ἱππέων [ἐς φυγὴν] τραπομένων τὸ στρατεύμα ἀνεχώρησε.
2. τὸ στρατεύμα τραπόμενον ἀπέφυγε.
3. ἔωμενοι ἀποφυγεῖν οὐκ ἔμειναν.
4. τῶν ἀγγέλων ἀφικομένων ὁ βασιλεὺς ἤδη ἀπετενήκει.
5. τῆς πόλεως προδοθείσης τοῖς πολεμίοις πάντες οἱ ἄνδρες ἀπέθανον.
6. τὸ στρατεύμα διέβη τὸν ποταμὸν τοῦ στρατηγοῦ κελεύσαντος προχωρεῖν.
7. ὁ στρατὸς προσελθὼν πρὸς τὸν ποταμὸν διέβη εὐθύς.
8. ἐνέμενον ἐν τῇ πόλει [καίπερ] δυνάμενοι ἀπελθεῖν.
9. τῷ βασιλεῖ ἀσθενεῖ ὄντι οὐδεὶς ἤθελε πείθεσθαι.
10. οἱ Θηβαῖοι τοὺς ἀγγέλους συλληφθέντας ἀπέκτειναν.

Exercise 32 [B].

1. τῶν Ἀθηναίων προσελθόντων οἱ στρατιῶται ἀνδρείοτερον ἐμάχοντο.
2. οἱ στρατιῶται κελυσθέντες ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ ἀνεχώρησαν.
3. ἡ ναὺς ἄρασα πέντε καὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἀπῆν.
4. τῆς νεῶς ἥδη πλευσάσης ὁ Σωκράτης ἐννεακαίδεκα ἡμερῶν οὐκ ἀπέθανεν.
5. τοὺς πολίτας κατακριθέντας οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπέκτειναν.
6. ἀναγκάζομενοι ἀναχωρῆσαι οἱ στρατιῶται ἐτοίμοι ἦσαν πορεύεσθαι.
7. οἱ στρατιῶται οὐδένα σῖτον ἔχοντες οὐκ ἤθελον ἐπιτίθεσθαι τοῖς πολεμίοις.
8. ὁ στρατηγὸς οὐκ ἤθελεν ἐπιτίθεσθαι τοῦ στρατεύματος οὐδένα σῖτον ἔχοντος.
9. δυνάμενος ἀποφυγεῖν ὁ Σωκράτης ἐν τῇ πόλει ἔμεινεν.
10. εἰσελθόντων αὐτῶν ὁ κριτὴς πολλὰ ἤρετο τοὺς δούλους.

Exercise 33 [A].

1. αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔδωκε μοι τὸ ἀργύριον.
2. πάντες πείθονται τῷ αὐτῷ [ταύτῳ] δεσπότη.
3. αὐτοὶ ἔδομεν τὸ ἀργύριον τοῖς πένησι.
4. ὁ χειμῶν ἐδόκει δεινὸς αὐτοῖς τοῖς ναύταις.

Ex. 33—continued.

5. ἔδωκα αὐτοῖς τὸν αὐτὸν μισθόν.
6. νομίζω αὐτοὺς τοὺς πολίτας προδότας.
7. αὐτὴ ἀνδρειοτέρα ἦν αὐτῶν.
8. αὐτοὶ οἱ στρατιῶται ἐκ τῆς πόλεως ἔφυγον.
9. οἱ αὐτοὶ οὐκ αἶε ταῦτὰ λέγουσι.
10. αὐτὸς εἶδον τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ.

Exercise 34 [B].

1. τὸ ἀληθές οὐκ αἶε ἐστὶν ἡδύ.
2. τὸν αὐτὸν μισθὸν ἔλαβον παρ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως.
3. ἔπεμψα τὸ ἀργύριον αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα.
4. αὐτὸς εἶπεν.
5. οἱ πλούσιοι ἔδωσαν αὐτοῖς ταῦτα δῶρα.
6. τίς λύσεται αὐτὸν τὸν στρατηγόν;
7. τῇ αὐτῇ [ταύτῃ] μάχῃ ὁ στρατηγὸς ἀπέθανε.
8. ἀπέκτειναν τοὺς πολίτας αὐταῖς ταῖς γυναῖξί.
9. αὐτὸς ἔπεμψα αὐτοὺς Ἀθήνας [εἰς τὰς Ἀθήνας].
10. ὁ υἱὸς αὐτὸς μείζω δύναμιν ἔχει τοῦ πατρὸς.

Exercise 35 [A].

1. αὐτὸς ὁ στρατηγὸς οὐκ ἤθελεν ἐπιτίθεσθαι τούτῳ τῷ στρατεύματι.
2. ἀγαθὸν μὲν τὸ ἀληθές, οἱ δὲ ἄνθρωποι οὐκ αἶε φιλοῦσι τὰ ἀγαθά.
3. οὗτοι οἱ δεσπόται ἐλυσαν τοὺς ἑαυτῶν δούλους.

Ex. 35—continued.

4. οἱ μὲν ἤδη ἀφιγμένοι ἦσαν οἱ δὲ ἀφωρμώντο.
5. ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἀπήγγειλε ταῦτα πᾶσι τοῖς πολίταις.
6. ἔδωκεν αὐτοῖς τὸν ἑαυτοῦ ἵππον.
7. οὐκ ἤθελον δέχεσθαι τὸν ἵππον αὐτοῦ.
8. οἱ Ἕλληνες τρεῖς ἐνίκησαν ἐν τῷ αὐτῷ πολέμῳ.
9. οἱ Θηβαῖοι τὴν μὲν ἑαυτῶν πόλιν ἐσώσαντο, οὐδὲ ἤθελον μάχεσθαι ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.
10. αὐτοὶ αἰεὶ ἐβουλόμεθα ταῦτα ἁῶρα δέχεσθαι.
11. ἀπήλθομεν πάντες εἰς τοὺς ἡμετέρους οἴκους.
12. οὐκ ἤθελον αὐτῷ δοῦναι τὸ ἐμὸν ξίφος.

Exercise 36 [B].

1. οἱ μὲν ἐν τῇ πόλει ἔμενον οἱ δὲ ἐξῆσαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους.
2. αὐτοὶ ἐκόντες ἔδομεν τοῖς πένησι τὰ ἡμέτερα χρήματα.
3. ἐκείνοι οἱ στρατιῶται ἄξιοί εἰσι τῆς μεγίστης τιμῆς.
4. τὸ μὲν ξίφος τῷ στρατηγῷ ἔδωκεν τὸν δὲ ἵππον οὐκ ἤθελε δοῦναι.
5. ταῦτα ἀπήγγειλα αὐτῷ τῷ βασιλεῖ.
6. νομίζω τοὺτους τοὺς προδότας ἀξίους τῆς αὐτῆς ζημίας.
7. ἔδωκεν αὐτοῖς τὰς τε ναῦς καὶ τοὺς ναύτας.
8. οἱ μὲν φιλοῦσι τὸν χρυσὸν μᾶλλον ἢ τὴν τιμὴν, οἱ δὲ νομίζουσι τοῦτο αἰσχρὸν.
9. ἐκὼν ἔδωκα πολλὰ χρήματα τούτοις τοῖς πένησι.

Ex. 36—continued.

10. τὸν μὲν υἱὸν οὐκ ἤθελε πέμπειν, δοῦλον δὲ ἔπεμψε.
11. ἡμεῖς μὲν δώσομέν σοι τὸν ἡμέτερον χρυσόν, σὺ δὲ πέμψεις πρὸς ἡμᾶς τὸν σίτον.
12. ἐκεῖνα τὰ χρήματα αὐτὸς ἔλαβον παρὰ τοῦ ἐμοῦ πατρός.

Exercise 37 [A].

ὁ μὲν τῶν Ἑλλήνων στρατὸς ἐκ τοῦ λιμένος ἐξῆλθε τῇ ὑστεραίᾳ· τέσσαρας δὲ ἡμέρας τούτου πλεύσαντος ἐπὶ τῆς Δήμνου χειμῶν γενόμενος πέντε τῶν νεῶν διέφθειρεν· οὐδὲ πολλοὶ τῶν ἐν ταύταις ταῖς ναυσὶν ὀπλιτῶν ἐσώθησαν. τῇ μέντοι ὀγδόῃ ἡμέρᾳ εἰς τὴν Δήμνον ἀφικόμενοι εὐθύς ἀγγέλους ἔπεμψαν πρὸς πάσας τὰς πόλεις. αἱ μὲν οὖν τῶν πόλεων πειθόμεναι αὐτοῖς πεντακοσίους τῶν ὀπλιτῶν ἔπεμψαν εἰς τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον· αἱ δὲ ἄλλαι εἰσκομισάμενοι πάντα τὰ χρήματα εἰς τὰ ἄσθη ἐφύλασσον τὰ τεῖχη.

Exercise 38 [B].

τοὺς μὲν τῆς Μυτιλήνης πολίτας οἱ Ἀθηναῖοι μάλιστα ἐβούλοντο νικᾶν ὥς ἀνδρειοτάτους τε καὶ πλουσιωτάτους ὄντας πάντων τῶν Λεσβίων· τρεῖς δὲ προσβαλόντες τοῖς ταύτης τῆς πόλεως τείχεσιν οὐδὲ πράξαντες οὐδὲν ἀνεχώρησαν εἰς τὸν τόπον οὐ πρῶτον ἐστρατοπεδεύσαντο. τούτου δὲ τοῦ στρατοπέδου ἐν

Ex. 38—continued.

χωρίῳ τινὶ ὄντος οὐ ὕδωρ οὐκ ἦν καὶ τοῦ χειμῶνος ἀρχομένου οἱ στρατιῶται ἤδη δεινὰ ἔπασχον· τὰ γὰρ αὐτῶν ἐπιτήδεια τὰ ἐξ Ἀθηνῶν κομισθέντα ἦν ἐν ταῖς ναύσι ταῖς τῷ χειμῶνι διαφθαρείσαις· ἐδόκει οὖν τοῖς στρατηγοῖς οἴκαδε εὐθὺς ἀπελθοῦσι τῷ ἐπιγιγνομένῳ ἡρι πάλιν ἀφορμηθῆναι.

Exercise 39 [A].

ἅμα τῷ ἡρι τὸ τῶν Θηβαίων στράτευμα πάντα τὰ σκεύη καταλιπὼν ἐπορεύθη ἐκ τοῦ στρατοπέδου. ὑπερβάντες δὲ τὰ ὄρη κατέβησαν εἰς τὸ πεδῖον οὐ οἱ πολέμοιοι ἤδη αὐτοὺς προσεδέχοντο. οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ἐβούλυντο εὐθὺς ἐπιτίθεσθαι [αὐτοῖς], τῷ δὲ στρατηγῷ ἐδόκει ἀσφαλέστερον εἶναι μένειν, τῶν πολεμίων χωρίον τι ἰσχυρὸν ἔχοντων. ἐξέπεμψεν οὖν τοὺς ἱππέας, βουλόμενος πείθειν τοὺς πολεμίους μάχεσθαι, ἀλλ' αὐτὸς ἔχων τοὺς πεζοὺς ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἔμεινεν. οἱ δὲ πολέμοιοι ὀρώντες τοὺς ἱππέας ἐπιόντας εὐθὺς ἐξεληθόντες ἐκ τοῦ στρατοπέδου πανστρατία ἐπέθεντο τοῖς Θηβαίοις.

Exercise 40 [B].

τῶν δὲ Μήδων πρὸς Μαραθῶνα ἀφικομένων, μύριοι Ἀθηναῖοι ἐν τοῖς ὄρεσιν ἐτάχθησαν, στρατηγούντος τοῦ Μιλτιάδου. καὶ μελλόντων αὐτῶν τοῖς Μήδοις ἐπιθήσεσθαι, στρατὸς χιλίων πεζῶν ἀφίκετο ἐκ τῶν

Ex. 40—continued.

Πλαταιῶν, τῶν γε ἄλλων πόλεων οὐδένας στρατιώτας πεμφασῶν. οὗτοι δὲ οἱ Πλαταιῆς ἦλθον χάριν εἰδότες [ἐχόντες] τοῖς Ἀθηναίοις οἱ πάλαι αὐτοῖς ἐβοήθησαν. Ἕλληγες οὖν μύριοι καὶ χίλιοι ἐτοῖμοι ἦσαν τῷ μεγάλῳ στρατῷ τῶν Μήδων ἐπιτίθεσθαι. ἐξὸν δὲ ἐν τοῖς ὄρεσι μένειν ὁ Μιλτιάδης ἐκέλευσεν αὐτοὺς εὐθὺς ἐμπεσεῖν τοῖς Μήδοις, ἐκβαίνουσιν ἐκ τῶν νεῶν οὐδὲ προσβολὴν φοβουμένους.

Exercise 41.

- οἱ ἄγγελοι ἀπήγγειλαν ὅτι αἱ τῶν πολεμίων νῆες προσέρχονται [or Opt.].
- ἀπεκρίνατο ὅτι αἱ νῆες ταχέως εἰσίσαιιν [or Opt.] εἰς τὸν λιμένα.
- ἀγγέλλεται ὅτι οἱ πολέμοιοι πεφεύγασιν.
- ἤγγειλαν ὥς τὸ στράτευμα εἰς λίμνην τινὰ κατέπεσεν.
- ἤγγελλθ' ὅτι ὁ Κῦρος τέθνηκε.
- εἶπον ὥς ὁ στρατὸς οὐ στρατοπεδεύσεται [or Fut. Opt.] τὴν νύκτα.
- εἰπέ ὅτι βοηθήσῳ αὐτοῖς.
- ἤγγελλθ' ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν τειχιζέουσι [or Opt.].
- ὁ Δημοσθένης εἶπεν ὅτι ὁ Φίλιππος οὐ δύναται [or Opt.] νικᾶν τοὺς Ἀθηναίους.
- ἀπόκριναι ὅτι αὐτὸς οὐ παρέσει.

Exercise 42.

1. οἱ ἄγγελοι ἀπήγγειλαν τὰς τῶν πολεμίων ναῦς προσέρχεται.
2. ἀπεκρίνατο τὰς ναῦς ταχέως εἰς τὸν λιμένα εἰσεῖναι.
3. ἀγγέλλεται τοὺς πολεμίους πεφευγέναι.
4. ἤγγειλαν τὸ στράτευμα εἰς λίμνην τινὰ καταπεσεῖν.
5. ἤγγελθη τὸν Κύρον τεθνηκέναι.
6. οὐκ ἔφασαν τὸν στρατὸν στρατοπεδεύεσθαι τὴν νύκτα.
7. φάθι ἐμὲ βοηθήσειν αὐτοῖς.
8. ἤγγελθη τοὺς Ἀθηναίους τὴν πόλιν τειχίζειν.
9. ὁ Δημοσθένης οὐκ ἔφη τὸν Φίλιππον δύνασθαι νικᾶν τοὺς Ἀθηναίους.
10. ἀπόκριναι οὐκ αὐτὸς παρέσεσθαι.

Exercise 43 [A].

1. ὁ ἄγγελος οὐκ ἔφη ἑωρακέναι [ιδεῖν] τὸ τῶν Μήδων στρατόπεδον.
2. ἤσθόμην ἐλθὼν πρὸς τὸν τοῦ ἐμοῦ φίλου οἶκον.
3. ἤδει οὐδένα ἐκ τῆς οἰκίας ἐξελθόντα.
4. οἶδεν οὐκ αὐτὸς ἀλλὰ τὸν φίλον αὐτοῦ ζητούμενον.
5. οἱ κατὰσκοποι ἀπήγγειλαν τοὺς πολεμίους πεφευγέναι.
6. οὗ φησι τὸν στρατὸν εὐθὺς ἀφίξεσθαι.
7. εἶδομεν τοὺς πολεμίους εὐθὺς ἡμῖν ἐπιθησόμενους.

Ex. 43—continued.

8. ὑπεσχόμεν μὴ εἰς τὸ ἄστυ εἰσεῖναι.
9. ὠμολόγησα αὐτὸς τοῦτο ποιῆσαι.
10. Αἰνείας ἤσθετο τὴν Τροίαν καιομένην.
11. νομίζω αὐτὸν τὰ ἀληθῆ εἰπεῖν.
12. δίκαιον νομιζομεν εἶναι τιμᾶν τοὺς ἐν Θερμοπύλαι πεσσόντας.

Exercise 44 [B].

1. εἶδον τὴν πόλιν ἤδη καιομένην.
2. ἤδεσαν τὸν στρατηγὸν αὐτὸν παρεσόμενον.
3. οἱ Ἀθηναῖοι πάντες ἔφασκον τὸν Ἀριστείδην δικαιοτάτον εἶναι τῶν ἀνθρώπων.
4. ὁ Μιλτιάδης ὑπέσχετο χρήματα πρὸς τὰς Ἀθήνας προσοίσειν.
5. ὠμολόγουν ἐκ τῆς μάχης ἀποφυγεῖν.
6. τίς οὐκ ἀκήκοε τὴν Ἑλλάδα ἐλευθέραν ποτὲ οὔσαν ;
7. ἤλπιζον μηδένα σφᾶς ἰδεῖν.
8. οὐκ ἔφη αὐτὸς ἀλλὰ τὴν γυναῖκα προδοῦναι τὴν πόλιν.
9. οἱ αἰχμάλωτοι οὐκ ἔφασαν ἀδικῆσαι.
10. ἐνομίζομεν ὑμᾶς ἐνθάδε εὐρήσειν.
11. ἤσθοντο τὰς πύλας ἀνερωχέμενας [ἀνοιχθείσας].
12. οἱ σοφοὶ νομίζουσιν τὴν ψυχὴν ἀθάνατον εἶναι.

Exercise 45 [A].

μετὰ δὲ ταῦτα ἄγγελοι Ἀθήναζε ἦλθον ἀγγέλλοντες πάντα τὸν στρατὸν διαφθαρῆναι καὶ αὐτοὺς τοὺς στρατηγούς ἀποθανεῖν. πρῶτον μὲν οὐδείς ἐπείθετο ταῦτα εἶναι ἀληθῆ, ἀλλ' οἱ μὲν ἔφασαν τοὺς ἄγγελους προδότας εἶναι καὶ τὸν δῆμον ἑξαπατᾶν, οἱ δὲ ἔφασκον εἰδέναι τοὺς πολεμίους νικηθέντας· τέλος δὲ ᾔσθοντο τὰ ἀγγελθέντα ἀληθῆ ὄντα. οὐ μέντοι ἀθυμοῦντες, ἐτείχιζον τὰ τῆς πόλεως τείχη· ἐνόμιζον γὰρ τοὺς Λακεδαιμονίους τὰ ἠγγελέμενα ἀκούσαντας ταχέως σφίσιν ἐπιθήσεσθαι.

Exercise 46 [B].

ἠγγέλθη εἰς τὰς Ἀθήνας τοὺς Πέρσας ὑπερβάντας ἤδη τὰ ὄρη εἰς τὴν Ἀττικὴν προχωρεῖν. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν πρῶτων τῆς πόλεως ἐν τῇ βουλῇ ἀγορεύοντες τὴν μὲν πόλιν οὐκ ἔφασαν δυνησεσθαι φυλάσσειν, δοκεῖν δὲ ἄμεινον εἰς τὴν ἀκρόπολιν καταφεύγειν. πείθοντος δὲ τοῦ Θεμιστοκλέους ἔδοξε τοῖς πολλοῖς εἰς τὰς ναῦς ἐμβαίνειν· ἠλπίζον γὰρ ἐκεῖ ἐν ἀσφαλεῖ ἕσεσθαι, νομίζοντες δὴ τὰς ναῦς τὰ ξύλινα τείχη εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰρημένα.

Exercise 47 [A].

1. τούτων γενομένων ἄμεινον ἔμοιγε δοκεῖ οὐδένα στρατηγὸν ἢ τοῦτον ἔχειν.
2. σαφῶς αὐτοῖς εἶπον ὅτι οὐ βοηθήσω αὐτοῖς.
3. ἡ ἐμὴ οἰκία ἐστὶν ἐν ταύτῃ τῇ ὁδῷ.
4. τοὺς μὲν πολίτας ἔσωσαν τὴν δὲ πόλιν αὐτῶν καθεῖλον.
5. οἱ Μῆδοι ἐλόντες τὰς Ἀθήνας ἐνόμιζον τελευτῆσαι πάντα τὸν πόλεμον.
6. τοῦ στρατεύματος νενικημένου οἱ Ἀθηναῖοι κολάζουσι τοὺς στρατηγούς.
7. ἐγὼ τε καὶ σὺ τὰς αὐτὰς βίβλους ἔχομεν.
8. αὐτὸς οὐ νομίζει σοφῶς πράξαι.
9. τὴν ναὺν οὐκ ἄρασαν δυνάμεθα παῦσαι.
10. τούτους αὐτοὺς νομίζω ἀξίους εἶναι τῆς τιμῆς.

Exercise 48 [B].

1. στρατηγούντος τοῦ Κόνωνος οἱ στρατιῶται ἐνόμιζον αἰεὶ δύνασθαι νικᾶν τοὺς πολεμίους.
2. ὑπεσχόμεθα τοὺς ἡμετέρους δούλους ἐλευθερώσειν.
3. αὐτὸς ὁ στρατηγὸς οὐκ ἔφη ἡμᾶς δύνασθαι τοὺς πολεμίους νικᾶν.
4. ὑπέσχετο δώσειν μοι τὸ αὐτοῦ ξίφος.
5. ἀποθανόντων τῶν ἡγεμόνων Ξενοφῶν στρατηγὸς ἐποιήθη.

Ex. 48—continued.

6. εἶδον ταυτας τὰς ναῦς ἐκ τοῦ αὐτοῦ λιμένος ἐλθούσας.
7. ἤσθόμεθα αὐτοὶ ἀλωσόμενοι.
8. αὐτὸς ὁ Θεμιστοκλῆς ἤθελε τοὺς Μήδους ὠφελεῖν.
9. οὗτοι οἱ κατάσκοποι ἀγγέλλουσιν ὅτι οἱ πολέμιοι ὑπερβαίνουνσι τὰ ὄρη.
10. οὐκ ἔφασαν τοὺς βαρβάρους οὐδέποτε εἰς τὴν χώραν αὐτῶν εἰσβαλεῖν.

Exercise 49.

τίς τοῦτο ἔφη;	πῶς τοῦτο ἔπραξας;
πόσοι παρήσαν;	ἄρ' εἶδες αὐτόν;
ποῖαι βίβλοι;	ἄρ' οὐκ ἀφίκοντο;
πόσον ἐστὶ τὸ τεῖχος;	[βούλεσθε] ἀπίωμεν;
ποῦ ἐστὶ τὸ ἀργύριον;	πότερον ἀργύριον ἢ ναῦς
πόθεν ἦλθον;	ἐπεμψαν;
μὴ τοῦτο ποιήσω [ποιῶ];	ἄρα μὴ τέθνηκε;
ποῦ εἶ;	ποῦ ἐστὶν ὁ λιμὴν;
τίνι πείθεσθε;	ἄρα βούλει μένωμεν;
ποῦ ἴω;	τίνας ἔχεις τὰς βίβλους;
πότε ἀφίκου;	πῶς οὐ ταῦτα οἶδεν;

Exercise 50 [A].

1. ἄρ' οὗτοι οἱ πολῖται ἐκόντες πείθονται τῷ βασιλεῖ;
2. πόσαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος τυράννους ἔχουσιν;
3. πότε ἡγγέλθη αὐτὸν τεθνηκέναι;

Ex. 50—continued.

4. ἄρ' αὕτη ἐστὶν ἡ χώρα ἣν βούλει ἐλευθεροῦν;
5. ποῖον μισθὸν ὑπέσχου αὐτοῖς;
6. ἄρ' οὐχ οὗτοί εἰσιν οἱ ἀγροὶ οὓς σὺ ἐπείρω ἀποδόσθαι;
7. ποῖ πορευθῇ τὸ στράτευμα;
8. ἄρ' ἐστρατοπεδεύσαντο οὐ [ῥπου] ποταμὸς ἦν;
9. πότερον ἀπίεμαι βούλει ἢ μένειν ἐνθάδε;
10. πόσους βούς ἐπεμψας πρὸς τὸ στράτευμα;
11. πόση ἦν ἡ ναὺς ἐν ἣ ἦλθες;
12. τί αὐτὸν ἐρωτήσω;

Exercise 51 [B].

1. πόσαι νῆες ἐπέμφθησαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων;
2. αὕτη ἐστὶν ἡ ναὺς ἐν ᾗ ἦλθον.
3. τίς τὸν χρυσὸν προσήνεγκε ἐκ τῆς ἡπείρου;
4. ἄρ' ὁ ῥήτωρ ἐπείρωτο τὴν πόλιν σφάζειν;
5. ἄρ' οὐ πολλοὶ ἦσαν βόες ἐν τούτοις τοῖς λειμῶσι;
6. ἐπεπρασάμεθα σφάζειν τοὺς πολίτας ὧν αἱ οἰκίαι ἐκαίοντο.
7. ἄρα μὴ ἐκέισε τοὺς σοὺς παῖδας ἐπεμψας;
8. ποῖα ἔδωκας δῶρα τούτοις τοῖς παισὶ;
9. ποῖ ἦει ἐκείνος ὃ διελέγον;
10. πότερον ἐπείρω ἄλλους σφάζειν ἢ αὐτοὺς ἐκφεύγειν;
11. πότερον τοὺς στρατιώτας νομίζεις χρησιμωτέρους εἶναι τῇ πόλει ἢ τοὺς ναύτας;
12. ἄρα βούλει μὴ ἐρωτήσωμεν;

Exercise 52 [A].

1. ἡρόμην εἰ παρείης.
2. ἐδίδαξέν ἔμε ὅπως [πῶς] βίβλος ποιεῖται.
3. εἰπέ μοι τίνι ὁδῷ ἦλθες.
4. θαυμάζω εἰ τὰς πύλας ἀνεφγμένας εὐρήσομεν.
5. οὐ δύναμαι λέγειν πότε [ὅποτε] ἀπέθανεν.
6. ἤροντο τίνι [φῶτινι] παραδῶσι [παραδοίην] τὴν πόλιν.
7. οὐκ ᾔδεσαν ὅστις σφίσιν βοηθήσοι [βοηθήσει].
8. ἠρώτησα τί ταῦτα οὐκ ἐποιήθη [ποιηθείη].
9. ἠρώτησα ὅπου μάχοντο [μάχονται].
10. εἰπὼν ἔμοι ὡς εὐρὺς εἴη [ἔστιν] ὁ ποταμός.
11. ἡρόμην εἰ μηδεὶς [οὐδεὶς] ἦκοι [ἦκει].

Exercise 53 [B].

1. οὗτοι οἱ παῖδες ἐρούσιν ἡμῖν ὅποι φέρεי ἡ ὁδός.
2. ἐπειρώμεθα εὐρεῖν ὅπου οἱ πολέμοι ἐστρατοπεδεύσαντο.
3. ἄρ' οἶσθα ὅστις τοῦτο εἶπεν;
4. εἰπέ μοι πότερον οἱ πολέμοι ἐπιθήσονται ἡμῖν ἢ οὐ [μή].
5. χαλεπὸν ἦν εὐρεῖν πόσοι εἶεν οἱ πολέμοιοι.
6. ἐμάθομεν ὅπως οἱ τῶν Λακεδαιμονίων παῖδες παιδεύοντο.
7. οὐκ ᾔσμεν πότερον οὗτοι φίλοι εἶεν ἢ ἐχθροί.
8. εἰπέ μοι τί ἀποκρίνωμαι.
9. ἐθαυμάζομεν πῶς δύναιντο σφάζεσθαι.

Ex. 53—continued.

10. πειρώμεθα εὐρεῖν εἰ μὴ [οὐ] ποταμός τις ἔστιν ἐνθάδε.
11. οὐ βῆδιόν ἐστιν εἰδέναι πότερον ἄμεινόν ἐστι μάχεσθαι ἢ ἀποφεύγειν.

Exercise 54 [A].

1. εἰπέ μοι ὅπως [πῶς] ταῦτα ἔμαθες.
2. οἱ κατὰσκοποι εἶπον τῷ στρατηγῷ ὅσους εἴη [ἔστι] τὸ τῶν Μήδων στρατόπεδον.
3. οὗτοι εἶπον ἡμῖν οἵτινες εἶεν [εἰσιν] ἐν τῷ οἴκῳ.
4. οὐδεὶς ἐδόκει εἰδέναι ὅπου εἴμεν.
5. ἠρωτῶμεν τί ἐποίησεν.
6. ἤροντο ἡμᾶς εἰ ἐθέλομεν [ἐθέλομεν] σφίσι βοηθεῖν.
7. οὐ σαφῶς οἶδα πότερον τὸ στράτευμα ἀφωρμήθη ἢ ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἔμενεν.
8. θαυμάζω [διὰ] τί οὐκέτι ἐνδοὶ εἰσιν ἡμῖν.
9. ἐμάθομεν διὰ τί οἱ Λακεδαιμόνιοι οὕτως ἰσχυροὶ ἦσαν.
10. οὐκ οἶδα ποῦ φύγω.

Exercise 55 [B].

1. ἡρόμην αὐτὸν διὰ τί ἀπέφυγε [ἀποφύγοι] πρὸς τοὺς Πέρσας.
2. οὐ δύναμαι εἰπεῖν ὅποι ἀπεληλυθεν [οἴχεται].
3. εἰπὼν μοι ὁπόση εἴη [ἔστιν] ἡ πόλις καὶ ὅπόσοι πολῖται ἐνεῖεν [ἔνεισι].

Ex. 55—continued.

4. ἡρόμην ὁπόσους ἔχοι [ἔχει] τοξότας.
5. ἐρώτησον αὐτὸν πότερον ἐλπίζει τὸν μισθὸν λήψεσθαι ἢ οὐ ;
6. ἐθαύμαζον ὅπως τὸν ποταμὸν τοσοῦτον ὄντα διέβησαν [διαβαίνειν].
7. ἡρόμην ὡς εὐρύς εἴη [ἐστίν] ὁ ποταμός.
8. ἐθαύμαζον ὅπως τὸ ναυτικὸν σώσωμεν [σώσασιν].
9. οὐκ ἤδη ὁπόσος εἴη [ἐστίν] ὁ κίνδυνος.
10. πειρώμαι γινῶναι ὅστις ἐστὶν ἐκείνος.
11. ἐπειρώμην γινῶναι ὁποῖος εἴη [ἐστι].

Exercise 56 [A].

τοὺς ἀγγέλους ἥκοντας ἠρώτησεν ὁ στρατηγὸς ὁποίαν χώραν εἶδον· οἱ δὲ ἀπεκρίναντο ἀγαθὴν εἶναι τὴν χώραν, ἥ ὁ καρπὸς κομίζεται ἐκ τῶν δένδρων δις τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ πολλοὺς ἐνεῖναι ποταμούς. καὶ ἐρωτηθέντες εἰ οἱ ἐνοικοῦντες ἡπίως ἐδέξαντο αὐτοὺς ἀπεκρίναντο διαβῆναι μὲν τὴν χώραν οὐδὲ κακὸν παθεῖν οὐδέν· τοὺς δὲ ἐνοίκους φωνῇ τινι βαρβάρῳ χρῆσθαι οὐδὲ αὐτοὶ ὅτι λέγοιεν συνιέναι. καὶ ἐρομένου τοῦ στρατηγοῦ ὁπόσος εἴη ὁ τοῦτον τοῦ δήμου στρατὸς οἱ ἀγγελοι οὐκ ἔφασαν ἰδεῖν στρατιώτην οὐδένα ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ.

Exercise 57 [B].

ἔπειτα οἱ πρέσβεις ἤγγειλαν τῷ βασιλεῖ διὰ τί ἤκουσιν. ἔφασαν γὰρ πολλὰς τῶν πόλεων βούλεσθαι αὐτονόμους εἶναι, καὶ ἤροντο εἰ θέλοι τοῦτο εἶναι. πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἠρώτησε πόσαι ἤδη πόλεις ἀφιστήκασιν ἀκούσας δὲ ὀλίγας ἔτι θελούσας τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ πείθεσθαι, σφόδρα δὲ ἀγανακτήσας ἤρετο διὰ τί οὐδεὶς ταῦτα πρότερον αὐτῷ ἤγγειλεν. ταχέως ἔφη, γινώσκονται ὁπόσον ἔγωγε δύναμαι, τὰς γὰρ πόλεις αὐτῶν ἀπάσας καθελὼν τοὺς ἐνοικοῦντας δεῦρο δουλώσας ἄξω.

Exercise 58 [A].

τῆς δὲ νεῶς πρὸς τὴν γῆν προσελθούσης, πολλοὶ τῶν ἐνοίκων εἰς τὴν ἀκτὴν συνελθόντες ἤροντο τοὺς ἥρωας ὁπόθεν ἤκουσι καὶ ὅτι βούλονται. οἱ δ' ἀπεκρίναντο πρὸς τὴν Κολχίδα ἵεναι ζητοῦντες τὸν χρυσοῦν πόκον. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ ἐνοικοὶ εὐμενῶς αὐτοὺς ἐδέξαντο, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν κατελθὼν πρὸς τὴν ἀκτὴν μετεπέμψατο πολλοὺς τε βοῦς καὶ μεγάλους ἄσκους οἶνου. τῇ μὲν οὖν ὑστεραίᾳ οἱ ἥρωες ἐξέπλευσαν· χειμῶνος δὲ μεγάλου ἐπιγενομένου οὐκ ἐδύναντο ὁρᾶν ὅποι ἴοιεν. τέλος δὲ νυκτὸς ἔτι οὐσης εἰς νῆσόν τινα ἐξέβησαν, οἱ δ' ἐνοικοὶ ἐπέθεντο αὐτοῖς νομίζοντες εἶναι ληστὰς, καὶ πολλοὶ ἀπέθανον. ἅμα δὲ τῇ ἔρῃ οἱ ἥρωες ἔγνωσαν ἀποκτείναντες αὐτὸν τὸν βασιλέα ὃς αὐτοὺς οὕτω φιλίως τῇ προτεραιᾷ ἐδέξατο.

Exercise 59 [B].

ἦδ' ἡ Μήδεια ἦδει τὸν πατέρα οὐκ ἔασοντά ποτε αὐτὴν οἰκαδε κατιέναι· οὐ γὰρ μόνον ἐξηπάτησεν αὐτὸν ἀλλὰ καὶ τῷ ξένῳ ἀπέδειξεν ὅπως δύναίτο κλέψαι τὸν χρύσους πόνον. ἔφυγεν οὖν μετ' Ἰάσονος εἰς τὴν τῶν Ἑλλήνων ναῦν, μόνον τὸν ἀδελφὸν μεθ' ἑαυτῆς ἄγουσα ἔτι νέον ὄντα. ἀλλὰ τῆς νεῶς οὐπω μιᾶς ἡμέρας ὁδὸν πλευσάσης ἄλλην ναῦν ἦσθοντο θάσσω οὖσαν ἢ τὴν ἑαυτῶν καὶ διώκουσαν αὐτούς· ταύτης δὲ προσερχομένης ὁ μὲν Ἰάσων ἠπόρει τί ποιήσῃ· ἡ δὲ Μήδεια τὸν ἀδελφὸν αὐτὴ ἀποκτείνουσα τὰ μέλη αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν ἔρριψεν, ἐλπίζουσα οὕτως τοὺς διώκοντας κωλύσειν [ὥς οὕτως . . . κωλύσουσα].

Exercise 60.

1. ἐδέοντο σίτου.
2. κατέγνωσαν αὐτοῦ τὴν κακίαν.
3. ἠτιάζαντο αὐτὸν τῆς κακίας.
4. οὐκ ἔφασαν ἀκούσσεσθαι αὐτοῦ ἄδοντος.
5. ἔφασαν ψόφον ἀκοῦσαι.
6. μέμνησθε τῶν ὑπὸ τῶν προγόνων πεπραγμένων.
7. ἤροντο ὅπόσα στάδια Μαραθῶν τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχου.
8. ἔπαυσαν τοὺς Θηβαίους τῆς μάχης.

Ex. 60—continued.

9. ἀπήλλαξαν τοὺς ἱππέας τῶν ὀπλιτῶν.
10. ἐπελάβοντο τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰρημένων.
11. οἱ κριταὶ κατέγνωσαν τοῦ προδότου θάνατον.
12. ἀρ' οὐχ ἡμᾶς αἰτίαςονται τῆς μωρίας;

Exercise 61.

1. ἐπελάβοντο τῆς ἀγγελίας.
2. ἄρα τὴν οἰκίαν ἀπέδου;
3. ὑπέσχετο μὴ ἄψεσθαι τοῦ ἀργυρίου.
4. ἐλπίζω αὐτὸς τοῦ ἔργου ἀρξέσθαι τῇ τετάρτῃ ἡμέρᾳ.
5. χάριν ἔχω σοι τῆς βοηθείας.
6. οὐκ ἔφασαν αὐτοὶ τοῦ ἔργου μεθέξειν.
7. ἤροντο εἰ αὐτῶν μέμνημαι.
8. ἀρ' οὐκ ἦσθον αὐτῶν ἐθελόντων αὐτοῦ κατακρίνειν;
9. Νικίας ἠτιάθη ὑπὸ Κλέωνος τῆς κακίας.
10. μετὰδος μοι τοῦ ἀργυρίου.
11. ζηλοῦμέν σε τῆς σχολῆς.
12. ἐπαύσαντο τῆς μάχης.
13. ἐπρίναντο οἰκίαν τινα ἐν ταῖς Ἀθήναις μυρίων καὶ δισχιλίων δραχμῶν.
14. ἀρ' οὐ μετέιχονεν τοῦ σοῦ κινδύνου;
15. ἐθαύμαζον αὐτὸν τῆς ἀνδρείας.
16. ὦκτιρά σε τῆς μωρίας.

Exercise 62 [A].

1. ἤδη βοηθήσομεν τοῖς συμμάχοις.
2. συμφέρεи ὑμῖν πείθεσθαι τῷ βασιλεῖ.
3. οὐδα πολλὰς ναῦς οὐσας τοῖς Ἀθηναίοις.
4. ἔξεστι μὲν ἡμῖν ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις, φρονιμώτερον δ' ἐστὶ μένειν.
5. ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς προπέμπειν τοὺς ἱππέας.
6. εἶδομεν πολλοὺς μὲν ἱππέας τοῖς Πέρσαις ὄντας, ὀλίγους δὲ πεζοὺς.
7. ἂρ' ἐθέλεις πείθεσθαι τοῖς τὴν ἡμετέραν πόλιν βίῃ ἐλοῦσι;
8. ἀνδρείως ἐμάχοντο τοῖς πολεμίοις.
9. νεὼς ἦν Ἀπόλλωνι ἐν νήσῳ Δήλῳ ὀνόματι.
10. ἐπιθησόμεθα τοῖς πολεμίοις τοῖς ἡμῖν ἐπομένοις.

Exercise 63 [B].

1. οὐδὲν μὲν ἦν ἀργύριον τῷ Σωκράτει πολλὴ δεσοφία.
2. εἰπέ μοι ὅποσοι ἡμῖν ἔπονται.
3. οἱ Ἀθηναῖοι ὑπέσχοντο τοῖς Πλαταιεῦσι βοηθήσειν, ἀλλὰ τῶν ὑπεσχημένων ἐπελάθοντο.
4. τοῖς πολλοῖς ἐδόκει μάχεσθαι εὐθύς.
5. συμφέρεи ἡμῖν χρήσθαι τῇ τῶν Λακεδαιμονίων βοηθείᾳ.
6. Σπαρτιάτης ἐστὶ τῷ γένει [τὸ γένος].

Ex. 63—continued.

7. οὐ πειράσομαι αὐτὸν ἀποκτεῖναι τῷ ξίφει.
8. ἂρ' ἡμῖν ἔξεστι τῆς σῆς εὐτυχίας μετέχειν;
9. οὐκ ἐπείθοντο τῷ στρατηγῷ πολλάκις κελεύοντι.
10. τοῖς αὐτοῖς πολεμίοις ἀνδρείως ἐμάχοντο τὸ πρὶν καὶ νομίζω αὐτοὺς τὸ δεύτερον μαχεῖσθαι.

Exercise 64 [A].

1. ἤδη αὐτοῖς πολλὰ χρήματα ὄντα.
2. Ἀθηναῖος μὲν ἦν τὸ γένος, ὥκει δὲ ἐν ταῖς Πλαταιαῖς.
3. τίνι ἐκεῖ ἐνέτυχες;
4. ἂρ' οὐ νῆες εἰσι τοῖς Μήδοις πλείους ἢ τοῖς Ἀθηναίοις;
5. ἔκρυψα αὐτοὺς τὸν χρυσόν.
6. πολλὰς ἡμέρας οὐκ ἐδύναντο χρήσθαι τῷ ὕδατι.
7. πέπεισμαι τοῦτον τὸν ποταμὸν πεντήκοντα πόδας ἔχειν τὸ ἔδος.
8. οὐδὲν ἀμείνων ἐστὶ τοῦ πατρός.
9. τὴν μουσικὴν ἐδιδάσκετο ὑπ' Ἀθηναίου τινός.
10. εἰπόμεθα τῷ ἡγεμόνι τῷ ὥς ἡμᾶς πεμφθέντι.
11. τοὺς μὲν φίλους ἤθελον εὖ ποιεῖν τοὺς δὲ ἐχθροὺς ἐπειράωντο κακὰ δρᾶν.
12. διὰ τί οὐ τοὺς ἄρχοντας ἀργύριον ᾗτησας;

Exercise 65 [B].

1. οἱ ἡμῖν μαχόμενοι εἰσιν ἄνδρες.
2. βοηθήσατε ταχέως τοῖς συμμάχοις.
3. μὴ κακῶς λέγε τοὺς ἄρχοντας.
4. Λακεδαιμονίως τις Λύσανδρος ὀνόματι εἶλε τὰς Ἀθήνας.
5. θαυμάζομεν τοὺς εὐ λέγοντας ἡμᾶς.
6. τὰλλα κακῶς [κακὰ] ἐποιοῦν ἡμᾶς.
7. ἤδετο τοῖς δώροις οἱς αὐτῷ ἔδωκα.
8. ἂρ' ἐχρήσω τοῖς χρήμασιν οἱς ἐδέξω;
9. ἐνετύχομεν αὐτῷ πρὸς τῇ πόλει.
10. πολλὰ στάδια πορευθέντες σφόδρα ἤλγουν τοὺς πόδας.
11. πολλάκις τὸν βασιλέα μισθὸν ἡτοῦμεν.
12. οὐκ ἤθελον οὐδὲν ἡμᾶς εὐ ποιεῖν.

Exercise 66.

1. ἂρ' οὐ βοηθήσετε τοῖς Ἑλλήσιν;
2. νομίζω συμφέρειν ἡμῖν πείθεσθαι τοῖς νόμοις.
3. οὐδεὶς λιμὴν ἐστί ταῖς Μυκῆναις.
4. ἐρωτῶ σε εἰ ἔξεστιν ἡμῖν περιγίγνεσθαι τῶν Μήδων.
5. πολλὰ ἀγαθὰ παῖλαι ποιήσας τὸν βασιλέα οὐ νῦν ἐπιθήσομαι αὐτῷ.
6. ἂρ' ἐπιλέλῃσαι τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ;

Ex. 66—continued.

7. διὰ τί νομίζεις ῥάδιον ἔσεσθαι κρατεῖν ταύτης τῆς χώρας;
8. ἀπέθανεν ὑπ' ἀνδρός τινος, Ἀρπαγος μὲν ὀνόματι τὸ δὲ γένος Θρακός.
9. οὐκ ἔφη χρήματα αὐτῷ οὐδένα εἶναι.
10. ἡσθόμεθα τρεῖς ἄνδρας ἡμῖν πρὸς τὴν πόλιν ἐπομένους.
11. αὐτοῖς μὲν οὐδεὶς οἶκος ἦν, τῷ δὲ ἐμῷ ἐχρῶντο.
12. ἐβουλόμην γινῶναι πότερον οἱ Ἀθηναῖοι ἢ οἱ Θηβαῖοι κρατοῦσι [κρατοῖεν] τῶν Πλαταιῶν.
13. πρέπει δούλῳ γε ὀλίγοις χρῆσθαι λόγοις.
14. τῇ ὑστεραίᾳ εἶπέ μοι ὅτι ἦδη τῶν ἐμῶν λόγων ἐπιλέλῃσται.
15. οὐ φησιν ἀποδῶσσεσθαι τοῦτο ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα δραχμῶν.
16. οἶδα οὐδὲν αὐτοῦ διαφέρων.

Exercise 67 [A].

1. πείθεσθε, ὦ τέκνα, τοῖς γονεῦσι.
2. ταῦτα τὰ δῶρα ὁ δοῦλος ἐνεγκάτω πρὸς τὸν βασιλέα.
3. εἴθε τὸ στράτευμα αἰὲν ἐν τῷ πολέμῳ νικῶν.
4. μὴ νομιζόντων ἡμᾶς φοβεῖσθαι.
5. ὦ παῖ, εὐτυχέστερος εἴης τοῦ πατρός.
6. πυνθανώμεθα ὅτι πράσσουνσι οἱ ἄλλοι.
7. μὴ μαθοῖεν ἡμᾶς ἐξαπατήσαντας αὐτούς.

Ex. 67—continued.

8. μὴ κρύψῃς τοῦτο τὸ ἀργύριον ἀλλὰ δὸς τοῖς πένησι.
9. μὴ πείθεσθε, ὦ πολῖται, τυράννῳ.
10. ἐπιθώμεθα τοῖς πολεμίοις ἀνδρείως.

Exercise 68 [B].

1. ἀπολυσώμεθα τοὺς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἀλόντας.
2. μὴ εἰδείῃ μηδέποτε τὸν πατέρα δοῦλόν ποτε ὄντα.
3. μὴ πειράσθω τὸν στρατηγὸν ἐξαπατᾶν.
4. ὅλοιο ἀθλίως, ὦ αἰσχιστε.
5. μὴ νομίζετε τὴν ἀνδρείαν πᾶσιν εἶναι ῥαδίαν.
6. εἰ γὰρ αἰεὶ τὸ ἀληθὲς λέγοι.
7. ἀποδότω τὸ ἀργύριον ὃ ἐκελεψε.
8. μάχεσθε ἀνδρείως, ὦ ἄνδρες, μηδὲ τούτους τοὺς πολεμίους φοβηθῆτε.
9. εἴθε φέροιο ἄθλα πολλὰ καὶ καλὰ ἐν τοῖς ἀγῶσι.
10. μὴ πειρᾶσθε πείθειν τοὺς οὕτω μαωροὺς ὄντας.

Exercise 69 [A].

1. οὐπω ἐώρακά ποτε στράτευμα δυνατώτερον.
2. ὦ νῖε, μὴ γένοιό ποτε προδότης.
3. οὐδεὶς δεῦρο εἰσιν οὐκέτι ἡμῶν γε μενόντων.
4. μὴ ἐλπίζοντων μηκέτι μηδένα πείσειν.
5. πείθου τοῖς γονεῦσι, μηδὲ νόμιζε σοφώτερος εἶναι αὐτῶν.

Ex. 69—continued.

6. οὐχ ἐώρακα οὔτε καρπούς οὔτε ἄνθη ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ.
7. μὴ φοβηθῇς μηδὲ νομίσης τοῦτον τὸν χειμῶνα ἀπολεῖν τὰς ναῦς.
8. εἴθε μὴ γενοίμεθά ποτε χεῖρους τῶν πάλαι ἡρώων.
9. μηδεὶς τῶν Ἑλλήνων νομιζέτω ποτε θεοὺς οὐδένα εἶναι.
10. ἄρ' οὐκ ἀκήκοας διὰ τί ὁ κριτὴς αὐτῶν κατέγνω ;
11. ὦ φίλοι, ἀνδρεῖοι ἔστε μηδὲ ἀθυμεῖτέ ποτε.

Exercise 70 [B].

1. μηδεὶς πειράσθω ποτὲ πείθειν ἐμέ.
2. ὦ φίλοι, μὴ πειρᾶσθε μηκέτι πλούσιοι γίνεσθαι.
3. μὴ ἐπιθυμῶμεν μήτε τοῦ πλούτου μήτε τῆς δόξης.
4. οἱ ναῦται οὐπω ἐξέβησαν ἐκ τῶν νεῶν.
5. μὴ βούλοιο ποτε λείπειν τοὺς φίλους.
6. οὗτοι οἱ προδότες μηκέτι τιμάσθων ὑπὸ τῶν ἀρχόντων.
7. εἴθε αὖθις ὀρώην τὴν πατρίδα.
8. οὐδεὶς οὐπω καρπούς εὖρεν ἐν ταύτῃ τῇ νήσῳ.
9. μὴ ἐλπίζετε πείσειν μηδένα τούτων τῶν βαρβάρων.
10. ὦ πολῖται, φυλάσσετε τὰ τεῖχη μηδὲ παραδῶτε τῇ πόλει τοῖς πολεμίοις.
11. μηδεὶς ἀποκρινέσθω μηδὲν τούτῳ γε τῷ κριτῇ.

Exercise 71 [A].

1. ὁ Νικίας ἀεὶ παρῆναι στρατηγῷ εἰς τὸν πόλεμον ἀπιόντι μὴ τῶν πολεμίων ὀλιγωρεῖν.
2. πρῶτον μὲν ὁ στρατηγὸς παρεκέλευσατο τοῖς ἑαυτοῦ μεμνησθαι τῶν ὑπὸ τῶν πατέρων καλῶς πεπραγμένων, ἔπειτα δὲ ἐκέλευσεν αὐτοὺς τοῖς πολεμίοις ἐπιέναι.
3. οὐδὲν με πείσει ἀφείναι αὐτόν.
4. ταύτῃ τῇ ἀγγελίᾳ ὁ Φίλιππος ἔπεισε τοὺς Ἀθηναίους σπονδὰς ποιεῖσθαι.
5. νουθετῶμεν τὸν Φίλιππον μὴ εἰς τὴν Ὀλυμπιακὴν εἰσιέναι.
6. ὁ Θεμιστοκλῆς ἔπειθε τοὺς Ἕλληνας μὴ τὴν γέφυραν διαλύσαι.
7. οὐκ ἔω σε τούτῳ τῷ ἀργυρίῳ χρῆσθαι.
8. οἱ τῶν Σαμίων πρέσβεις παρηγοῦντο τοὺς Ἀθηναίους τῆς χώρας αὐτῶν φείδεσθαι.
9. παραιτοῦμαι ὑμᾶς μὴ τῶν ἀναιτίων κατακρίνειν.
10. παρῆνεσα ὑμῖν οὕτως ὀλίγοις οὖσι μὴ τοῖς πολεμίοις ἀνθίστασθαι.

Exercise 72 [B].

1. ὁ στρατηγὸς ἐκέλευσε τοὺς ἑαυτοῦ μηκέτι μένειν ἀλλ' ἀνδρείως ἐπιέναι τοῖς ἐναντίοις.
2. οὐδεὶς οἷός τε ἦν πείσαι τούτους τοὺς νεανίας μὴ πορεύεσθαι πρὸς τὴν Βάρβαρον.

Ex. 72—continued.

3. παραινέσω πᾶσι τοῖς φίλοις οἵκαδε ἀπελθεῖν.
4. ὁ στρατηγὸς σχολῇ ἔπεισε τοὺς στρατιώτας μὴ λῦσαι τὰς σπονδὰς.
5. αἱ ἄλλαι πόλεις ἐπειρῶντο πείθειν τοὺς Θηβαίους μὴ σπονδὰς ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς Μήδους.
6. οἱ ἐν τέλει ἐκέλευσαν τὸν στρατηγὸν παῦσαι τὸν πόλεμον.
7. κέλευσον τοὺς ἄνδρας ἀπελθεῖν πρὸς τὰς ναὺς μὴδὲ διατρίβειν μηκέτι ἐν [τῷ] ἄστει.
8. οὐχ οἷός τε ἦν πείθειν αὐτοὺς μὴ χρῆσθαι ταύταις ταῖς βίβλοις.
9. μάτην ἐπειρώμεθα πείθειν τοὺς ἐν τέλει φείδεσθαι τῶν αἰχμαλώτων.
10. οὐκ ἴσμεν διὰ τί οὐκ εἶσαν ἡμᾶς οἵκαδε ἀπιέναι.

Exercise 73 [A].

1. οὐκ ἔφη πείσεσθαι στρατηγῷ ὃς κακὰ ποιοίη τοὺς στρατιώτας.
2. ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἄγειν τοὺς αἰχμαλώτους οὓς συνειλήφασιν.
3. ἔφη ἡγήσεσθαι ἡμῖν πρὸς πόλιν τινὰ ἣ δυνάμεθα ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια.
4. ὁ νεανίας εἶπεν ὅτι οὐ φιλοῖη [φιλεῖ] τοὺς σοφιστὰς οἱ ἐπιδεικνύονται [-νυνται] τὴν σοφίαν.
5. ἤρετο εἰ ἀπεδεξάμεθα τὰ χρήματα ἃ ἔπεμψε.
6. κελύσω αὐτὸν ἀναγινώσκειν τὴν ἐπιστολὴν ἣν σὺ ἔγραψας.

7. ὁ κριτὴς ἠπειλήσε καταγνώσσεσθαι τῶν δεσμωτῶν ὧν κρίνοι [κρίνει].
8. οἱ στρατηγοὶ ὑπέσχοντο συγγνώσσεσθαι τοῖς αἰχμαλώτοις οἷς εἰλήφασι.
9. πῶς οὐκ ᾔδησθα ἡμᾶς μενοῦντας ὅπου εἴμεν;
10. κεκέλευσται ἀπαγγεῖλαι ὅτι ἐγένετο [τὰ γενόμενα].

Exercise 74 [B].

1. θαυμάζω εἰ μὴ ἀναγινώσκει τὰς ἡμισείας τῶν βίβλων ἃς ἔχει.
2. ἐκελεύσθησαν κομίζειν εἰς τὸ στρατόπεδον τὰ ἐπιτήδεια ἃ εὗρον.
3. οὐκ ἔφασαν συγγνώσσεσθαι τοῖς ἀνδράσι οὐδὲ τὴν πόλιν προῦδοσαν [οἱ, τοῖς τὴν πόλιν προδοῦσι].
4. πέτεσθαι αὐτοὺς τοῖς δεσμώταις συγγινῶναι οὐδὲ ἐνόμιζον ἀναιτίους εἶναι.
5. ἄρα νομίζεις αὐτοὺς κατακρινεῖν τὸν θάνατον τοῦ νεανίου ὃν συνέλαβον;
6. ἤρομην αὐτοὺς ὅπου ἔκρυψαν τὸ ἀργύριον ὃ εὗρον.
7. οὐκ ἔφη καταμενεῖν ἐν τῇ πόλει ἢ οἱ ἐχθροὶ αὐτὸν δύναντο [δύνανται] εὑρεῖν.
8. οἶδα τὸν Ἀριστείδην ὄντα ὃν νομίζετε δικαιοτάτον εἶναι τῶν Ἀθηναίων.
9. ᾔσμεν εἰς νῆσον ἀφικόμενοι ἢ πολλοὶ εἰσι [οἱ εἶεν] καὶ ποταμοὶ καὶ ὄρη.
10. οὐ νομίζω αὐτοὺς τοῖς πολίταις συγγνώσσεσθαι οὐδὲ πιστεῦναι τὴν πόλιν προδούναί.

Exercise 75 [A].

ὁ δὲ Ἑργίνος βασιλεὺς ὦν τῶν Μινυῶν πόλεμον ἐπέφερε τοῖς Θηβαίοις καὶ πολλοὺς τινὰς αὐτῶν ἀπέκτεινεν. κελεύσας δὲ καὶ ἑκατὸν βοῦς ἑαυτῷ ὅσα ἔτη πορίζειν, ἀγγέλους ἔπεμψε ληφομένους αὐτάς. τοὺτους δὲ ὁ Ἡρακλῆς ἰδὼν ἤρετο τίνες πότ' εἰσι καὶ ὅποι πορεύονται. καὶ ἀκούσας ὑπὸ τῶν Μινυῶν πεμφθέντας ἐκέλευσεν ἀπιέναι πρὸς τὴν πόλιν ἐξ ἧς ἐπέμφθησαν μηδὲ ὕστερον ἐλθεῖν. ἐκείνων δὲ οὐ πειθομένων τά τε ὅτα καὶ τὰς ῥίνας ἀποταμῶν ἐκέλευσε ταῦτα ἀποδοῦναι τῷ βασιλεῖ ἀντὶ τοῦ φόρου. ἔπειτα δὴ οἱ μὲν ἄγγελοι ἀπελθόντες ἤτησαν τὸν βασιλέα ἑαυτοῖς τιμωρῆσαι· ὁ δὲ Ἑργίνος ὤμοσεν τοὺς μὲν Θηβαίους ἀπολεῖν τὴν δὲ πόλιν αὐτῶν κατ' ἄκρας καθαιρήσειν.

Exercise 76 [B].

Ἀλκαμείων ὑπὸ τοῦ θεοῦ κελευσθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος ἀπιέναι, ἀφωρμήθη οὐκ εἰδὼς ὅποι πορεύεται. ἐν μέντοι Δελφοῖς ἡ Πυθία εἶπεν αὐτῷ μὴ ἀθυμεῖν ὅτι εἰς ἄλλην χώραν πεμφθείη ἀλλὰ πρὸς τὸν Ἀχελῷον ἐλθόντι αἰτῆσαι τὸν τοῦ ποταμοῦ θεὸν ἑαυτῷ βοηθεῖν. ἐλθόντα οὖν πρὸς τὸν ποταμὸν ἤρετο ὁ Ἀχελῷος ὅτι βούλεται· ὁ δὲ ἀπεκρίνατο οὐ μὲν εἶσθαι ὑπὸ τῶν θεῶν, οἱ αὐτὸν κολλάζειν ἐθέλουσιν, ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι

Ex. 76—continued.

καταμένειν τὰς δὲ ἄλλας χώρας πρὸς ἃς ἔρχεται οὐκ ἐθέλειν αὐτὸν δέχεσθαι. ἔπειτα δὲ ὁ Ἀχελῷος ἐκέλευσε τὸν ποταμὸν ψάμμον τε καὶ γῆν ἐκ τῶν ὀρύων καταφέροντα οὕτω νέαν τινα χώραν ποιεῖν, ἐν ᾗ ἐπέτρεψεν Ἀλκμαίωνι ἐνοικεῖν.

Exercise 77 [A].

ἐν μέσῃ δὲ τῇ ἑορτῇ ὁ Φινεύς εἰσηλθεν εἰς τὴν αὐλὴν μέγαν ὄχλον τῶν δούλων ἄγων, καὶ ἔφη ἀποκτενεῖν τὸν τε Περσέα καὶ πάντας τοὺς βοηθοῦντας αὐτῷ. τὸν γὰρ Περσέα κλέψαι τὴν Ἀνδρομέδην ἦν ὁ βασιλεὺς ὑπέσχετο ἑαυτῷ ἐκδώσειν. τότε δὴ ἐμάχοντο ἐν τῇ αὐλῇ καὶ Περσεὺς πολλοὺς τῶν ἐναντίων ἀπέκτεινεν· ἀλλ' οὐκ ἐξ ἴσου ἐμάχοντο εἰκοσιν ἐνί. τέλος οὖν ὁ Περσεὺς τὴν τῆς Γοργοῦς κεφαλὴν ἐκκαλύψας ἀπέδειξε τοῖς ἄμφι τὸν Φινέα, καὶ πάντες εὐθὺς λίθινοι ἐγένοντο.

Exercise 78 [B].

μετὰ δὲ ταῦτα οἱ Τρῶες ἅμ' ἡλίφ καταδύντι ἦλθον εἰς τὴν τῶν Κυκλώπων χώραν· ἐκεῖ δὲ ἐνέτυχον Ἑλληνί τιμι ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεὺς καταλειφθέντι καὶ ὁ Αἰνείας ἐκέλευσεν αὐτὸν εἰπεῖν ὅστις ἐστὶ καὶ ὅτι πέπονθεν· ὁ δὲ ἀπεκρίνατο ναύτης τις εἶναι τῶν μετὰ

Ex. 78—continued.

τὸν πόλεμον ἐκ Τροίας οἴκαδε κατιόντων καὶ σωθέντων τῶν ἐταίρων μόνος αὐτὸς ἐν τῷ τοῦ Κύκλωπος σπηλαίῳ καταλειφθῆναι παρηγέτο τοῖνυν Αἰνείαν μὴ αὐτὸν ἐν τῇ νήσῳ καταλείπειν, ὅπου κινδυνεύοι ἀποθανεῖν ἢ λιμῷ ἀπολέσθαι. καὶ τούτου ἔτι λέγοντος οἱ Τρῶες εἶδον τὸν ποιμένα Πολύφημον πρὸς τὴν ἀκτὴν κατερχόμενον καὶ λαβόντες τὸν ἰκέτην καὶ ταχέως εἰς τὴν ναῦν ἐμβάντες ἀπέπλευσαν.

Exercise 79 [A].

1. κατέστησαν τὸν Κλέωνα στρατηγὸν ὅτι οἱ πρὶν καταστάντες οὐκ ἐδύναντο τὴν νήσον ελεῖν.
2. ἡτιάσαντο τὸν Μιλτιάδην ὅτι δῶρα λάβοι [οὐ ἔλαβεν].
3. οἱ σύμμαχοι ἀπέστησαν διότι οὐκ ἤθελον φέρειν τὸν φόρον.
4. τὰ ὅπλα ἔρριψαν ὅτι οὐκέτι ἐδύναντο τοῖς πολεμίοις ἀνθίστασθαι.
5. ἀπέστησε ταῦτας τὰς νήσους ἀπὸ τῶν Περσῶν ὅτι αὐτὰς κακὰ ἔδρασαν.
6. τὸ ἐπ' ἐμὲ πιστεύω αὐτὸν ὀργισθῆναι ὅτι οὐ στρατηγὸς καθίσταται.
7. ὠργίσθησαν τῷ Θεμιστοκλεῖ ὅτι αὐτοὺς πείσειε τὴν πόλιν ἀπολιπεῖν.
8. ὑπὸ πάντων ἐτιμῶντο διότι καὶ δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ τὸ κοινὸν ὠφελοῖεν [οὐ ὠφέλουν] κατὰ δύναμιν.

9. ἡ νῆσος κατεστράφη ὅτι ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀπέστη.
10. ᾗτιντο τὸν στρατηγὸν ὅτι οὐ κελεύει τιμωρεῖσθαι τὰ φύλα τὰ ἀποστάνα.

Exercise 80 [B].

1. οἱ Μιλήσιοι ἀπέστησαν ὅτι ὑπὸ τῶν Περσῶν ἐπιέζοντο.
2. οἱ Μιλήσιοι ἀπέστησαν ὅτι ὑπὸ τῶν Περσῶν πιέζονται [οἱ πιέζονται].
3. οὐ δεινὰ πάσχουσι διότι ἐν ταῖς τάξεσι καταμένουσι.
4. στρατηγὸς κατέστη ὅτι ἐν τῷ πρὶν πολέμῳ ἔσωσε τὸ στράτευμα.
5. οἱ Μιλήσιοι ἀντέστησαν ἀνδρείως διότι ᾗδεσαν τοὺς Μήδους οὐχ αὐτῶν φεισόμενους νικηθέντων.
6. λοιμὸς τις ἐγένετο ἐν τῷ τῶν Ἑλλήνων στρατῷ διότι οἱ θεοὶ δι' ὀργῆς εἶχον αὐτούς.
7. ἐπεὶ πολὺν χρόνον οὐκ ἀπεκρίνοντο, ἐπεῖχον.
8. οὐ δεῖ ὀνειδίζειν αὐτῷ ὅτι δυστυχὴς ἐστὶ.
9. ἐπεὶ τὸ προσήκον ἔπραξεν οὐ δεῖ ὀνειδίζειν αὐτῷ.
10. Ὁμηρος ἐπῆνεσεν Ἀγαμέμνονα ὅτι ἀγαθὸς εἶναι βασιλεὺς.

Exercise 81 [A].

1. εἴθ' αἰεὶ διατελοῖμεν πιστοὶ τῷ βασιλεῖ ὄντες.
2. εἰ γὰρ οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Μῆδοι εὐθὺς τοῦ πολέμου παύσαιντο καὶ ἡ εἰρήνη πολὺν χρόνον διατελοῖ.
3. μὴ νῦν τὸν πλοῦν παύσωμεν ἀλλὰ πρὸς τὴν νῆσον πλέωμεν.
4. ὁ δεσπότης ἐκέλευσε τὸν δούλον ξίφος δοῦναι ἑαυτῷ.
5. μὴ αὐτοῦ μένωμεν ἀλλ' εὐθὺς ἀπίωμεν.
6. μὴ ἴδοι ποτὲ αὖθις τὴν πατρίδα.
7. εἴθε μὴ γένοιτό ποτε οὗτος ὁ λοιμὸς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει.
8. ἀποκτείνωμεν τοὺς δούλους τοὺς τὸν δεσπότην προδόντας.
9. εἴθ' ὁ πόλεμος παυθεῖ καὶ οἱ στρατιῶται οἴκοι καταμένειν.
10. πειράσθων ἀνδρειώτεροι εἶναι τῶν πάλοι.

Exercise 82 [B].

1. λύσωμεν τοὺς ἵππους καὶ εὐθὺς ἀφορμηθώμεν.
2. ὁ Κύρος ἐκέλευσε τοὺς στρατιώτας ἐν τῷ στρατοπέδῳ καταμένειν.
3. πάντες ἤθελον ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖν.
4. ἐνομίζομεν μὲν αὐτὸν ἀποθνήσκειν ἐξαίφνης δὲ ἀνέστη.

Ex. 82—continued.

5. μὴ γνοῖέν ποτε αὐτὸν ἀποθανόντα δούλων.
6. αἰεὶ διδῶμεν ἀργύριον τοῖς πένησι.
7. εἴθ' οἱ ἡμέτεροι στρατιῶται τοὺς πολεμίους νική-
σειαν ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ.
8. εἰπὲ τοῖς σοῖς δούλοις ταῦτα τὰ καλὰ δῶρα δοῦναι
τῷ παιδί.
9. ἐδόκουν μὲν τὸ ἀληθὲς λέγειν· ἐγὼ δὲ ἐνόμιζον
αὐτοὺς ψεύσασθαι τὸ πρῖν.
10. μὴ νῦν ἐκ τοῦ οἴκου ἀπέλθῃτε μηδ' αἰεὶ βούλεσθε
ὑπὸ τοῦ δήμου ὁρᾶσθαι.

Exercise 83 [A].

1. ἀγγέλους ἐπέμψα ὡς ταῦτ' ἀγγελοῦντας.
2. δεῖ πάντι τρόπῳ χρῆσθαι ἵνα Βρασίδαν ἐξαπα-
τήσῃς.
3. κάλεσον Βρασίδαν εἰς τὴν βουλὴν ἵνα αὐτῷ συμ-
βουλευώμεθα.
4. ἐλπίζω τὸν Δημοσθένη παρεῖσεσθαι ἵνα ὑπὲρ ἐμοῦ
λέγῃ.
5. ἔσπευσα ἵνα παρείην.
6. οἱ νικήσαντες ἐπανήλθον ὡς τρόπαιον στησόμενοι.
7. ἡττιάσάμεθα αὐτὸν ἵνα μὴ αὐτῷ ἐξείῃ ἐκ τῆς πόλεως
ἀπιέναι.
8. τριακόσιοι κατελείφθησαν οὔτινες τοὺς θανόντας
θάψουσι.

Ex. 83—continued.

9. ἄλλῃ ὁδῷ οἴκαδε ἄπιμεν ἵνα τὰ ἐπιτήδεια ἡμῖν
ὑπάρχῃ πορευομένοις.
10. δεῖ μείζον τὸ στρατόπεδον ποιεῖν ὡς πάντας τοὺς
συμμάχους δεξιόμενον.

Exercise 84 [B].

1. ὅπως μὴ ἐξαπατηθῇς, τήρει τὸν Βρασίδαν ἐπιμελῶς.
2. ἐκεῖνος ὁ ποιητὴς ἐποίει ἵνα ἄθλα φέροιτο.
3. πέμψον δούλους ὡς ταῦτ' αὐτῷ ἀγγελοῦντας.
4. τὸν ἱατρὸν μετεπέμψαντο ὅστις αὐτὸν θεραπεύσει.
5. Θεμιστοκλῆς πρέσβεις ἔπεμψεν οὔτινες τοὺς Λακε-
δαιμονίους ἐξαπατήσουσι.
6. πάντα ταῦτα πράσσει ἵνα φαίνεται σοφὸς ὢν.
7. κατασκόπους πανταχόσε πέμπωμεν ὡς πεισομένους
ὅτι γίνεταί.
8. ἀγγέλους ἐπέμψαμεν πεισομένους ὅτι ἐγένετο.
9. τὰς ναῦς κατέκαυσεν ἵνα μὴ ὁ Κῦρος τὸν ποταμὸν
διαβαίῃ.
10. Σπαρτιάτην τινὰ πέμψον ὅστις τοῦ στρατοῦ στρα-
τηγῆσει.

Exercise 85 [A].

1. ὁ στρατηγὸς ἀγγέλους ἐξέπεμψεν εὐρήσοντας ὅπου
οἱ πολέμιοι ἐστρατοπεδεύσαντο.
2. δεῖ ἡμᾶς ταχέως προχωρεῖν ἵνα μηδεὶς ἡμᾶς ἴδῃ.

Ex. 85—continued.

3. ἤκομεν εἰρήνην ποιησόμενοι.
4. ὁ Βρασίδας πρὸς τὴν Θράκην ἦλθε μαχούμενος τοῖς Ἀθηναίοις.
5. ἵνα μὴ λύοιεν τὰς σπονδὰς οἱ Ἕλληνες πᾶσαν τὴν ἡμέραν ἔμενον ἐν τῷ στρατοπέδῳ
6. ταῦτα εἶπον οὐχ ἡμεῖς ἔξαπατήσαντες ἀλλὰ πεισύντες τοὺς ἐν τέλει.
7. στρατιῶταί τινες ἐπέμψθησαν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τοὺς τε νεκροὺς θάψοντες καὶ τρόπαιον στησόμενοι.
8. ψευδῶς ἡμᾶς ᾔτιάσαντο ἵνα τὰ ἡμέτερα χρήματα κτήσαιντο.
9. οἱ Λακεδαιμόνιοι καθεῖλον τὰ τῶν Ἀθηνῶν τείχη ἵνα οἱ Ἀθηναῖοι μηδέποτε δυνατοὶ εἶεν τοῦ λοιποῦ.
10. αὐταὶ αἱ νῆες ἤκουσιν οἶνόν τε καὶ σίτον Ἀθήναζε κομοῦσαι.

Exercise 86 [B].

1. πολλοὶ πρὸς Δελφούς ᾔσαν χρησόμενοι τῷ θεῷ.
2. ἄρ' οὐ τούτους ἔπεμψας γνωσσομένους ὅτι ποιοῦμεν;
3. τάφρον τε καὶ τείχος ἐποίησαν ὥς φυλάξοντες τὴν πόλιν.
4. μετεπεμψάμεθα τὸν ἱατρὸν ἵνα μὴ αὐτοὶ δοκοῖεν αὐτὸν ἀπεκτονέειν.
5. ὅπως μὴ δέχοιτο τὰ δῶρα ἀπῆλθεν οἰκοθεν.

Ex. 86—continued.

6. ἐκρύνψαμεν τὸ ἀργύριον ὥς ἔξαπατήσαντες τὸν κριτὴν.
7. ἀγγέλους πανταχόσε ἐξέπεμψαν εὐρήσοντας ὅπου εἴμεν.
8. ὁ σατράπης προσεκύλεσε τὸν Ἀλκιβιάδην ὥς μαθήσομενος ὅτι Ἀθήνησι γίνεταί.
9. ἀφορμησόμεθα ταῖς ναυσὶν ὅπως νέας τινὰς χώρας εὕρωμεν.
10. οὐ πολλάκις ἔρχεται πρὸς τὰς Ἀθήνας ἵνα μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι νομίζωσιν αὐτὸν εἶναι προδότην.

Exercise 87 [A].

1. ἐφοβούμην μὴ οἱ κριταὶ αὐτοῦ κατακρίνωσι [κατακρίνοιν].
2. δέδοικα μὴ οὐδείς ἡμῖν βοηθήσῃ.
3. κίνδυνός ἐστι μὴ ἡμῖν ἀπροσδοκῆτως ἐπιθῶνται.
4. ἐπείθοντο αὐτῷ φοβούμενοι μὴ δίκας διδοῖεν [διδῶσι].
5. φοβοῦμαι μὴ ὑμῖν φαίνομαι κάκιστος εἶναι.
6. φυλάσσου ὅπως μὴ τοὺς κριτὰς κακὰ ἔρεῖς.
7. συνέγραψα φοβούμενος μὴ οὐ μεμνημένος ᾧ.
8. φοβοῦμαι μὴ οὐ γίνεταί σωφρονέστερος.
9. ἐδεδοίκη αὐτὸν αἰτεῖν τὸ ἀργύριον.
10. ἐφοβούμην μὴ ταῦτά πάλιν πάσχοιμεν.
11. ἄρ' οὐ δέδοικας μὴ σε κακὰ δρῶσῃ;

Exercise 88 [B].

1. φοβοῦμαι μὴ οὐ δυνώμεθα οἴκαδε κατίναί.
2. ἐπεμελῶντο ὅπως μηδεὶς αὐτοὺς ἐξαπατήσει.
3. ἐφοβούμεθα νυκτὸς πορεύεσθαι.
4. φοβοῦνται μὴ ὁ στρατηγὸς τέθνηκε.
5. δεῖ ἡμᾶς φυλάττεσθαι ὅπως μὴ ὁ ῥήτωρ ἡμᾶς αἰτιάσεται.
6. ἐφοβούμεθα μὴ βούλονται ἡμᾶς βλάπτειν.
7. δεῖ φυλάττεσθαι ὅπως μὴ ἀπροσδοκῆτως οἱ πολέμοι ἡμῖν ἐπιθήσονται.
8. ἄρ' οὐκ ἐφοβοῦ μὴ πᾶν τὸ ἀργύριον ἀπολέσειας;
9. σφόδρα φοβοῦμαι μὴ τοῦτο ἀληθές ἐστι.
10. Περσεὺς ἐφοβεῖτο μὴ οἱ ἑαυτοῦ φίλοι τὴν τῆς Γοργοῦς κεφαλὴν ἴδωσι.
11. μὴ φοβεῖσθε ἀγαθὰ δρᾶν τοὺς ξένους.

Exercise 89 [A].

1. οἱ Λακεδαιμόνιοι οὕτω πένητες ἦσαν ὥστε αἰεὶ ἐθέλειν [ῥῆθλον] τὰ χρήματα δέχεσθαι.
2. ὁ πόλεμος ἐπαύσατο ὥστε πάντες οἱ στρατιῶται οἴκαδε ἀπῆλθον.
3. τοῦτο ποιῶν ἐφ' ᾧ σε μηδὲν λέγειν.
4. φρονιμώτερος ἦν ἢ ὥστε κακὰ λέγειν τὸν κριτὴν.
5. ἐξέφυγον ἐκ τῆς οἰκίας ὥστε μὴ καίεσθαι.
6. οὕτω ῥάθυμος ἦν ὁ στρατηγὸς ὥστε πολλάκις καιρὸν παριέναι.

Ex. 89—continued.

7. ἀνδρείότεροι ἦσαν ἢ ὥστε φοβεῖσθαι τὸν θάνατον.
8. ἐάσω σε χρῆσθαι ταύταις ταῖς βίβλοις ἐφ' ᾧτε αὐτὰς ταχέως μοι ἀποδοῦναι.
9. οὕτως ἰσχυρὸς ἦν ὥστε δύνασθαι αὐτὸς φέρειν πάντας τοὺς πόνους.
10. ἐφαίνετο προδότης ὢν, ὥστε ὁ στρατηγὸς ἐκέλευεν ἀποκτεῖναι αὐτόν.

Exercise 90 [B].

1. ὀλίγοι οὕτω τολμηροὶ εἰσιν ὥστε μὴ φοβεῖσθαι τὸν Φίλιππον.
2. τοσοῦτον ἐφοβεῖτο ὁ στρατὸς ὥστε ὁ στρατηγὸς οὐκ ἐτόλμησε προσβάλλειν.
3. σπονδὰς ἐποιήσαντο ἐφ' ᾧτε τοὺς Ἀθηναίους ἀποδοῦναι τοὺς αἰχμαλώτους.
4. σοφώτερός ἐστιν ἢ ὥστε μὴ ταῦτα εἰδέναι.
5. οὕτως εὖ ἔλεγεν ὁ Δημοσθένης ὥστε πολλάκις τοὺς Ἀθηναίους ἄκοντας ἔπειθεν.
6. τὸ ναυτικὸν ἀσθενέστερον ἦν ἢ ὥστε ἐκπλεῖν ἐκ τοῦ λιμένος.
7. ἐφ' ᾧ σε ἀποδιδόναι μοι τὰ χρήματα, οὐ σε αἰτιάσομαι.
8. ῥαθυμώτερός ἐστιν ἢ ὥστε μαυθάνειν τι.
9. οὕτω δεινὸς ἦν ὁ κίνδυνος ὥστε τοὺς Θεβαίους βούλεσθαι οἴκαδε ἀπελθεῖν.
10. ἐλπίζω σε οὕτω λέξειν ὥστε πείσαι αὐτούς.
11. τοσαῦτα τὰ ἐπιτήδεια εἰσεκομίσαντο εἰς τὴν πόλιν ὥστε τρία ἔτη ἀντέχειν.

Exercise 91 [A].

1. Φίλιππος οὕτω συνεχῶς ἐπολιόρκει τὴν Ὀλυνθον ὥστε τοὺς πολίτας μηκέτι δύνασθαι λαβεῖν τὰ ἐπιτήδεια.
2. ἐπειρῶντο συμμάχους τινὰς προσκτᾶσθαι ὥστε μὴ μόνοι μάχεσθαι τοῖς Μήδοις.
3. τοὺς ἀρίστους στρατιώτας ἐξείλετο τὰ τεῖχη φυλάξοντας.
4. τὸ ἐαυτοῦ στράτευμα ἀσθενέστερον ἐποίησεν ὅπως βοηθήσειε τοῖς Θηβαίοις.
5. τοσοῦτον ἡθύμησαν οἱ πολῖται ὥστε οἵκαδε κατήγαγον τὸν Ἀλκιβιάδην.
6. οἱ Συρακόσιοι νέον τεῖχος ὀκοδομουν ἵνα μὴ περιέχονται [-έχωνται].
7. οἱ Ἀθηναῖοι τοσαῦτα ἀνῆλσκον οἴκοι ἐπὶ τοῦ Δημοσθένους ὥστε μηδένα μισθὸν ἔχειν τοῖς στρατιώταις.
8. ὅπως μισθὸν πορίζωσι τοῖς στρατιώταις οἱ τῶν Λακεδαιμονίων στρατηγοὶ ἀργυρίου ᾗτησαν τοὺς Μήδους.
9. ἵνα τούτους νικῶμεν δεῖ αὐτοῖς ἀπροσδοκῆτως ἐπιτίθεσθαι.
10. ἐγγυτέρω ἐσμέν τῶν πολεμίων ἢ ὥστε ἐνθάδε αὐλίζεσθαι.

Exercise 92 [B].

1. διὰ τάχους ἀπιθι ἵνα μηδεὶς σε ὀρᾷ.
2. οὕτω σοφοὶ ἦσαν ὥστε πολλοὺς ἐρχεσθαι κοινωσομένους αὐτοῖς.

Ex. 92—continued.

3. αἱ νῆες ἐσώθησαν ὥστε πᾶσα ἡ πόλις ἔχαιρεν.
4. βοηθήσομεν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐφ' ᾧτε αὐτοὺς πλείονα χρήματα ἡμῖν ἀποδοῦναι.
5. Κύρος στράτευμά τι τῶν Ἑλλήνων ἦγεν ὡς καταστρεφόμενος τὴν τοῦ ἀδελφοῦ ἀρχήν.
6. καλλίων ἦν ἢ ὥστε κακῶς λέγειν τὸν κριτήν.
7. μέγα δῶρον ἔδωκε τοῖς ἐν τέλει ἵνα μὴ ἐκπέσοι ποτὲ ἐκ τῆς πόλεως.
8. οἵκοι κατέμενον ὅπως μὴ ἴδοιεν τοὺς πολεμίους εἰσερχομένους εἰς τὴν πόλιν.
9. οὕτως ἀγαθὸς ἡγεμὼν ἦν ὁ Ξενοφὼν ὥστε οἱ Ἕλληνες ἐπὶ θάλασσαν ἐσώθησαν.
10. τοσοῦτοι ἀπώλοντο ὥστε μὴ ἡμᾶς δύνασθαι θάπτειν τοὺς νεκρούς.

Exercise 93 [A].

τῶν δὲ Κρητῶν ποτε ἐν τῇ ἀκτῇ Ποσειδῶνι θυνόντων Μίνως ὁ βασιλεὺς ᾗτησε μὲν τὸν Ποσειδῶ ταῦρον ἐκ τῆς θαλάττης πέμψαι ἵνα οἱ Κρήτες γινῶσιν πόσον οἱ θεοὶ ἐαυτὸν τιμῶσιν· ὑπέσχετο δὲ τῷ Ποσειδῶνι θύσειν. καὶ εὐθὺς ἦλθε τοῖς κύμασι φερόμενος ταῦρός τις κάλλιστος ὢν. ἀλλὰ Μίνως ἐς τοσοῦτον ἐθαύμαζε τὸν θῆρα ὥστε ἄλλον τινὰ θύσας τὸν ἐκ τῆς θαλάττης ἐλθόντα κατέειχε. Ποσειδῶν οὖν αὐτὸν ἐκόλασεν τὸν ταῦρον μανικὸν ποιήσας· ὁ δὲ οὕτω ταχέως εἰς τὴν ὕλην ἀπέφυγεν ὥστε μηδένα αὐτὸν

Ex. 93—continued.

λαβεῖν δύνασθαι. τότε δὲ ὁ Μίνως οὕτως ἐδεδοίκει ὥστε βούλεσθαι τῇ πίστει ἐμμενηκέναι· ἐφοβείτο γὰρ μὴ πολλοὶ τῷ θηρί διαφθαρῶσι.

Exercise 94 [A].

ἀπορρύντος δὲ τοῦ βασιλέως ὅτι πράξῃ, ὁ Ἡρακλῆς ἀφικόμενος ὑπέσχετο τὸν ταῦρον λήψεσθαι. Εὐρυσθέα γὰρ κελεύσαι [or *Indic.*] εἰς τὰς Θήβας ἄγειν. Μίνως οὖν οὕτως ἔχαιρεν ὥστε ἐκὼν αὐτῷ ἔδωκε σχοινία τε καὶ αἰχμᾶς· ὁ δὲ ταῦτα λαβὼν ἐξῆει εἰς τὴν ὕλην τὸν ταῦρον ζητήσων. οὐδὲ χαλεπὸν ἦν εὐρεῖν· τοσοῦτο γὰρ ἐβρυχάτο ὥστε πανταχόθεν ἀκούεσθαι. προσιόντι μὲν τῷ Ἡρακλεῖ ὁ ταῦρος οὕτω ταχέως ἐπῆει ὥστε ἀδύνατον εἶναι ὑπεξίστασθαι· ὁ δὲ βεβαίως ἐστηκώς τὰ κέρατα ἔλαβε καὶ κατεῖχεν ὥστε τὸν ταῦρον μηκέτι δύνασθαι τὴν κεφαλὴν ἀνιστάναι. οὐδὲ διὰ μακροῦ οὕτω κατετρίβη ὥστε Ἡρακλῆς ἦγεν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν πᾶσι τοῖς πολίταις ἀποδείξων.

Exercise 95 [B].

οὕτω μὲν τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικὸν ἐνίκησε καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς τοσοῦτον ἠθύμουν ὥστε μηκέτι πειρᾶσθαι τὴν Μυτιλήνην πολιορκεῖν. πολλοὶ δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ μαχῇ ἀπώλοντο καὶ ἐκπλευσάντων τῶν Λακεδαιμονίων πολλοὶ ἐωρῶντο τῶν ναυαγίων

Ex. 95—continued.

ἐχόμενοι. δι' δ' οἱ στρατηγοὶ βουλευσάμενοι αὐτοὶ τοὺς πολεμίους διώκειν ναῦς τινας καταλιπόντες ἐκέλευσαν μὲν τούτους σωθῆναι· χειμῶνος δὲ εὐθὺς γενομένου οἱ τούτων τῶν νεῶν ἄρχοντες φοβούμενοι μὴ καὶ αἱ ἐαυτῶν νῆες κακὸν τι πάσχωσι ἀπέπλευσαν. τούτων δὲ εἰς Ἀθήνας ἀγγελλέντων ὁ δῆμος ἐκέλευσε τοὺς στρατηγούς εἰς κρίσιν καταστήναι καὶ οὕτως ὠργίσθησαν ὥστε μὴ αὐτῶν ἀπολογουμένων ἀκροᾶσθαι. δύο μὲν οὖν τῶν στρατηγῶν ἵνα τὸ δίκην διδόναι ἐκφύγωσιν οὐδέποτε κατήσαν· οἱ δὲ κατελθόντες ἀπέθανον.

Exercise 96 [B].

ἀποθανόντος δὲ τοῦ Κάδμου πολλὴ πλειόνη ἦλθον οἰκίσοντες τὴν Καδμείαν. ἐνθάδε πολλοὺς οἴκους ὀικοδόμουν ὥστε τέλος μεγάλην πόλιν ἐποίησαν ἣν Θήβας ὠνόμασαν. ἐκ δὲ τούτου γενομένην τὴν Καδμείαν τὴν τῶν Θηβῶν ἀκρόπολιν ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε τείχεσιν ἰσχυροτάτοις περιτειχίσαι, ὅπως πολεμίῳ τινὸς ἐπιτιθεμένου τῇ πόλει οἱ ἔνοικοι πρὸς τὴν ἀκρόπολιν καταφεύγωσιν. ἦν δέ ποτε βασιλεὺς τις τῶν Θηβῶν Ἀμφίων ὀνόματι, ὃς οὕτω καλῶς ᾔδεν ὥστε πάντα ἀναγκάζεσθαι αὐτῷ πείθεσθαι καὶ αὐτοὺς τοὺς λίθους ἔπεσθαι. εἰδὼς οὖν τοῦτο ἄρχεται ἄδων ἐν μέσῃ τῇ πόλει, καὶ τοσοῦτοι λίθοι συνῆλθον ἀκουσόμενοι αὐτοῦ ἄδοντος ὥστε δι' ὀλίγου τείχος λίθινον περιεβλήθη τῇ πόλει.

Exercise 97 [A].

1. μὴ οὕτως αἰσχροὶ ποτε εἶεν ὥστε προδοῦναι τὴν πόλιν.
2. ἐφοβούμεν μὴ ἔρχονται ἡμῖν ἐπιθησόμενοι.
3. μὴ νομίσῃς αὐτοὺς οὐκ ἰδεῖν σε.
4. οὕτω σοφοὶ ἦσαν ὥστε τοὺς ἀνθρώπους πανταχόθεν ἐρχεσθαι αὐτοὺς ὀψομένους.
5. ἅμα τῷ ἡρὶ ἀφορμησόμεθα ὡς πολιορκήσοντες τὴν πόλιν.
6. οἱ πρὸς τὴν ἀκρόπολιν καταφυγόντες ἐλάσσονες ἦσαν ἢ ὥστε ἀνθίστασθαι τοῖς πολεμίοις [ἀμύνεσθαι τοὺς πολεμίους].
7. μὴ γνοίῃς ποτὲ ὅστις ταῦτά μοι ἔλεξεν.
8. μὴ φοβείσθω μὴ κακὰ αὐτοὺς ποιῶμεν.
9. πολλοὺς ἀγγέλους ἐξεπέμψαμεν εὐρήσοντας ὅποι ἦλθες.
10. εἴμι ὡς τὸν βασιλέα ἐφ' ᾧτε ὑμᾶς μέγαν μισθὸν μοι δοῦναι.

Exercise 98 [B].

1. δεῖ ἡμᾶς φυλάσσεσθαι ὅπως μὴ ἡμᾶς ἐξαπατήσουσιν.
2. περιείχοντο τοῖς ὅρεσιν ὥστε μὴ δύνασθαι ἐκφεύγειν.
3. καταφύγωμεν πρὸς τὰ ὄρη ἵνα μὴ ἡμᾶς λάβωσιν οἱ πολέμιοι.

Ex. 98—continued.

4. οὕτω συνεχῶς ἐπολιορκεῖτο ἡ πόλις ὥστε τοὺς πολίτας μὴ δύνασθαι μηδένα ἐπιτήδεια λαμβάνειν.
5. μακρὸν γε χρόνον ἀντεῖχον ὥστε καὶ οἱ πολέμιοι ἐθαύμασαν αὐτούς.
6. μὴ φοβηθῇς λέγειν.
7. οἶδα μὲν νοσοῦντα αὐτὸν, φοβοῦμαι δὲ μὴ τέθνηκε.
8. οὗτοι ἀνδρεῖότεροι ὄντες ἢ ὥστε φεύγειν πάντες ἀπέθανον.
9. ὁλοίμην ὥστε μὴ ὁρᾶν τοὺς πολεμίους ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει ὄντας.
10. φεισόμεθα ὑμῶν ἐφ' ᾧτε ῥίψαι τὰ ὄπλα.

Exercise 99 [A].

1. ἐκελεύσθησαν πᾶσαν τὴν ἡμέραν πορεύεσθαι.
2. οὐ φοβοῦμαι μὴ ἡμῖν ἀπροσδοκίτοις ἐπιθῶνται.
3. ἱππέας τινὰς ὁ στρατηγὸς προὔπεμψε ὡς πεισομένους τὴν πρᾶσσεται.
4. πείθωμεν αὐτοὺς μὴ εἰς κίνδυνον ἐλθεῖν.
5. μή μοι εἴπῃς αὐτοὺς τὸν Κλέωνα ἐλέσθαι.
6. διὰ τί οὐκ ἔῃς ἡμᾶς αὐτοῦ καταμένειν;
7. εἴθ' ἂν εἰς μάχην εἶμεν μηδέποτ' ἐχθροί.
8. βελτίων ἐστὶν ἢ ὥστε κακὰ δρᾶν τινα.
9. ἐκέλευσεν αὐτοὺς πυθέσθαι ὅποσοι εἰσὶν οἱ πολέμιοι.
10. φυλάττεσθε ὅπως μὴ τοὺς αἰτίους ἀπολύσετε.

Exercise 100 [B].

1. μὴ δεῦρο ἐπανελθῆς.
2. ὑπέσχοντο ἐμὲ ἀπολύσειν ἐφ' ὅτε τοὺς φίλους αἰτιάσθαι.
3. παρεκελεύσατο τοῖς στρατιώταις μὴ τὸν κίνδυνον φοβεῖσθαι.
4. οἱ κατὰσκοποι προὔχωρῃσαν ὡς αἰσθησόμενοι τῶν πολεμίων προσιόντων.
5. ἤροντο διὰ τί ὁ Κλέων στρατηγὸς εἶη.
6. οἱ μὲν εἰς τὰς Ἀθήνας κατελθόντες ἀπέθανον· οἱ δὲ ἐν τῇ Ἀσίᾳ καταμείναντες ἐξέφυγον.
7. ἤδη τοὺς πολεμίους ἡμᾶς νικήσοντας.
8. ἐφοβούμεν μὴ οἱ πολέμοι ἡμᾶς νικήσωσι.
9. νομίζω τοῦ Βρασίδου στρατηγούντος ἡμᾶς νικήσειν.
10. ἄρ' οἶσθα ὅποσον χρόνον ἡ μάχη διετέλεσε;

Exercise 101.

1. εἰ τοῦτο λέγεις ἀγνοεῖς.
2. ἐὰν τοῦτο ποιήσης πείσει.
οἷ εἰ τοῦτο ποιήσεις πείσει.
3. εἰ τοῦτο ἐποίησας ἔπαθες ἄν.
4. εἰ τοῦτο ποιήσῃς πάσχοις ἄν.
5. εἰ τοῦτο ἐποίησας ἔπασχες ἄν.
6. ἐὰν ἔλθωσιν, ὄψομαι αὐτούς.
7. εἰ ἦλθον εἶδον ἂν αὐτούς.
8. εἰ τοῦτ' ἔφασαν, ἤμαρτον.

Ex. 101—continued.

9. ἐὰν μὴ σε ἴδω, γράψω.
10. εἰ σε εἶδον οὐκ ἂν ἔγραψα.
11. εἰ μὴ παρὴν ἔγραψαν ἄν.
12. εἰ αὐτοὺς ἴδοιμι, οὐκ ἂν γράψαιμι.

Exercise 102 [A].

1. εἰ μὴ ὁ στρατὸς ἀφίκετο ἡ πόλις ἂν ἐάλω.
2. ἐὰν μὴ εὐθύς ἀφορμηθῶμεν ἡ πόλις ἀλώσεται.
3. εἰ αὐτὸς παρὴν ταῦτ' οὐκ ἂν ἐγένετο.
4. εἰ θεοὶ εἰσιν, ἐστὶ καὶ ἔργα θεῶν.
5. εἰ οὕτως ἔπραττον νῦν οὐκ ἂν ἦσαν ἀσφαλεῖς.
6. ἐὰν σοι γράψω, ἀφορμήθητι εὐθύς.
7. εἰ τοῦτ' οὕτως ἔχει, ἤμαρτον.
8. εἰ ἔλθοιεν, πάντες ἂν χαίρομεν.
9. ἐὰν μὴ ἔλθωσιν, ἔχωμεν αὐτοὶ τὰ δῶρα.
10. εἰ σὺ παρῆσθα, οὐδεὶς ἂν ἐτόλμησε λέγειν.

Exercise 103 [B].

1. ἐὰν τὸν Βρασίδαν πέμψωσι νικήσουσι τοὺς Ἀθηναίους.
2. εἰ μὴ Βρασίδας ἐν Θράκῃ παρὴν ἐνίκησαν ἂν οἱ Ἀθηναῖοι.
3. εἰ τοῦτ' ἔφη, ψεύδεται.
4. εἰ ὁ Δημοσθένης ἔλεγεν ἤκουον ἄν.

Ex. 103—continued.

5. εἰ σὺ λέγοις, ἀκούοιμι ἄν.
6. ἐὰν μὴ σὺ εὐθὺς ἔλθῃς, οὐ καταμενῶ.
7. εἰ τοῦθ' οὕτως εἶχε, δειλοὶ ἦσαν.
8. εἰ οἱ ἄγγελοι ἀφίκοντο πάντα εὐ ἂν εἶχεν.
9. εἰ τῇ πόλει ἐπιβουλεύουσιν ἐκπέσεις ἄν.
10. εἰ τῇ πόλει ἐπεβούλευσας προδότης ἦσθα.

Exercise 104 [A].

1. ἀπολύσομέν σε ἐὰν τοὺς σοὺς ἐταίρους αἰτιάσῃ.
2. εἰ μὴ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐξεβάλετε, ὦ Ἀθηναῖοι, οὐκ ἂν νῦν ἐπάσχετε ταῦτα τὰ κακά.
3. εἰ Φίλιππος Ποτιδαίαν εἶλεν ἡμῶν οὐ βοηθούτων, ἄρ' οὐ δύναται καὶ Ὀλυμπον εἶλεν;
4. εἰ Σπαρτιάτης τὸ τοιοῦτον δρῶν, δίκας ἂν διδοίη.
5. ἡμῖν μάλιστα συνοίσει ἐὰν Φίλιππος ἡμῖν ἀντιστῇ ἐν Πύδνῃ.
6. εἰ τοῦτ' εἶπεν, ἤμαρτεν.
7. εἴ τινα ἔχετε οἷον τε βελτίω συμβουλευεῖν, τοῦτον ἔλθετε στρατηγόν.
8. εἰ μάθοι ὅπου τοῦτο τὸ ἀργύριον κρύπτεται, κλέψειεν ἂν αὐτό.
9. εἰ ἦδη, ἔλεγον ἂν ὑμῖν.
10. εἰ μὴ ἐξήγησα οὐκ ἂν εὐρόν ποτε αὐτό.

Exercise 105 [B].

1. ἐὰν τοῦτον ὠφελῆς αἰσχυρὸς φανεί.
2. ἀδικώτατος ἂν εἴης εἴ μοι μέμφοιο.
3. εἰ ὁ Ἀρμόδιος ἀπέκτεινε τὸν τύραννον ὠφέλησε τοὺς Ἀθηναίους.
4. εἰ Φίλιππος νῦν κρατεῖ τῶν Θερμοπυλῶν οἴος τε ἐστὶν εἰς τὴν Ἀττικὴν πορεύεσθαι οὐδένοσ κωλύοντος.
5. οἱ Ἀθηναῖοι χαιρήσουσιν ἐὰν ὁ Ἀλκιβιάδης ἐκπέσῃ.
6. εἰ ὑπὸ Σωκράτους ἐδιδάχθης οὐκ ἂν τοῦτο ἐνόμιζες.
7. εἰ σπονδαὶ ποιοῦντο πάντα καλῶς ἂν ἔχοι.
8. εἰ τὴν ἐμὴν ἐπιστολὴν εἰλήφασιν ὥς φίλον σε ἀσπάσσονται.
9. εἰ μὴ ἐφύλασσαν τὰς πύλας ἢ πόλιν ἂν ἤρθεη.
10. ἐὰν ἐτοῖμος ᾖς ἅμ' ἔφ' ἐνταῦθα πορεύσομεθα.

Exercise 106 [A].

κῆρύξ τις περὶ τὴν πόλιν ἰὼν τοιαύτε τοῖς Θηβαίοις ἀπήγγειλεν· “ἐάν τις τολμήσῃ θάπτειν ἢ τὸν Πολυνείκη ἢ ἄλλον τινὰ τῶν Ἀργείων, ἀποθανεῖται.” ἡ δὲ Ἀντιγόνη ἀδελφὴ οὖσα τοῦ Πολυνείκου τοσοῦτον ἐφίλει τὸν ἀδελφὸν ὥστε βουλευσασθαι ἀπειθεῖν τῷ βασιλεῖ καὶ ἐὰν ἀποθάνῃ τοῦτο ποιήσασα. νυκτὸς μὲν οὖν ἐξεληθούσα ἔθαψε τὸν νεκρόν· ὁ δὲ βασιλεὺς μαθὼν

Ex 106—continued.

ὅτι ἐποίησε σφόδρα μὲν ἡγανάκτησεν, ὅμως δὲ συνέγνω ἂν αὐτῇ εἰ ἤθελεν ὁμολογεῖν ἀδικῆσαι. ἡ δ' αὖ θρασέως ἰπεκρίνατο. "εἰ τὸ προσήκον πεποίηκα οὐ δέδοικα ἀποθανεῖν." ἔπειτα δὲ ὁ βασιλεὺς μᾶλλον ἔτι ἀγανακτίσας ἐκέλευσε τοὺς φύλακας εἵργειν αὐτὴν ἐν σπηλαίῳ τινὶ ὅπως τῷ λιμῷ ἀπόληται.

Exercise 107 [B].

ἔπειτα ὁ Δημοσθένης παρελθὼν ἔλεξε τάδε ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐὰν νῦν πρέσβεις ὡς Φίλιππον πέμψητε οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐξήσετε τὸ αὐτίκα δεινόν· οὗτος γὰρ αἰσθόμενος ὑμᾶς φοβουμένους μᾶλλον δὴ θαρσύνει ὑμῶν κρατήσκειν. ἀλλὰ τί αὐτὸν φοβεῖσθε; εἰ μὲν γὰρ οὕτω δυνατὸς ἦν ὡς ὑμεῖς οἴεσθε, νικήσας ἤδη πάντας τοὺς ἄλλους πολεμίους ἐφ' ὑμᾶς ἂν ἐπορεύετο, νῦν δὲ ὑπὸ τῶν ἐναντίων πανταχόθεν κυκλούμενος καὶ ἐὰν τούτων κρατήσῃ πολλὴ ἀσθενέστερον ἔξει τὸ στράτευμα ἢ πρότερον, ὥστε θαρροῦντες δυνησόμεθα αὐτῷ ἐπιέναι. μὴ οὖν ἀθυμήσητε, ἀλλὰ τήν τε πόλιν ὡς κράτιστα τειχίζετε καὶ νέαν τιὰ δύναμιν ἀθροίζετε ὡς τῷ κοινῷ τῆς Ἑλλάδος πολεμῷ μαχούμενοι.

Exercise 108 [A].

εἰ μὴ ἐπίστευον Ἀλκιβιάδῃ φόβος ἂν ἐγένετο ἐν τῷ ἄστει μέγιστος· ὁ δὲ τοὺς φρουροὺς συγκαλέσας εἶπε

Ex 108—continued.

τάδε· ἠκούσατε μὲν, ὦ ἄνδρες, ὅση συμφορὰ οἱ Ἀθηναῖοι πᾶν τὸ ναυτικὸν ἀπώλεσαν· ἡμέτερον δὲ νῦν ἐστὶ βουλεύεσθαι ὅτι ποιεῖν μάλιστα ἡμῖν συμφέρει. εἰ μὲν γὰρ στρατηγὸς ἔτι ἦν ἐκέλευον ἂν ὑμᾶς· τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων παραινῶ μόνον ὑμῖν ἐν τῷ παρόντι στρατεῦεσθαι ὑπὸ τῷ Θρακί. εἰ μὲν οὖν τις ὑμῶν ἀπορεῖ τῶν χρημάτων τὸ παραντίκα, αἰτείτω· ἐὰν δέ ποτε παράσχη χάριν εἶσομαι ὑμῖν δώροις πολλαπλασίοις. εἴθ' ἔτι ὑμεῖς εὐτυχεστέρου τινὸς στρατηγοῦντος ὠφελοῖτε τοὺς τε Ἀθηναίους καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα.

Exercise 109 [B].

τοῦ δὲ στρατοῦ ὡς ἐς μάχην ταχθέντος ὁ στρατηγὸς ἔλεξε τοιάδε τοῖς στρατιώταις· ὦ ἄνδρες στρατιῶται, εἰ μὲν ἤδη ἐμέλλομεν μαχεῖσθαι ἐν τῇ βαρβάρῳ ὡς τὰ ἡμέτερα [κτῆματα] αὐξήσαντες, ἴσως ἂν οἱ θεοὶ μετὰ τῶν πολεμίων ἦσαν. εἰ δὲ οἱ θεοὶ βοηθοῦσι τοῖς τῇ πατρίδι ἀμυνομένοις πῶς οὐκ εἰκὸς αὐτοὺς νῦν γε βοηθεῖν ἡμῖν; ἐπὶ μὲν τῶν πατέρων οἱ Ἕλληνες οὐκ ἂν ἐνίκησάν ποτε τοὺς Μήδους· εἰ μὴ οἱ θεοὶ μετὰ αὐτῶν ἦσαν· οὗτοι δὲ οἱ πολέμιοι φαίνονται ἔτι ἀσεβέστεροι ὄντες τῶν Μήδων. ἐὰν οὖν ἀνδρείως μαχόμεθα, πιστεύοντες τοὺς θεοὺς ἡμῖν βοηθήσειν, νικήσομεν.

Exercise 110 [A].

1. ἐτύχοντες παρόντες τοῦ ῥήτορος λέγοντος.
2. ἐπαύσαντο μαχόμενοι κελεύσαντος τοῦ στρατηγοῦ.
3. ἔλαθον τοὺς φύλακας ἐκφυγόντες ἐκ τῆς πόλεως.
4. ἀπέθανον ὡς ἐπιβουλευσάντες τῇ πόλει.
5. ἡμέτερόν ἐστι πείθεσθαι τῷ βασιλεῖ καίπερ οὐκ αἰεὶ δικαίῳ ὄντι.
6. ἐφθάσαμεν ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν.
7. συνέγνωμεν αὐτῷ ἅτε οὐκ εἰδότι ὅτι ποιοίη.
8. ὁ στρατηγὸς προὔχῳρει ἄνδρας μυρίους καὶ διαχιλίους ἄγων.
9. πάντας τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέκτειναν, καὶ ταῦτα εἰδότες αὐτοὺς ἀναιτίους ὄντας.
10. ἐφθάσαμεν τοὺς πολεμίους προσελθόντες πρὸς τὸ ὄρος.

Exercise 111 [B].

1. οὗτος ὁ παῖς ἐφθασε τρέχων.
2. αἱ νῆες λαβοῦσαι [ἔλαθον] τοὺς πολεμίους εἰς τὸν λιμένα εἰσῆλθον [εἰσελθοῦσαι].
3. οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Μιλτιάδην ἐν αἰτίᾳ εἶχον ὡς δῶρα λαβόντα.
4. ὡς παιδὶ ὄντι οἱ δικασταὶ συνέγνωσαν.
5. οἱ τυχόντες αὐτοῦ ἀκούσαντες σφόδρα ἐθαύμαζον.

Ex. 111—continued.

6. ἀφείμεν τοὺς αἰχμαλώτους καὶ ταῦτα εἰδότες αὐτοὺς ἡμῖν ἐπιβουλευσάντας.
7. τοὺς στρατηγοὺς ἐν αἰτίᾳ εἶχον ὡς οὐ σώσαντας τοὺς ναύτας.
8. ταῦτα εἶπον ὥσπερ εἰδότες ἡμᾶς πεισομένους αὐτοῖς.
9. ἐπαύσαντο πολεμοῦντες ἅτε ἀμφοτέρων τῶν στρατηγῶν ἀποθανόντων.
10. οἱ δοῦλοι ἀφίκοντο πολλὰ καὶ καλὰ δῶρα παρὰ τοῦ βασιλέως φέροντες.

Exercise 112 [A].

1. ἡδόμην τοὺς σοὺς φίλους δεχόμενος.
2. ἐχρώμην αὐτῷ ὥσπερ ὄντι καίπερ οὐκ ὄντι ἀδελφῷ.
3. τί διατελεῖς ταῦτά με ἐρωτῶν;
4. ἐφάνη σφόδρα αἰσχυρόμενος.
5. ἦλθε μὲν πρὸς ἐμὲ οὐδὲν ἀργύριον ἔχων· ἐγὼ δὲ ἔδωκα αὐτῷ ὅσων ἐδεῖτο ὡς φίλῳ ὄντι τοῦ ἐμοῦ πατρός.
6. εἰδὼς ἐμοὶ ἀπειλῶν, ἀκροάσομαί σου.
7. ἐξεβαλον Θουκυκιδίην ὡς τὴν Ἀμφίπολιν ἀπολέσαντα τῇ ἀμελείᾳ.
8. οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἤρξαντο ἐρίζοντες περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἐπὶ τοῦ Κίμωνος.
9. ἔτυχον τὸ ναυτικὸν πέμψαντες πρὸς Λήμνον.
10. φθάσαν αὐτὸν ἐκεῖσε ἀφικόμενος, εἰ πάρεσται.

Exercise 113 [B].

1. διτελεί ἐν ταῖς Ἀθήναις διάγων καίπερ πᾶσι τοῖς πολίταις ἀπεχθανόμενος.
2. ἀπέθανον ὡς τοῖς ἐν τέλει ἐπιβουλευσάντες.
3. πέπεισμαι τοὺς ἀμφὶ Βρασίδαν φθῆσθαι πρὸς τὴν πόλιν ἀφικόμενους.
4. οἱ Ἀθηναῖοι, καίπερ εἰδότες τὸν Ἀριστείδην δίκαιον ὄντα, οὐχ ἤδοντο αἰ τοῦτ' ἀκούοντες.
5. ἔλαθον ἐκ τῆς πόλεως ἐκφυγόντες καὶ εἰς τὴν ναὺν ἐμβάντες [ἐνέβησαν].
6. ἐχαίρομεν πάντες ἀκούσαντές σε ἀσφαλῶς ἀφικόμενον.
7. ἐπιμελῶς ἔσωσαν τὴν ἀσπίδα ὡς ὑπὸ τῶν θεῶν πεμφθείσαν.
8. ἔδοξε τῷ στρατηγῷ εὐλαβῶς προχωρεῖν καίπερ τῶν πολεμίων ἐκ τοῦ στρατοπέδου ἀπελθόντων.
9. ἐφάνησαν Ἕλληνες ὄντες καίπερ οὐ δυναμένων ἡμῶν ὅτι λέγουσι συνιέναι.
10. εἰς τὰ ὄρη ἀφικόμεθα τοὺς πολεμίους φθάσαντες καὶ ἐστρατοπεδευσάμεθα ἐν χωρίῳ ἰσχυρῷ.

Exercise 114 [A].

μετὰ πολλὰ ἔτη ἡλθέ τις εἰς τὰς Θήβας ἐξαγγελῶν τῷ Οἰδίποδι ὅτι τέθνηκεν ὁ Πόλυβος καὶ αἰτήσων αὐτὸν κατελθόντα εἰς τὴν Κόρινθον βασιλεύειν τῆς πόλεως. ὁ δὲ Οἰδίπους οὐκ ἤθελε κατιέναι διὰ τὸ

Ex. 114—continued.

χρησθήριον· καίπερ γὰρ ἀποθανόντος τοῦ βασιλέως, ἥ γε βασιλεία ἔτι ἔζη, καὶ ἐφοβεῖτο μὴ ἄτη τινὲ ἀναγκασθεὶς βούληται αὐτὴν γαμεῖν. ταῦτ' οὖν ἔφηνε τῷ ἀγγέλῳ, ὃς ἔτυχεν ὦν ὁ βουκόλος ὁ εὐρών τὸν Οἰδίποδα παιδίον ὄντα ἐν τῇ ὕλῃ. ξέπειτα δὲ ὁ γέρον, ὥσπερ ὠφελῶν τι τὸν βασιλέα, εἶπεν ὅτι οὐ μὲν νῖός ἐστι Πόλυβον, εὐρέθη δὲ ἐν τῷ Κιθαιρῶνι ὄρει σχοινίῳ τοὺς πόδας δεδεμένος.

Exercise 115 [B].

ἡ μὲν οὖν Ἰοκάστη ταῦτα ἀκούσασα ᾔσθετο τὸν Οἰδίποδα τὸν υἱὸν αὐτῆς ὄντα· ὁ δὲ Οἰδίπους πυνθανόμενος περὶ τοῦ πατρὸς ἔγνω ὄντα τὸν βασιλέα ὃν αὐτὸς ἀπέκτεινεν. ἐνταῦθα δὴ οὐκέτι τλήσας τὴν μητέρα ὀρᾶν ἐξεκέντησε τὰ αὐτοῦ ὄμματα· ἡ δὲ εἰς τὸν θάλαμον ἀπελθοῦσα αὐτοχειρὶ ἀπέθανεν. ἐκ τούτων οὖν οἱ Θηβαῖοι αὐτὸν ἐξέβαλον ὡς εἰς μνήνη πάντων τῶν πολιτῶν κακὰ πεισομένων. ὁ δὲ πολλὰ ἔτη σὺν τῇ θυγατρὶ Ἀντιγόῃ πεπλανημένος τέλος εἰς τὰς Ἀθήνας ἀφίκετο οὐ τὸ λοιπὸν διήγε.

Exercise 116 [A].

1. ἐλπίζω σοι μεταμέλειν τῆς μωρίας.
2. δέον ἀναχωρεῖν, οἱ στρατιῶται εὐθὺς ἀφωρμήθησαν.
3. οὐ χρὴ τούτους μετέχειν τῆς λείας.

Ex. 116—continued.

4. ὡς τάχιστα ἐπορευόμεθα, δόξαν πρωτὶ αὐλίσασθαι.
5. τὸν βασιλέα, καίπερ ἔξον [παρὸν] αὐτοῖς λύεσθαι, κατέλιπον ἐν τῇ βαρβάρῳ.
6. χρὴν ὑμᾶς αὐτοῖς δίδοναι ὅτι ᾔτησαν.
7. ἀδύνατον ἦν προχωρεῖν διὰ τὴν χιόνα ἀνεπαύσαντο.
8. νομίζω ἡμῖν συμφέρειν ἀποδοῦναι τοὺς αἰχμαλώτους.
9. ὁ ῥήτωρ ἔλεξεν ὥσπερ δέον παραδοῦναι τὴν πόλιν.
10. ὁ Θεμιστοκλῆς ἤθελε ναῦς παρασκευάζεσθαι ὡς ἀδύνατον ἦν τοῖς Πέρσαις κατὰ γῆν ἀνθίστασθαι.

Exercise 117 [B].

1. οὐ μέτεστιν ἡμῖν τούτου.
2. ἂρ' οὐ μεταμέλει σοι ὧν πεποίηκας;
3. ἀπῆλθε ταῦτ' ἀκούσας, ὥσπερ οὐ δέον ἀποκρίνεσθαι.
4. πῶς οὐ χρὴν ὑμᾶς βοηθεῖν ἡμῖν μεγάλην δύναμιν ἔχοντας;
5. σαφῶς ἐνόμισε δοῦναι τοῖς φίλοις μένειν.
6. παρήνεσα αὐτοῖς ἐνδοῦναι ὡς ἀδύνατον ἦν εἶναι ἀνέχεσθαι.
7. νομίζω τοῦτο ἄδικον μὲν οὐκ εἶναι, λέγω δὲ ὅτι οὐ συμφέρει ἡμῖν.
8. οἱ Ῥωμαῖοι πάντες ἀπέθανον, καίπερ παρὸν ἐκφεύγειν.

Ex. 117—continued.

9. ἐὰν μὴ μετάσχωμεν τῆς λείας οὐδέποτε αὐθις μαχοῦμεθα.
10. ἀνδρείως μαχόμεθα πάρεχον ἡμῖν σφῆξιν τὴν πατρίδα.

Exercise 118 [A].

1. οὐ τοὺς συμμάχους παραδοτέον ἐστὶν ἡμῖν τοῖς Ἀθηναίοις.
2. εἶπε τοῖς στρατιώταις οὐκ ὀλιγωρητέον εἶναι τῶν πολεμίων.
3. μεταδοτέον ἐστὶ τῆς λείας τοῖς συμμάχοις.
4. ἐκδοτέα ἦν αὐτῷ ἢ θυγάτηρ ἀνδρὶ πένητι.
5. τοσαῦτα χρήματα οὐκ ἀποδοτέα ἐστὶν ὑμῖν.
6. πῶς οὐ τιμητέον ἐστὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανόντας;
7. ὁ στρατηγὸς παρήγγειλεν ἀφορμητέον εἶναι εὐθύς.
8. ᾗδεσαν ἀντιληπτέον ἦν τοῦ πράγματος ἑαυτοῖς.
9. οἱ λοχαγοὶ παρήγγειλαν βοηθητέον εἶναι τῷ στρατεύματι τοῖς συμμάχοις.
10. εἶρητο τοῖς Ἀθηναίοις ἀπολειπτέον εἶναι τὴν πόλιν καὶ εἰς Σαλαμίνα μεταναστατέον.

Exercise 119 [B].

1. πᾶσιν ἡμῖν παραδοτέον ἐστὶ τὰ κτήματα.
2. μεταναστατέον ἦν ἡμῖν ὥστε μὴ τοῖς πολεμίοις ὑποχειρίους γενέσθαι.

3. ἡγγέλθη τοῖς φρουροῖς παραδοτέον εἶναι τὴν πόλιν.
4. πωλητέον ἐστὶ τὴν οἰκίαν ἵνα τὸν σῖτον παράσχω.
5. ἐρρήθη αὐτοῖς προσοιστέον εἶναι σῖτόν τε καὶ ἐσθῆτα τοῖς ξένοις.
6. ἀφορητέον ἦν εὐθύς ὥστε εἰς καιρὸν ἀφικέσθαι.
7. ὥς ξένῳ ποτὲ γενομένῳ ᾧ μὴ βοθητέον εἶναι αὐτῷ.
8. ᾗδεσαν δέον ἢ παραδοῦναι τὴν πόλιν ἢ ἀποθανεῖν.
9. παρηγγέλθη δεῖν ἐπείναι εὐθύς.
10. τιμητέον ἐστὶν αἰεὶ τοὺς πάλαι τοὺς ταύτην τὴν ἀρχὴν τοσαύτην οὖσαν ἡμῖν κεκτημένους.

Exercise 120.

1. εἰπέ ἡμῖν ὅστις [τίς] τοῦτο ἔλεξε.
2. γιγνώσκω τὸν ἄνθρωπον ᾧ ἔλεγε.
3. ᾗδεσαν διὰ τί οἱ πολῖται μισοῦεν αὐτούς.
4. ἀμφοτέροι κατεγνώσθησαν θάνατον ὁ μὲν [ἕτερος] δίκαιος ὁ δὲ [ἕτερος] ἀδίκως.
5. πρὸ τοῦ οἱ πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν ᾧ χοντο.
6. ἀλλαι νῆες ἐξ ἄλλων λιμένων ἦλθον.
7. οὐδέτερος τούτων [τῶν ἀνθρώπων] ἀξίός ἐστι τῆς τιμῆς.
8. οὗτός ἐστιν οὗ τοὺς υἱοὺς ἀπέκτεινας.
9. εἰπέ μοι περὶ ᾧ ἤκουσας.
10. ἐκάτερον τὸ σπράτευμα ἐνίκηθη.
11. ἕκαστος τῶν στρατιωτῶν μισθὸν ἐδέξατο.
12. ἀπέδωκα αὐτῷ τὸ ξίφος [αὐτοῦ].
13. οὐκ ἐπείθοντο τῷ αὐτῶν βασιλεῖ.

Ex. 120—continued.

14. ἐλυσάμεθα τοὺς πολίτας, οἱ δὲ οἴκαδε εὐθύς ἦλθον.
15. χρὴ τοὺς σοφοὺς τιμᾶν ἀλλήλους.
16. οὐ δυνάμεθα νικᾶν [τὴν] τοσαύτην δύναμιν.
17. ταῦτα ἀκούσας ἀπεκρίνατο ὧδε [τάδε].
18. Νικίας καὶ Δημοσθένης στρατηγοὶ μὲν ἦσαν [ἀμφοτέροι] τῶν Ἀθηναίων, οὗτος δὲ εὐτυχέστερος ἢν ἐκείνου.
19. αἰτῶμεν αὐτοὺς καθ' ἕκαστον.
20. οὐκ ἔχω εἰπεῖν ὅτι [τί] οἱ σοὶ φίλοι λέξουσιν.

Exercise 121 [A].

1. οἱ στρατιῶται οὐκ ἤθελον οὐδετέρῳ τοῖν στρατηγοῖν πείθεσθαι.
2. τῶν φίλων πρὸς τὸν ποταμὸν προσελθόντων ὁ μὲν διέβη ὁ δὲ ἀπῆει [or use ὁ ἕτερος].
3. πολλὰ χρήματα αὐτῷ ἔδομεν, ὁ δὲ εὐθύς ἀπῆλθεν.
4. οἱ τοιοῦτοι στρατιῶται οὐχ ἱκανοὶ εἰσι φέρειν τοὺς πόνους.
5. ὑπέσχοντο μισθὸν δώσειν τῷ τὸν σῖτον σφίσι πορίσαντι.
6. ὁ στρατηγὸς εἰς τοσοῦτον ἦλθε τῆς τόλμης ὥστε αἰεὶ ἐτόίμος εἶναι μάχεσθαι.
7. ἐν τῇ βουλῇ οἱ μὲν ἕτεροι ἐψηφίσαντο πολεμῆσαι οἱ δὲ ἕτεροι εἰρήνην ἄγειν.
8. πρὸ τοῦ ἕκαστος τῶν στρατιωτῶν τρεῖς ὀβολοὺς τῆς ἡμέρας ἐδέχετο.

9. οἱ πολέμοι δρόμῳ προθέοντες ἀμφοτέροις τοῖς κέρασιν ἅμα ἐνέπεσον.
10. εἶπον τῷ στρατηγῷ ὅτι ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἤκουσα.
11. ταῦτα μὲν εἶπεν ὁ Δημοσθένης· ὁ δὲ Αἰσχίνης τὰδε ἀπεκρίνατο.
12. καὶ ὁ Ἀννίβας καὶ ὁ Ἀλέξανδρος μεγάλοι ἦσαν στρατηγοί· οὗτος δὲ εὐτυχέστερος ἦν ἐκείνου.
13. ἅμα τῇ ἡμέρᾳ οἱ περιγινόμενοι προσέβλεπον ἀλλήλους θαυμάζοντες πόσοι ἔτι ζῶσιν.

Exercise 122 [B].

1. ὁ μὲν τῶν ἀδελφῶν βασιλεὺς ἐγένετο, ὁ δὲ ἀπέθανε [οἱ ἄλλοι ὁ ἕτερος].
2. ἀμφοτέρων τῶν υἱῶν ἐμοὶ φίλων ὄντων περὶ πλείονος ἐποιοῦμην τὸν πρεσβύτερον.
3. πρὸ τοῦ ἐπιστεῦμεν ἀμφοτέρα τὰ ἄσθη καθαίρεθῆναι.
4. ἔδομεν σίτον αὐτοῖς πεινῶσιν· οἱ δὲ αἰεὶ ἡμῖν χάριν εἶχον.
5. ἕκαστος τῶν ναυτῶν ἔλαβε μέγαν τὸν μισθὸν ἀπὸ τῆς πόλεως.
6. εἶπον χάριν ἔχειν ἡμῖν ὅσων ἐποίησαμεν.
7. ὑπέσχοντο ἀπίνειν ἐὰν αὐτοῖς ἀργύριον δῶμεν.
8. τοῦ ἐτέρου τῶν ἡγούρων ταῦτα εἰπόντος ὁ ἕτερος ἀπεκρίνατο τὰδε.

9. ἐς τοσοῦτο ἤλθον τῆς κακίας ὥστε φοβεῖσθαι καὶ τοὺς βαρβάρους.
10. εἰπέ μοι τίς σοι ἔδωκεν ὃ δῶρον περὶ πλείστου ποιεῖ.
11. τούτων τῶν Ἑλλήνων ἐκείνος μὲν ἦν σοφώτερος· οὗτος δὲ εὐτυχέστερος.
12. σκοτεινῆς οὐσῆς τῆς νυκτὸς οἱ στρατιῶται ἀλλήλους ἐτραυμάτιζον.

Exercise 123.

- μετὰ ταῦτα [ἐκ τούτων]. ἀνὰ ῥοῦν.
- διὰ ταῦτα. κατὰ ῥοῦν.
- πρὸς τούτοις. ἐπὶ Σόλωνος.
- ἀφ' ἵππου [ἐφ' ἵππου] ἦλθε μετὰ τῶν φίλων
- μάχεσθαι. παρὰ τῷ βασιλεῖ.
- χρημάτων ἕνεκα. διὰ δούλου.
- κατὰ τοῦ ὄρους. καθ' ἡμέραν.
- κατὰ τὸν νόμον. ἐφ' ἡμῖν.
- παρὰ τὸν νόμον. σὺν [τοῖς] θεοῖς.
- παρὰ τὸν ποταμόν. ἐποιήθη ὑπ' αὐτοῦ.
- ἄνευ ἐλπίδος. οἱ ἀμφὶ [περὶ] τὸν βασιλέα.
- διὰ δέκα ἐτῶν. ἐπὶ Λήμνου ἐπλευσαν.
- ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ. ἐν τούτῳ.
- ἔλεξε περὶ τοῦ υἱοῦ. ἐπὶ τεττάρων ἐτάχθησαν.
- ἔλεξε κατὰ τοῦ Νικίου.

Exercise 124 [A].

1. ἐὰν περὶ πολλοῦ ποιήσθε τὴν ἐλευθερίαν οὐδέποτε ἐπὶ τυράννῳ ἔσεσθε.
2. ἀφ' ἵππων μαχόμενοι ῥαδίως κατέλαβον τοὺς φεύγοντας.
3. διετέλουν πᾶσαν τὴν ἡμέραν μαχόμενοι, οὐδὲ ἐπαύσαντο μέχρι ἑσπέρας.
4. ἡγγέλθη ὅτι ὁ Φίλιππος ἐπιοί ἡμῖν εἰς δισμυρίους ἀνδρας ἄγων.
5. εἰ παρὰ τὸν νόμον ἔπραξαν δίκην ἂν ἔδοσαν.
6. κατὰ τὸν Πίνδαρον νομιστέον ἐστὶ τὸ ὕδωρ πάντων ἄριστον.
7. διὰ πολλὰ διανοοῦμαι βοηθῆσαι τοῖς Θηβαίοις καίπερ πόλεμον ἐπιφέρουσι τῇ ἐμῇ πατρίδι.
8. περὶ τούτου σπουδάζων οὐκ ἔγνω τοὺς πολεμίους κατὰ κράτος ἐλόντας τὴν πόλιν.
9. ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ φιλόσοφοι διαλέγονται περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου.
10. διὰ ταῦτα ἠναγκάσθησαν διὰ φιλίας ἵεναι τοῖς Ἀθηναίοις.
11. περὶ πλείστου ποιοῦμαι αἰεὶ διὰ φιλίας ἵεναι τοῖς Λακεδαιμονίοις.

Exercise 125 [B].

1. πλὴν ὀλίγων πάντες οἱ Ἕλληνες ἀντέστησαν τοῖς Μήδοις.
2. αἰτήσω αὐτὸν καταμένειν ἢ ἀντ' ἐμοῦ ἢ μετ' ἐμοῦ.

Ex. 125—continued.

3. οἱ μὲν ἐπὶ τῇ δεξιᾷ ἐτράπησαν ταύτῃ τῇ προσβολῇ, οἱ δὲ ὀπλῖται οἱ ἐπ' ἄριστερᾷ διέμειναν ἢ ἐτάχθησαν.
4. ἐπὶ σοὶ ἐστὶ πολὺ ὠφελεῖν τὴν πατρίδα.
5. ἐὰν διὰ τῆς ἡμετέρας χώρας πορευθῶσι, πάντα διαφθεροῦσι.
6. εἰ ἐπὶ βελτίοσι συνέβησαν, ἡ εἰρήνη διετέλει ἂν μεχρὶ τοῦ νῦν.
7. πρὸς τούτοις ἀνδρείοτατα πέπραχεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος.
8. μετὰ ταῦτα Δημοσθένης πολλὰκις ἔλεγε κατὰ τῶν τοῦ Δισχινοῦς φίλων.
9. εἰ περὶ ἄλλο τι γενοίμην οὐκ ἂν δυνάμην τοῦτο ἐκτελεῖν· δι' ὃ οὐκ ἄρξομαι οὐδὲ σοῦ ἕνεκα.
10. οἴκαδε ἀφωρμήθη ἄμ' ἐμοί· εἰ δὲ μὴ ἀφίκεται φοβοῦμαι μὴ κακὸν τι γέγονεν.
11. πρῶτον μὲν παρὰ τὸν ποταμὸν ἐπορεύθησαν· ἔπειτα δὲ αὐτὸν διαβάντες τῇ γεφύρᾳ ἐστρατοπεδεύσαντο πρὸς τῷ ὄρει.

Exercise 126 [A].

ἐν δὲ τούτῳ σύμμαχοί τινες τῶν Συρακοσίων πρὸς Συρακοῦσας πορευόμενοι ἐποτρύνοντος τοῦ Νικίου ὑπὸ τῶν Σικέλων ἀπελήφθησαν. εἰ μὲν Νικίας τοῦτο ἐβουλεύσατο Γυλίππου μήπω ἀφικομένου ἴσως ἂν οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν εἶλον· νῦν δὲ ὀκτακόσιοι μὲν τῶν συμμάχων ἀπέθανον χίλιοι δὲ καὶ πεντακόσιοι εἰς

Ex. 126—continued.

Συρακούσας ἀφίκοντο. καὶ οὐ διὰ πολλοῦ Δημοσθένης ἔδοξε νυκτὸς τῇ πόλει προσβαλεῖν. οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοῦ καίπερ τοσαῦτα δεινὰ παθόντες πλέφῃ ἦσαν τῆς ἐλπίδος καὶ τοῦ θάρρους· ἥδη γὰρ ἐμελλον μάχεσθαι στρατηγούντος τοιοῦτου ὅως τὴν μεγίστην δόξαν ἐκέκτητο τῆς τε φρονήσεως ἕνεκα καὶ τῆς ἀνδρείας, καὶ πάντες ἐπίστευον ἡγεμονεύοντος αὐτοῦ τέλος τὴν πόλιν αἰρήσειν.

Exercise 127 [B].

τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου ἔτους ἅμα τῷ ἡρὶ ὁ Σκιπίων οὐκ ἐλάσσοντας ἀνδρῶν τρισμυρίων ἔχων ἐπὶ τὴν Καρχηδόνα ἐπορεύετο ἀπέχουσιν ὁδὸν οὐ πολλῶν ἡμερῶν. ἔλαθεν δὲ πρὸς τὴν πόλιν προσίων καὶ ἀπροσδοκίῳ ἐπῆλθε τοῖς τὸ ἄστυ φρουροῦσι Καρχηδονίοις, χιλίοις μάλιστα ἀριθμῷ οὔσι, τῶν μὲν νεῶν ἐκ τῆς θαλάσσης ἐπιθεμένων τοῦ δὲ πεζοῦ ἅμα ἐκ τῆς ἡπείρου. καίπερ οὐκ ἔξον βοήθειάν τινα ἐλπίζειν οὐδὲ ἱκανῶν ἐνόντων ἐν τῷ ἄστει στρατιωτῶν ὥστε τὰ τεῖχος πληρῶσαι, ὅμως ὁ Μάγων, ὁ τῷ φρουρίῳ ἐφεστηκώς, οὐκ ἠθύμησεν ἀλλὰ τοὺς πολίτας καθοπλίσας ἀνδρείως ἡμύνητο. καὶ ἐκδρομὴν τινα ἐποίησατο, ἣν μέντοι ῥαδίως ἀπεκρούσαντο οἱ Ῥωμαῖοι.

Exercise 128 [A].

οὕτω δὲ ἀθυμούντος τοῦ στρατεύματος μόνος ὁ Ξενοφῶν ἐφαίνετο εὐθυμεῖν καίπερ αὐτὸς οὐκ ἐλπίζων τὴν Ἑλλάδα πάλιν ὄψεσθαι. ἥδη γὰρ ὀλίγον χρόνον τῶν βαρβάρων παυσαμένων τοῦ ἐπιτιθεσθαι τὰ ὄρη ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν φαινόμενα αὐτοὺς ἐφόβει. Ξενοφῶν οὖν ἐν τοῖς στρατιώταις ἐφοῖτα αὐτοῖς παρακελευόμενος. τοῖς μὲν λοχαγοῖς εἶπε τάδε· οἱ μὲν στρατιῶται ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες, εἵλοντο λοχαγοὺς ἀποθανόντος τοῦ Κλεάρχου, ὡς ἀνδρειοτάτους τε ὄντας καὶ μάλιστα πάντων ἐτοίμους τὰ δεινὰ πᾶσχειν. νῦν δὲ εἰ ὑμεῖς φαίνεσθε ἀθυμούντες, πῶς ἐγὼ τοῖς ἄλλοις παρακελεύομαι; τοῖς δὲ στρατιώταις εἶπε τοιάδε· εἴ τις μὲν ἐμέ, ὦ ἄνδρες, αἰτοίῃ διὰ τί ὧδε ἀθυμεῖτε, οὐκ ἂν δυναίμην αὐτῷ ἀποκρίνασθαι· οὐδὲ ὁ Κύρος ὑμᾶς ἂν ἡγαγεν ἐκ τῶν Σάρδεων πρὸς τὴν Βαβυλῶνα, εἰ ᾗδεν ὑμᾶς τοιούτους ὄντας. τῶν μὲν γὰρ μειζόνων κινδύνων περιγενήσθε ἥδη· λείπεται δὲ τὰ ἐλάσσω. ὑμεῖς μέντοι, ὥσπερ οὐχ οἱ αὐτοὶ ὄντες οἷ τοὺς Πέρσας ἔτρεψαν, νῦν ἀποκνεῖτε τὰ τε ὄρη καὶ τὰ θηρία.

Exercise 129 [B].

πάντων δ' ἥδη παρεσκευασμένων ὁ Νικίας ἄφνω ἐκλείπει τινὲ σελήνης ἐξεπλήγη. ἔπεμψεν οὖν ἐρωτῆσοντας τοὺς μάντεις οἷς εἶπε τὰ πάντα αὐτὸς πείσεσθαι. οἱ δὲ κατὰ τὸν μὲν Θουκυδίδην ἀπεκρίναντο ἀναπαυστέον

Ex. 129—continued.

εἶναι τῷ στρατῷ ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν ἡμέρας, ἄλλοι δὲ τινες συγγραφεῖς ἐξηγοῦνται αὐτὸν τὸν Νικίαν αὐξῆσαι τὸν χρόνον. εἴ γε μὴν τοῦτο ἀληθές ἐστι, τίς οὐκ οἶται Νικίαν, καίπερ εὐσεβέστατον ὄντα τῶν ἀνθρώπων, τὴν αἰσχίστην μωρίαν ὀφελῖν; εἰ γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι λαθόντες τοὺς Συρακοσίους ἦραν αἴ τε νῆες καὶ ὁ πεζὸς ἂν ἐσώθησαν· τοσοῦτον δὲ χρόνον διατρίψαντες τὴν μίαν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μεθεῖσαν.

Exercise 130 [A].

τριῶν δ' ἐτῶν διελθόντων οἱ Λακεδαιμόνιοι σπονδὰς πέντε ἐτῶν ποιησάμενοι ἐπέτρεψαν τοῖς Ἀθηναίοις ἄπτεσθαι τοῦ [προσέχειν τῷ] ἐπὶ τοὺς Μήδους πολέμου· καὶ ὁ Κίμων τούτῳ τῷ καιρῷ προθύμως ἐχρήσατο. τὰ μὲν γὰρ οἴκοι οὐκέτι οὕτω δυνατὸς ἦν ὥστε ἐναντιοῦσθαι τῷ Περικλεῖ· στόλου δὲ ναυτικοῦ ἡγούμενος ἡλπιζε μὴ μόνον κρατήσῃν τῶν Μήδων ἀλλὰ καὶ τὴν τε πόλιν καὶ ἑαυτὸν πλουτιεῖν. καὶ εἰ μὲν ἐπεβίω ἐξετέλεσεν ἂν κατὰ τὸ εἶκος ἃ διανοεῖτο· γράφει δὲ Θουκυδίδης ἐκείνους μὲν πόλιν τινὰ πολιορκοῦντα ἀποθανεῖν, τοὺς δὲ Ἀθηναίους διὰ τὴν τοῦ σίτου ἀπορίαν παυσασμένους τῆς πολιορκίας καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν τοὺς τε Φοίνικας καὶ τοὺς Κίλικας νικήσαι.

Exercise 131 [B].

ἐν δὲ τούτῳ τῷ ἔτει ὁ πόλεμος ἐτελεύτησεν. ἐσπεῖσαντο γὰρ ἐφ' ᾧ τε τοὺς Ἀθηναίους ἀποδοῦναι μὲν τοὺς αἰχμαλώτους καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ἐν τῷ πολέμῳ αἰρεθείσας, τὴν δὲ Ἀμφίπολιν ἀπολαβεῖν. εἰ μὲν οὖν οἱ Λακεδαιμόνιοι ταύτην τὴν πόλιν παρέδωκαν, οἱ Ἀθηναῖοι ἡδέως ἂν τῇ εἰρήνῃ ἐνέμενον· ἐκείνοι δὲ, καίπερ αὐτοὶ ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθόντες, οὐκ ἔφασαν παραδῶσιν ὥς ἐλευθέραν δὴ οὖσαν. καὶ τῶν Ἀθηναίων δεινὸν ποιουμένων οἱ ἔφοροι τάδε ἀπεκρίναντο· οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι οὐ κατέχουσι τὴν Ἀμφίπολιν· εἰ δ' οὖν οἱ Ἀθηναῖοι κεκτήσθαι αὐτὴν βούλονται αὐτοὶ προσαγέσθων. καὶ οὐ διὰ μακροῦ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν μὲν πόλιν ἐκπολιορκήσαντες δεινότατα ἐχρῶντο τοῖς πολίταις· γινόντες δὲ ἡδὴ τοὺς Λακεδαιμονίους οὐ τοῖς ῥητοῖς ἐμμενεῖν μέλλοντας, τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἐπέβηοντο λέγοντι ὅτι δεῖ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ὥς πλείστους πολεμίους τοῖς Λακεδαιμονίοις καταστήσαι.

Exercise 132 [A].

1. εἰ ἡ στρατεία εὐθὺς ἦρεν ἔφθασεν ἂν τοὺς πολεμίους ἀφικομένη πρὸς τὴν πόλιν.
2. οἱ Ἀθηναῖοι προσηγάγοντο τὴν πόλιν καίπερ πρότερον ἐπὶ τοῖς Κίλιξιν οὖσαν.
3. ἐπὶ τούτοις σπεισάμενοι ἀμφοτέρω οἱ στρατοὶ οἵκαδε ἀπῆλθον.

Ex. 132—continued.

4. ἔτυχον παρὼν τοῦ Δημοσθένους Ἀθήνησι κατὰ τοῦ Φιλίππου λέγοντος.
5. ὥσπερ οὐ τὰ γενόμενα ἀκούσαντες διετέλουν ἐπὶ τῆς Ἀμφιπόλεως πορευόμενοι.
6. οὕτω δὲ ἐχόντων τῶν πραγμάτων ὁ Ξενοφὼν ἐβουλεύσατο ἐπὶ τοὺς Καρδούχους ἐπιέναι μηδὲ πειρᾶσθαι διαβαίνειν τὸν ποταμόν.
7. ἐὰν ἀνὰ τὸν ποταμὸν πορευθῶμεν δι' ὀλίγου εἰς τὴν Βαβυλῶνα ἀφικόμεθα.
8. οἱ Ἀθηναῖοι εἰρήνην ἐποιήσαντο πρὸς βασιλέα ἐφ' ᾧτε τὰς Ἰονίας πόλεις αὐτονόμους εἶναι.
9. τὸ ἐπ' ἐμὲ ἔξεστί σοι ταῦτα ἀγγεῖλαι τοῖς Θηβαίοις.
10. ὁ στόλος τοῖνυν ἄρας ἐπὶ τῆς Κύπρου ἀπέπλευσεν

Exercise 133 [B].

1. εἰ τὸ ναυτικὸν, ὃ Ἀθηναῖοι, ἀεὶ ἰσχυρὸν ἔχομεν οὐδέποτε ἂν νικώμεθα.
2. εἰ μὴ αἱ πύλαι ὑπὸ τῶν φυλάκων προὔδοθ' ἴσαν, ἀνθιστάμεθα ἂν ἤδη.
3. τούτῳ τῷ ἔτι οἱ Ἀθηναῖοι πολὺ ἐθάρσυνον περὶ τοῦ πολέμου, ὥσπερ ἄλλην τινὰ συμφορὰν οὐδέποτε πεισόμενοι.
4. ἐὰν περὶ τὴν νῆσον πλεύσητε λιμένα εὐρήσετε.
5. οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἂν νῦν σου ἐφείδοντο, εἰ ἐνικῆθης, καίπερ πολλαῖς μάχαις μαχασαμένου ὑπὲρ αὐτῶν.

Ex. 133—continued.

6. εἴ τις τοῖς Ἀθηναίοις παραινέῃ μὴ πόλεμον ἐπιφέρειν ἀεὶ αὐτοῖς φαίνεται δειλὸς εἶναι.
7. ὥς ἄρτι ἀφικόμενος ἐκ χώρας βαρβάρου θαυμάζω πάντα ὅσα Ἀθήνησιν ὀρώ.
8. εἰ τετρακοσίους μάλιστα ἄνδρας καταλίποις ἱκανοὶ εἶεν ἂν ὥστε τὰ τεῖχος πληροῦν.
9. ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡδεταί θηρεῦων.
10. ἔτυχε νοσήσας καὶ πρὸς τούτοις κακὰ ἔπασχεν ἀεὶ ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Κλέωνα.

Exercise 134 [A].

1. δεῖ ὑμᾶς τῷ στρατηγῷ ἔπεσθαι ὅποι ἂν ὑμῖν ἡγήται.
2. εἴ ποτε ξένον τινὰ λάβοιεν ἀπέκτειναν.
3. ὅποι ἔλθοιμι πολλοὺς φίλους ἀεὶ εὕρισκον.
4. μὴ φοβηθῆς ἀλλ' εἰπὲ ὅσα ἂν βούλῃ.
5. εἴ ποτε μὴ λέγοι οἱ πολῖται ἡγανάκτουν.
6. ἀποκτενοῦμεν τοὺς προδότας ὅπου ἂν αὐτοὺς λάβωμεν.
7. ἐκέλευσε τοὺς στρατιώτας ἔπεσθαι ὅποι ἂν ἄγωσιν [ὅποι ἄγοιεν] οἱ ἡγεμόνες.
8. ὅπως ἂν ταῦτα ἀποβαίῃ ὑμεῖς γε ἀναιτιοὶ ἐστε.
9. ὅποια ἂν ἀγγέλλωσιν ἔγωγε χαίρήσω ἰδὼν αὐτούς.
10. ὁ στρατηγὸς τοὺς ἑαυτοῦ ἐκέλευσεν ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις ὅπου ἂν αὐτοῖς ἐντύχῃσι.

Exercise 135 [B].

1. ποίει ὅτι ἂν σε κελεύῃ.
2. εἰάν ποτε ξένος τις πρὸς τὴν χώραν αὐτῶν ἀφίκοι-
νηται εὐμενῶς αὐτὸν δέχονται.
3. ἐκέλευσαν ἡμᾶς ἔπεισθαι αὐτῷ ὅποι ἄγοι.
4. εἰ τινὰς πόνους πάσχειν οὐδέποτε ἠθύμουν.
5. ὅσους ἂν εὗρητε πρὸς ἐμὲ πέμψατε.
6. οἶδα τοὺς ἀνθρώπους πολλοὺς συνερχομένους ὅπου
ἂν ὁ χρυσὸς εὐρίσκηται.
7. πρὸς ἥντινα πόλιν ἔλθοι [ἐκεῖνος] ἐθαυμάζετο.
8. ὅπου τύχοι ὧν, αἰεὶ ἐπιστολὴν ἐμοὶ ἔγραφεν.
9. οἶκαδε πέμψω ὅσοι ἂν δοκῶσιν ἀθύμως ἔχειν.
10. πάντες ὅσοι μὴ φίλοι εἶεν τοῦ Ἰππίου ἐξέπεσον.

Exercise 136 [A].

1. ἐπειδὴ ὁ Δαρεῖος ἀπέθανεν Ἀρταξέρξης βασιλεὺς
κατέστη.
2. ὅτε ἐν τῇ Περσικῇ διήγον, πολλὰ καὶ δεινὰ
ἔμαθον.
3. διατελοῦμεν μαχόμενοι ἕως ἂν τὴν πόλιν λάβωμεν.
4. ἐπειδὴν καιρὸς γένηται, ἐπίθεσθε τοῖς πολεμίοις.
5. πρὶν ἀπελθεῖν ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις προσέταξεν.
6. οὐκ ἐτόλμησαν πόλεμον ἡμῖν ἐπιφέρειν ἕως τοὺς
στρατηγούς ἡμῶν συνειλήφεσαν.
7. ἐπεὶ αἱ πόλεις καθηρέθησαν, τί ἐγένετο;
8. φίλος ἡμῶν ἐκλήθη ἕως Ὀλυμπον εἰλεν.
9. ἡσύχαζεν ἕως συμμάχους ἔχειν ἐν τῇ Ἑλλάδι.
10. τοῦτο ἐπράσσον ἕως σκότος ἐγένετο.

Exercise 137 [B].

1. ἕως ἔτι ἔλεγεν οἱ ἄγγελοι ἀφίκοντο.
2. ἕως ἂν ἔλθω αἱ σπονδαὶ μενόντων.
3. δέδοικα μὴ οἱ πολῖται λιμῷ ἀποθάνωσι πρὶν τὰ
ἐπιτήδεια εἰσκομισθῆναι.
4. ἐπεὶ τάχιστα ταῦτα διέβητο ἀπήλθον.
5. ὅποτε συνέλθοιεν ἐφλυάρουν.
6. ἀφήκα τοὺς ἀγγέλους πρὶν παύσασθαι λέγοντας.
7. ἐπειδὴ τι ἐμφάγοιεν ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο.
8. μὴ μεταπέμψῃ τὸν ἱατρὸν πρὶν ἂν νοσήσῃς.
9. ἕως ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ ἦν, τοὺς φίλους ἐώρα ὅποτε
ἐθέλοι.
10. ἀφ' οὗ ἐξῆλθον ἐκ τῶν Ἀθηνῶν οὐδὲν ἀκήκοα περὶ
τοῦ πολέμου.

Exercise 138 [A].

1. μὴ πειρώμεθα τὴν πόλιν κατὰ κράτος ἐλεῖν πρὶν ἂν
οἱ βοηθοὶ ἀφίκωνται.
2. διετέλουν κατὰ δύναμιν ἀμυνόμενοι ἕως ὁ στρατηγὸς
ἐκέλευσεν αὐτοὺς ῥῖναι τὰ ὅπλα.
3. ἀφ' οὗ πρῶτον Ἀθήναζε ἦλθον, ἕως σὺ ἀφίκου, οὐκ
ἐπανσάμην φοιτῶν παρὰ τὸν Σωκράτη.
4. οὐ δεῖ ὑμᾶς τούτων καταγνῶναι πρὶν ἂν ἀκούσῃτε
ὅτι ἔχουσιν λέγειν.
5. αἰεὶ ἐτίμων αὐτὸν ἐξ οὗ ἤκουσα ὅσα τὴν Ἑλλάδα
ᾤφέλησεν.

EX. 138—continued.

6. ὅσον οὐκ ἀπέκτεινα αὐτὸν πρὶν ἰδεῖν ὅστις εἴη.
7. οὐχ οἷός τε ἦν χρησθαι τῷ ἀργυρίῳ ἕως σύ μοι ἔγραψας.
8. εἰάν ποτε ἴδω ἐκείνον θαυμάζω αὐτὸν τῆς σοφίας.
9. ὁ Ξενοφάν ἐκέλευσε τοὺς στρατιώτας ἄγειν τοὺς ἡγέμονας εἰς τὸ στρατόπεδον ὅποτε τινας εὐ-ροῖεν.
10. ἄλλοι ἄλλοσε διέθεον ἕως ὁ ῥήτωρ προσελθὼν ἐκέλευεν αὐτοὺς μὴ φοβεῖσθαι.

Exercise 139 [B].

1. οὐκ ἤθελεν ἀπιέναι ἕως βίῃ αὐτὸν ἐξελάσειαν [οἱ ἐξήλασαν].
2. ἐπειδὴ τινα ὀρώψῃ ῥαθυμοῦντα ἐπετίμησεν αὐτῷ.
3. ἐπεὶ τὰ μακρὰ τείχη ᾠκοδόμητο οἱ Ἀθηναῖοι ἐπαύσαντο τοὺς Λακεδαιμονίους φοβούμενοι.
4. κατεῖχον τὸ ναυτικὸν ἐν τῷ λιμένι ἕως ἂν αἱ τῶν πολεμίων νῆες ἀποπλεύσωσι [ἕως . . . ἀποπλεύ- (σειαν)].
6. οὐ τῷ ἔργῳ ἐπιχειρήσω ἕως ἂν εἰδῶ αὐτὸ πρᾶσσειν.
7. ἐπεὶ οἱ σύμμαχοι ἤρξαντο τὰ χρήματα ἀντὶ τῶν νεῶν τοῖς Ἀθηναίοις φέρειν, οὐκέτι ἐλευθεροὶ ἦσαν.
8. ὅσον χρόνον ἡ πόλις ἐπολιορκεῖτο οἱ ἔνοικοι δεινό-τατα ἔπασχον τῇ τοῦ σίτου ἐνδείᾳ.
9. μὴ ἐπανεῦλθης ἕως ἂν τὸ δευτέρον σε προσκαλέσωσι.
10. εἰς χεῖρας ἦλθον πρὶν ἐτοῖμοι εἶναι.
11. ἦραν πρὶν ἀριστοποιήσασθαι.

Exercise 140 [A].

οἱ πολλῶν δὲ ὕστερον, ἐπεὶ ὁ Ἡρακλῆς σχεδὸν ἀφί-
κόμενος πρὸς τὰς Μυκήνας παρὰ τὴν ἀκτὴν ἐπορευέτο,
"Ἡρα μέγαν τινὰ κώνωπα ἔπεμψεν ὃς περὶ τὰ κτήνη
πετόμενος ἔδακνεν ἕως ἄλλα ἄλλοσε ἀπέτρεχε. πολλῶν
δὲ εἰς τὴν θάλασσαν εἰσαλομένωνν ὁ Ἡρακλῆς καὶ αὐτὸς
εἰσαλόμενος πάντα ὅσα λαβεῖν δύναίτο ἀπήγαγε, τὰ
μὲν ἐπισπῶν τοῖς κέρασι τὰ δὲ πρὸ ἑαυτοῦ ἐλαύνων·
τὰ δὲ πολλὰ εἰς τὸν πόντον ἐκνέυσαντα ἀπόλετο πρὶν
ἐκείνους δύνασθαι αὐτὰ καταλαβεῖν. ἔπειτα ἐπειράτο
ἀγείρειν πάνθ' ὅσα εἰς τὴν ὕλην ἀπέφυγε, καὶ διετέλει
τοῦτο ποιῶν ἕως δὴ ἀπέκαμε. πάντα δ' ὅσα καταλάβοι
πρὸς τὰς Μυκήνας ἀγαγὼν τῇ Ἡρᾷ ἔθυσεν.

Exercise 141 [A].

εἰάν διατελῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρᾶσσόντες ἃ νῦν
πράσσετε δι' ὀλίγου οὐκέτι οἰοίτε ἐσόμεθα ἀνθίστασθαι
Φιλίππῳ ἢ κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν. πάντα γὰρ τὰ
τῆς πόλεως χρήματα ἀναλίσκετε πρὸς τὴν ὑμετέραν
ἡδονήν· εἰ δὲ ἀντὶ τούτου τοῖς αὐτοῖς χρήμασι ναὺς τε
κατασκευάζετε καὶ τοῖς στρατιώταις μισθὸν παρέχετε,
οὐκέτι ἂν δεοί ᾖ Φιλίππον ἢ ἄλλον τινὰ φοβεῖσθαι.
οἱ γὰρ πατέρες ἡμῶν οὐκ ἀπανήλισκον τὰ τῆς πόλεως
χρήματα ἐπὶ τῆς εἰρήνης· δι' ὃ, ἐπειδὴ εἰς πόλεμον

κατασταίεν, ετοίμοι ἦσαν. εἰ μὲν γὰρ τῇ εἰρήνῃ χρώμενοι μηδὲν ἐφρόντιζον περὶ τοῦ πολέμου, οὐδέποτε ἂν κάλλιστα, ὥς καὶ ὑμεῖς μέμνησθε, ἐνίκησαν. πρὶν δὲ τὸν πόλεμον γενέσθαι πάσας τε τὰς ναὺς καὶ τοὺς ναύτας καὶ τὰ ἐπιτήδεια κατεσκευάσαν οὐδέ ποτε ἤθελον μίαν δραχμὴν εἰς τὴν ἡδονὴν δαπανᾶν πρὶν πάντα ταῦτα παρασκευασθῆναι. ἔως ἂν οὖν καὶ ὑμεῖς τὰ ὅμοια πράσσητε, οὐδέποτε τὰ ὑμέτερα πράγματα προχωρήσει.

Exercise 142 [B].

μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Ἀλκιβιάδης σφόδρα δὴ ἠθύμει· καὶ γὰρ πρὶν εἰδέναι τοὺς ἐχθροὺς βεβουλευμένους αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἔλεγε τῷ ἐπιστολεῖ ὅτι δι' ὀλίγου μέλλει ἀποθανεῖσθαι. καὶ εἶδε μὲν ποτε ὄναρ ἑαυτὸν μὲν ἐν πυρᾷ κειμένον, πάντα δὲ τὸν δῆμον περιεστῶτα ὥς τῆς πυρᾷς ἄψοντα. αὐτῆς δὲ τῆς ἐπιούσης νυκτός, μεγάλῳ τιπὶ θορύβῳ ἐγερθεὶς, εἶδεν ὥς πεντήκοντα ἢ ἐξήκοντα Μήδους καθεύδοντος αὐτοῦ προσελθόντας καὶ ἡδὴ ἄπτοντας τῆς οἰκίας. πρὶν δὲ αὐτοὺς τὸ ἔργον ἐξεργάσθαι τὴν κεφαλὴν χλαῖνῃ ἐγκαλυφάμενος, ἵνα μὴ τῷ καπνῷ ἀποπνιγῇ, ξίφος τῇ χειρὶ ἔχων ἐξέδραμεν. εὐθὺς δ' ἐξελθὼν ἐκ τῆς οἰκίας ἦδη καιομένης ἐμπροσθὼν τοῖς Μήδοις ἔτρεψεν αὐτούς. οἱ δὲ ἐς χεῖρας αὐτῷ ἔλθειν οὐκ ἐτόλμησαν, ἀλλὰ τινες αὐτῶν διὰ πολλοῦ ἐστώτες ἐτόξεον [αὐτὸν] ἔως τὸ τέλος ἔπεσεν. οὕτω δὴ ὁ Ἀλκιβιάδης ἐτελελεύτησεν.

Exercise 143 [B].

εὐθὺς δὲ ἄραντες ἄνεμοις ἐναντίοις ἐκωλύοντο καὶ προσέσχον εἰς τὸν Πύλου κόλπον ἕως ὁ ἄνεμος καταπαυθεῖ. πρὶν μὲν ἀφορμηθῆναι Δημοσθένης ἔπειθε τοὺς Ἀθηναίους χωρίον τι ἐν τῇ Λακωνικῇ τειχίζειν ἥδη δὲ παρασχὼν τοὺς ἄλλους στρατηγούς ἤτει, ἐπειδὴ αὐτοὶ εἰς τὴν Σικελίαν ἀποπλεύσωσιν, ἑαυτὸν καταλιπεῖν ἐν Πύλῳ ὀπλίταις τισὶ καὶ ὀλίγοις ἐφεστηκότα. παρόντος μὲν οὖν ἔτι πάντος τοῦ ναυτικοῦ οἱ ναῦται καὶ οἱ ἐπιβάται τείχισμα μικρὸν ᾠκοδόμησαν· ἀπελθόντων δὲ τῶν ἄλλων Δημοσθένης ὀλίγους ὀπλίτας ἔχων κατελείφθη ὥς τοῦτο φυλάξων. ἐπεὶ δὲ τάχιστα ταῦτα ἠγγέλθη εἰς Σπάρτην στράτευμά τι ἐπέμφθη ὥς τὴν Πύλον ληψόμενον· ἀλλ' ἡδὴ ἰσχυρότερον ἦν τὸ τείχισμα ἢ ὥστε βράδιως ἀλῶναι.

Exercise 144 [A].

1. οὐδὲν αὐτοὺς κωλύσει δίκας δοῦναι τῆς δειλίας.
2. οὐ δυνάμεθα εἰργεῖν αὐτὸν μὴ οὐ γνῶναι ἃ ἐπράξαμεν.
3. Ξενοφῶν ἐκώλυε τοὺς στρατιώτας διατρίβειν.
4. οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐδύναντο κωλύσαι τὸν Πανσανίαν ἵεναι ὅποι βούλοιντο.
5. τί ἐμποδὼν μὴ οὐχ ἡμᾶς πάλιν ἐξαπατᾶσθαι ὑπὸ Φιλίππου;
6. ἀπεσχόμεν μὴ αὐτὸν ἐρωτᾶν, φοβούμενος μὴ ἀπαρνηθῇ [μὴ] τοῦτο ποιῆσαι.

Ex. 144—continued.

7. οὐκ ἐκώλυθησαν θηρεύειν ὅπου βούλονται.
8. κατὰ τὴν δύναμιν ἐκώλυνον τὸν στόλον ἄραι.
9. οὐκ ἀπείπον αὐτῷ μὴ οὐ τοῖς φίλοις διαλέγεσθαι
καίπερ ἐν δεσμοτηρίῳ ὄντι.
10. οὐδὲν ἔστιν ἐμποδῶν μὴ οὐ τοὺς πολίτας εὐθύς
ψηφίζεσθαι.
11. οὐκ ἀπηρνήθη μὴ οὐχ ἁμαρτεῖν.

Exercise 145 [B].

1. ἄρ' οὐκ ἀπείπας τοῖς ὀπλίταις μὴ οὐ διαβῆναι τὸν
ποταμόν;
2. ὁ χειμὼν ἐκώλυσε τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς Λακε-
δαιμονίους [τοῦ] πολεμεῖν.
3. οὐδὲν ἐμποδῶν ἔστι τοὺς φυγάσι μὴ οὐ κατιέναι.
4. ἐκώλυθησαν τῷ φόβῳ αἰτιάσθαι Ἀλκιβιάδην.
5. ἀπείπον τῷ δήμῳ μὴ ἐκβαλεῖν ἑμᾶς.
6. μηδεὶς ἀπαρνεῖσθω ποτέ ἡμᾶς μὴ οὐ κατὰ δύναμιν
ὑπελθεῖν τὴν πόλιν.
7. πᾶσιν ἡμῖν συμφέρεи κωλύσαι τοὺς ξένους [τοῦ]
κακὰ πάσχειν.
8. εἰ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει μένωσιν, οὐδὲν ἐμποδῶν
ἔσται μὴ οὐ ψηφίζεσθαι αὐτοὺς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.
9. τὸ μὴ ἔχειν λιμένα ἀγαθὸν ἐκώλυσε τοὺς Λακεδαι-
μονίους μέγα δύνασθαι κατὰ θάλασσαν.
10. τὸ φιλοπόλει εἶναι ἔσωσε τοὺς Ἑλληνας τοῦ ὑπὸ
τῶν Μήδων ἡσασθαι.

Exercise 146 [A].

1. οἱ τριήραρχοι κατεκρίθησαν ὥς οὐ πειραθέντες
σῶσαι τοὺς ναύτας.
2. ὥς τάχιστα ἐπορεύοντο ὥστε οὐδεὶς ἐλήφθη ὑπὸ
τῶν πολεμίων.
3. βραδέως προὐχώρουσαν ὅπως μὴ πρὸ τῆς ἑω ἀφί-
κοιντο.
4. τὸ μὴ λέγειν πολλάκις χειρόν ἔστιν ἢ τὸ ἀσκέπτως
λέγειν.
5. ἤδη ταῦτα οὐκ ἐφ' ἡμῶν γενόμενα.
6. ὅποτε ὁ στρατηγὸς μὴ αὐτὸς παρείη ὁ στρατὸς
κακὰ ἔπασχεν.
7. καίπερ αὐτὸς οὐ στρατιώτης ὢν, ἥδει στρατεύ-
ματος ἡγεῖσθαι ὅποτέ τι δέοι.
8. τῶν νεῶν οὐκ ἐπανελθουσῶν οἱ πολῖται ἠθύμουν.
9. οὐκ ἐδυνάμην ἀπαρνεῖσθαι μὴ οὐκ αὐτὸς ὑποσχέ-
σθαι παρέσεσθαι.
10. ἄρ' οὐ τοῦτον ἐμίσεις καίπερ οὐδὲν σε ἀδικήσαντα;
11. εἰ μὴ ἐν καιρῷ ἀφίκοντο πᾶν τὸ στράτευμα ἂν
ἀπώλετο.
12. οὐ μὴ ἡμᾶς βλάβῃωσιν εἰ μὴ παροξύνῃτε αὐτούς.
13. ὁ μὴ πειθόμενος [εἰάν τις μὴ πείθεται] τοῖς νόμοις
κολάζεται.
14. οἱ μὴ ἐθέλοντες μάχεσθαι πάντες ἐν τῷ στρατοπέδῳ
μενώντων.

Exercise 147 [B].

1. μὴ οἴεσθε αὐτὸν οὐ πιστὸν εἶναι.
2. τὸ μὴ πείθεσθαι σφαλερώτατόν ἐστιν ἐν τῷ στρατεύματι.
3. οὐκ ἰσχύων ἔτι βαδίζειν ἀνεπαύσατο.
4. καίπερ οὐ νικήσαντος τοῦ στρατοῦ οἱ μὴ ἐν τῇ μάχῃ ἀποθανόντες οἴκαδε ἐσώθησαν.
5. μετὰ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ἀπείπουν αὐτῷ μὴ οὐ κατιέναι.
6. φοβοῦμαι μὴ οὕτω μοι πιστεύεις.
7. οὐκ ἂν ἐπιτρέποίμιν σοι εἰ μὴ πρότερον ἐξηγήσαιτο διὰ τί ἐθέλεις αὐτὸν τιμωρήσασθαι.
8. ἀνδρὸς ἀναιδοῦς ἐστὶ τὸν πατέρα μὴ φιλεῖν.
9. ἄρα μὴ ταύτης τῆς τέχνης ἐπιστήμων εἶ;
10. οὐ μὴ τὸ ἐπ' ἐμέ πάθης μηδέν.
11. ἀπεστράφη οὐδὲν ἀποκρινάμενος, ὥσπερ οὐ σαφῶς ἂ εἶπον ἀκούσας.
12. πολλὰ ἤμαρτε διὰ τὸ μὴ πρότερον στρατῷ ἐφελσάναι.
13. οἱ μὴ εὐ λέγοντες οὐ τιμῶνται Ἀθηήνῃσιν.
14. ὅσα μὴ νῦν οἴσθα ταχέως μαθήσει.

Exercise 148 [A].

οὐδὲν ἔτι ἐμποδὼν ἦν μὴ οὐ πᾶσαν τὴν στρατίαν ἀπολέσθαι. γνόντες γὰρ τὸν Νικίαν κωλύσαντα τὸ στράτευμα ἄραι, ἐλπιδὸς ἔτι οὕσης τοῦ σώζεσθαι, οἱ μὲν πολέμιοι μᾶλλον ἤδη ἐθάρρουν οἱ δὲ Ἀθηναῖοι

Ex. 148—continued.

δεινὸν ἐποιούντο καὶ ἠθύμουν. καὶ μὴν τοσούτου περιστάτος τοῦ κινδύνου ὁ Νικίας κατὰ δύναμιν ἐθάρσυνε καὶ παρεμυθεῖτο τοὺς στρατιώτας καίπερ εὐ εἰδὼς αὐτὸς γε μόνος αἴτιος ὦν. οὐκοῦν ἐδεήθη αὐτῶν μὴ ἀθύμως ἔχειν, αὐτὸς γὰρ οὐκ οἶεσθαι τοὺς Συρακοσίους οἴους τε εἶναι κωλύσαι αὐτοὺς [τοῦ] κατελθεῖν πρὸς τὴν ἀκτὴν, καὶ εἰ πολλὰ καὶ δεινότατα ἐν τῇ ὁδῷ πάσχοιεν. ἀλλὰ τῷ ὄντι σχεδὸν ἠλπιζέ τινα τοιαῦτα φάσκων πείσειν· καίπερ γὰρ πάντων ἐτοιμῶν ὄντων ποιεῖν ὅτι κελεύοι, κατὰ τὸ εἰκὸς οὐδεὶς ὅστις οὐκ ᾔδειν ἀνελπίστως ἔχειν τὰ πράγματα.

Exercise 149 [A].

χρόνον δὲ ὕστερον ἐμυθολογεῖτο τὸν Θεμιστοκλέα πολλοὺς τε πόνους καὶ κινδύνους ὑποστάντα τέλους πρὸς τὴν Ἑφεσον ἀφικέσθαι καὶ ἐκείθεν ὧδε γράφαι βασιλεῖ· ἔγωγε, Ἀθηναῖος ὢν, ὥς σε ἤκω—πλείστα μὲν βλάβας τοὺς Μήδους ἕως ἀνάγκη ἀνθιστάμεν τῷ σὺ πατρί, πλείστα δὲ καὶ ὠφελήσας αὐτὸν ἐπειδὴ ἐκώλυσα τοὺς ἄλλους Ἑλληνας μὴ λύσαι τὴν τοῦ Ἑλλησπόντου γέφυραν, πορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς πρὸς τὴν Ἀσίαν. οὐδέποτε μὲν ἂν ᾔδίκησα αὐτὸν, ἐκὼν γε εἶναι· νῦν δὲ ἐνθάδε πάρεμι, πλείστα μὲν σε εὐεργετεῖν ἐπιστάμενος, ὑπὸ δὲ τῶν Ἑλλήνων διωκόμενος ὥς ἰθέλων σοὶ χαρίζεσθαι. δέομαι οὖν σου κωλύσαι τοὺς ὑπηκόους τοῦ κακὰ ἐμὲ δρᾶν, καὶ εἶσαι μένειν ἐνθάδε ἕως ἂν ἔχω σαφέστερον ἐξηγεῖσθαι ὅπως

Ex. 149—continued.

μάλιστα τιμωρήσῃ τοὺς ἐναντίους. ὥς οὖν εἶδε τὸν βασιλέα διετέλει μὲν πρὸς τῇ ἀκτῇ διάγων, ἐξέπραξε δ' οὐδὲν ὥς τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδώσων, ἕως τὸ τέλος ἐβιάσατο αὐτὸν ὥστε μὴ μάτην κομπάσας ἐλεγχοθῆναι.

Exercise 150 [B].

ἡ μὲν βουλή προεβούλευσε μὴ κατὰ τὸ εἰωθὸς τοὺς ὑπὸ τοῦ Φανοσθένους ληφθέντας ἀπολυτροῦν ὥς οὐ πολεμίους ὄντας ἀλλὰ τῇ μητροπόλει ἐπιβουλεύσαντας· ἐκ Θουρίων γὰρ ἦλθον ἀποικίας οὔσης τῶν Ἀθηναίων. τοῦτο δὲ τὸ προβούλευμα οὐκ ἐξῆν ἔργῳ περαίνειν μὴ ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας κυρωθέν. ἐπειδὴ οὖν ἡ ἐκκλησία ἐποιήθη ῥήτωρ τις Εὐμήδης ὀνόματι ἔπειθε τὸν δῆμον τῶν Θουρίων μὴ φειδεσθαι. τῶν γε Μηλίων ἀποστάντων, ἔφη, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντας τοὺς ἄνδρας ἀπεκτείνετε, καίπερ οὐκ ὄντας συγγενεῖς ὑμῶν οὐδὲ συμμάχους. τί νῦν ἐμποδὼν μὴ οὐ παρὰ τῶν Θουρίων τὴν αὐτὴν δίκην λαβεῖν πολλῶ μείζονα ἀδικίαν ὀφλόντων;

Exercise 151 [B].

ἐκωλύθη μέντοι ἡ ἐκκλησία μὴ εὐθὺς ψηφίζεσθαι ὑπὸ πολίτου τινὸς ἀναμνημόσκοντος οὐ κατὰ νόμον εἶναι καὶ πολεμίων κατακρίνειν μὴ ἀπολογησαμένων.

Ex. 151—continued.

εἰσῆχθησαν οὖν οἱ τε ἄλλοι δεσμῶται καὶ Ῥόδιός τις Δωριεὺς τὸ μέγεθος εὐπρεπέστατος ὢν καὶ γνώριμος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἄλλως τε καὶ ἐν τοῖς Ὀλυμπίοις τρίς τὸ παγκράτιον νικήσας. καὶ τοῦτου δὴ παρίοντος οὐκ ἀπείχοντο οἱ πολῖται μὴ οὐκ ἀναθορυβεῖν, οὐδὲ ὅτιοι ἄλλοι ἐῶντες τὸν Εὐμήδην λέγειν ἐψηφίσαντο μὴ μὲν κωλύειν τὸν Δωριέα ἀπελθεῖν ὑποὶ ἂν βούληται ἐὰν δὲ μὴ ἐθέλῃ ἀπιέναι ἐξεῖναι αὐτῷ διάγειν Ἀθήνησι ξένῳ ὄντι τοῦ δήμου. εἰ δὲ μὴ παρὴν ὁ Δωριεὺς οὐδὲν ἐκώλυσε ἂν τοὺς δεσμώτας [τοῦ] τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀποθανεῖν.

Exercise 152 [A].

1. πότε ἄρωμεν ;
2. ἐκεῖ ἄρμενον ἂν ὀρῶμεν.
3. ἐφοβούμεν μὴ ἀφέλοιεν ἡμᾶς τὰ χρήματα.
4. ἄνδρας ἐξαιροῦ οἵτινες ταύτης τῆς στρατείας ἡγήσονται.
5. ἐμπυθόμεθα ὅτι αὐτῷ ἐγκαλοῦσιν.
6. μὴ ἀφύλακτον ἀφῆς ταύτην τὴν πύλην.
7. ἐάν ποτε ἀδικῆται, τιμωρεῖται τὸν ἀδικήσαντα.
8. εἴθε εὐτυχοῖς ἐὰν μετὰ Κύρου στρατεύης.
9. φρονιμώτερος ὢν ἂν φαίνοιτο εἰ οἶκοι καταμένει.
10. σπεύδωμεν, εἰ ἐθέλομεν τοὺς ἄλλους φθάσαι ταῦτα ἀγγείλαντες.

Exercise 153.

1. διὰ τί ἐπιστήμονά τινα οὐχ αἰρεῖται ὥστε ἐκτελέσαι τὸ ἔργον, ἔγωγε οὐκ ἐπίσταμαι.
2. προσεκάλεσε πρὸς ἑαυτὸν πάντας ὅσους εἰδείη βεβαίους ὄντας.
3. ἄρα βούλει ἐτοῖμος ὦ τήμερον;
4. οὕτως ἐτάχθη τὸ στράτευμα ὡς τοὺς ἱππέας ἀποκρουσόμενον.
5. ἤρτο εἰ ὁ στρατηγὸς αὐτήμερον ἀφίξεται.
6. βραδίως ἐκπράξεις τὸ ἔργον.
7. μὴ ἀπέλθῃς ἀπρακτος.
8. αἰσχυνοίμην ἂν, ὦ δικασταί, εἰ τῷ κλαίειν τύχοιμι τοῦ ἐλέου.
9. ἐάν ποτε ἄξιος ὦ δίκην δίδοναι, ἐθέλω ὑπέχειν.
10. ὅποσα ἀδικοῇ οὐδέποτε ἐξηλέγχθη.

Exercise 154 [A].

ἐπεὶ οὖν ὁ Λαοδάμας, βασιλεὺς ὢν τῶν Θηβῶν, ἤκουσεν ἐπιόντας τοὺς Ἐπιγόνους ὡς τοῖς πατράσι τιμωρήσοντας, καθοπλίσας τοὺς πολίτας ἐπ' αὐτοὺς ἐξῆλθε, καὶ πρὸ τῶν πυλῶν ἐμάχοντο. οἱ μὲν οὖν Ἐπίγονοι ἄτε τῶν πατέρων μεμνημένοι ἀνδρείοτερον προσέβαλον· οἱ δὲ Θηβαῖοι καίπερ βεβαίως τό γε πρῶτον ἀντιστάμενοι, ὅμως ἐπεὶ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ Ἀλκαμαίωνος ἀπέθανεν ἀθυμοῦντες εἰς τὴν πόλιν κατέ-

Ex. 154—continued.

φυγον. οἱ δ' αὖ Ἐπίγονοι πρὸς ταῖς Θήβαις ἐστρατοπεδεύσαντο εἰπόντες ὅτι οὐ παύσονται τῆς πολιορκίας ἕως ἂν ἔλωσι τὴν πόλιν. ἐν δὲ τούτῳ οἱ Θηβαῖοι ἐβουλευόντο ὅπως κρᾶτιστα σώζονται. καὶ τὸ τέλος, πείθοντος τοῦ μάντεως Τειρεσίου, ἔδοξε λάθρα ἐξιέναι ἐκ τῆς πόλεως πάντα τὰ κτήματα ἔχουσιν ὅσα φέρειν δύναιντο. καὶ ταῦτα δὴ ἐξέπραξαν τῶν Ἐπιγόνων εὐωχουμένων ἔτι καὶ χαιρόντων μετὰ τὴν μάχην, ὥστε πάντα ἡ πόλις ἡρημώθη πρὶν αἰσθῆσθαι τινὰ τῶν πολεμίων τὰ γινόμενα.

Exercise 155 [B].

ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἀναχωρεῖν, φοβουμένοις μὴ πορρωτέρω εἰς τὴν ἔρημον χώραν πορευθέντες ἔτι δεινότερα πάσχωσι τῇ τῶν ἐπιτηδείων ἐνδείᾳ. τρισχίλιοι μὲν δὴ ἐν τῇ μάχῃ ἀπέθανον· πολλῶ δὲ πλείονες ἀπώλοντο ἀναχωροῦντες. οὕτω γὰρ ἐπιέχοντο ὥστε τοὺς τε νοσοῦντας καὶ τὰ σκεύη κατέλιπον ἐν ἄστει τινὶ ὀλίγους φρούρους ἔχοντι· οἱ δὲ ἐπολιορκούντο μὲν πάντα τὸν χειμῶνα τέλος δὲ ἐσώθησαν τῷ ἐπιγιγνομένῳ ἔτει, σχεδὸν ἔτι οἰοί τε ὄντες ἀμύνεσθαι καὶ ὅσον οὐκ ἐνδύσσοντες. ἄλλην μὲν δὴ στρατείαν ὁ Ξέρξης παρεσκευάσατο, πρὶν δ' αἶραι πρέσβεις ἀφίκοντο ὑπὸ τῶν Σκυθῶν πεμφθέντες ὡς σπονδὰς ποιησόμενοι. συνέβησαν οὖν ἐφ' ᾧ τε ὀμήρους δοῦναι μηδὲ εἰς τὴν Περσικὴν ἐσβαλεῖν ἀλλὰ φίλοι γενέσθαι τῶν Περσῶν. οὕτω δὴ ὁ πόλεμος ἐτελεύτησε.

Exercise 156 [A].

ὁ δὲ Νικίας τοὺς μὲν Ἀθηναίους ἐν τῷ δεξιῷ κέρα ἔταξε, τοὺς δὲ τῶν Σικέλων συμμάχους ἐν τῷ εὐωνύμῳ, ἥπερ διὰ τὸν λόφον οὐκ ἤμελλον τῆς μάχης μετέχειν· μάλα γὰρ ἐφοβεῖτο μὴ ἡσσηθέντων τῶν Ἀθηναίων οἱ Σικελοὶ πρὸς τοὺς πολεμίους αὐτομολοῖεν· ἀλλὰ πρὶν τὴν μάχην γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις ἔλεξε τάδε· αὐτοὶ μὲν ὡς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αἰσθάνεσθε ὅσῳ ἐν κινδύνῳ ἐσμέν, ἐγὼ δὲ αἴτιος ὢν σύνοιδα ἐμαντῶ. ἀλλὰ πάντες ἀναμέμνησθε ὅσα ὑπὸ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐχειργάσθη Μαραθῶνι τοὺς Μήδους τρεψάντων. εἴθ' ὄφελεν ὁ Μιλτιάδης τῇδε τῇ ἡμέρᾳ παρῆναι στρατηγός. ἀλλ' ὅσον γε δύναμαι τὸ στρατηγῶν προσήκον καὶ ἐγὼ ποιήσω καὶ οἱ θεοί, ὥς γ' οἶμαι, ἡμῖν συμμαχοῦνται.

Exercise 157 [B].

τί ἂν ἐγένετο εἰ ὁ Ἀλέξανδρος εἰς Ἱταλίαν εἰσέβαλεν ἐν ἀκμῇ ὢν τῆς ῥώμης; κατὰ μὲν Ῥωμαίων τινα συγγραφέα οἱ Ῥωμαῖοι τό γε τέλος περιεγένοντο ἂν καὶ εἰ ἐνίοτε ἐνίκηθησαν. οὗτοι μὲν γὰρ οἴκοι γε ἂν ἐμάχοντο ἱκανὰ τὰ ἐπιτήδεια καὶ ἱκανοὺς τοὺς συμμάχους ἔχοντες· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, εἰ πολλοὺς ἀπώλεσεν, ἡναγκάσθη ἂν πολλὸν χρόνον ἐπιμένειν πρὶν τὴν βοήθειαν λαβεῖν. πρὸς δὲ τούτοις οἱ μὲν Ῥωμαῖοι καὶ πρότερον πολεμοῦντες ἐπὶ τὸν Πύρρον καὶ τὸν Ἀννίβαν καίπερ πολλαῖς νικηθέντες ἐφάνησαν οὐδέποτε ἀθυμοῦντες· καίπερ δὲ στρατηγὸν οὐκ ἐχόντων τοιοῦτον οἶον ἐν μάχῃ τὸν Ἀλέξανδρον νικᾶν, ὅμως οἱ στρατιῶται αὐτῶν ἀριστοὶ ἦσαν πάντων, ὥς ἐλεύθεροι ὄντες πολῖται καὶ ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἐλευθερίας μαχόμενοι.

Exercise 158 [A].

1. εἰ γὰρ ἀπέθανον πρὶν ἰδεῖν τὴν ἡμετέραν πόλιν καταστραφεῖσαν.
2. μὴ τοσαῦτα κακὰ μηδέποτε πάσχοις ὅσα ἄλλους ἔδρασας.
3. εἴθ' ὄφελεν ὁ Μιλτιάδης ἔτι ἡμῶν στρατηγεῖν.
4. κομίζοιτε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, τοὺς τῆς νίκης καρπούς.
5. εἴθε μὴ στρατηγός ποτε ἐποιήθην.
6. εἴθε εἰς τὸν λιμένα ἀφικοίμεθα πρὶν ἐμπεσεῖν ἡμῖν τὸν χειμῶνα.
7. οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ὄφελόν ποτε τὴν στρατείαν ἐπὶ τὰς Συρακούσας ἐκπέμψαι.
8. μὴ ποτὲ ἐντύχοις τῷ τὸν σὸν πατέρα προδόντι.
9. εἴθε φθάσαντες ἤλθομεν πρὸς τὴν πόλιν.
10. εἰ γὰρ ὄφελεν ὁ Δημοσθένης ζῆν ἔτι ὥς ἡμᾶς ἐν τῷ πολέμῳ θαρσυνῶν.

Exercise 159 [B].

1. εἴθ' ὄφελον ζῆν ἐπὶ τοῦ Περικλέους.
2. εἰ γὰρ μηδέ ποτε οἱ ἀμφὶ τὸν Ἰάσονα ἀφωρμήθησαν.
3. εἴθε ταύτην τὴν ἄμιλλαν νικῶνς.
4. εἰ γὰρ παρὴν ὁ Μιλτιάδης στρατηγός.
5. εἰ γὰρ ὄφελον ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολέσθαι.
6. μὴ μάθους ποτὲ ὅστις εἰ.
7. εἰ γὰρ, ὦ παῖ, ἀντὶ σοῦ ἀπέθανον.

Ex. 159—continued.

8. εἰ γὰρ ἡμεῖς Ἕλληνες ὄντες ἐπορευόμεθα ἐπὶ Σοῦσα
μῆδ' ἐπὶ τὰς Θήβας.
9. εἴθ' ὠφελεν ὁ παῖς τῷ πατρὶ ὅμοιος εἶναι.
10. μηδέποτε ἡμεῖς τὰ τοιαῦτα ὀρώμεν ἐν ταῖς Ἀθήναις
γινόμενα.

Exercise 160 [A].

1. σαφῶς οἶδα νικήσαντες ἂν εἰ τὸ στράτευμα ἐτά-
ξαμεν ἐπιστημονέστερον.
2. ὑπέσχετο μηκέτι ἀμαρτήσεσθαι ἂν αὐτὸν ἀφῶσι.
3. εἶπεν ὅτι εἴ τις ἀμαθὴς ἐστὶν εὐδαίμων ἐστί.
4. ὑπέσχετό μοι ἀπαντήσεσθαι ἂν αὐτῷ εἶπω ὅποτε
ἀφίξομαι.
5. ἐνόμιζον εἰ αὐτοὶ τοὺς ληφθέντας ἀποδοῖεν τοὺς
Λακεδαιμονίους τὴν Ἀμφίπολιν ἂν ἀποδοῦναι.
6. ἡλπίζον ταύτης τῆς ἀμίλλης μετασχεῖν ἂν εἰ μὴ
ἐκωλύθην τοῦ παρῆναι.
7. ἀπεκρίναντο πεισθῆναι ἂν τῷ βασιλεῖ εἰ ἦσαν
ὑπήκοοι αὐτοῦ.
8. ὁ στρατηγὸς ἀπελογεῖτο ὅτι οὐκ ἂν παρέδωκε τὴν
πόλιν εἰ οἱ βοηθοὶ ἦλθον, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ὑπεσ-
χοντο.
9. οἶδα τὸν Πεισίστρατον οὐκ ἂν ἑῶντα τὰ τοιαῦτα
εἰ τύραννος ἦν τῶν Ἀθηνῶν.
10. ἐνόμιζον Κλέωνα εἰ τοὺς ἐν Σφακτηρίᾳ Λακεδα-
μονίους λάβοι ὠφελῆσαι ἂν τοὺς Ἀθηναίους
μᾶλλον ἢ Νικίαν.

Exercise 161 [B].

1. πέπεισμαι ἡμᾶς νικῆσαι ἂν εἰ ἄλλον τινὰ στρατηγὸν
εἶχομεν.
2. ὑπέσχοντο κατιέναι εἰ ὁ πόλεμος παυθείη.
3. ἐφοβούμην μὴ κακῶς πάσχοιεν εἰ ὑπήκοοι γένοιτο
τῶν Μήδων.
4. πιστεύω αὐτὸν ἔτι ἂν ζῆν εἰ μὴ τοιαῦτα ἔπαθεν.
5. δῆλοι ἦσαν ἀπολούμενοι εἰ μὴ βοηθήσαιμεν αὐτοῖς.
6. ἀπεκρίναντο ἀποδοῦναι ἂν τὰ χρήματα εἴ τι ἔδει.
7. πιστεύω αὐτοὺς ἂν δυνηθῆναι σῶσαι τὴν πόλιν
εἰ ἐς καιρὸν ἀφίκοντο.
8. φανεροὶ ἦσαν μέλλοντες ἡμῖν ἐπιθήσεσθαι εἰ τὸν
ποταμὸν διαβαίμεν.
9. εὐθὺς αὐτοῖς ἐπεθέμεθα ἂν εἰ κατὰ τοῦ ὄρους
κατέβησαν.
10. ὥμοσαν τὴν πόλιν τῷ λιμῷ προσάξεσθαι εἰ μὴ
δύναιτο βία ἐλεῖν.

Exercise 162 [A].

ὁ νόμος κελεύει, ὦ Ἀθηναῖοι, εἴ τις τὸν δῆμον ἡδέ-
κηκε, τοῦτον πρῶτον μὲν καταδεθῆναι καὶ ὑπὸ τοῦ
δήμου εἰς κρίσιν καταστήναι. ἔπειτα δὲ ἂν ἐλεγχθῇ
αὐτὸν ἀποθανεῖσθαι καὶ πάντα τὰ κτήματα δημόσια
εἶναι. τί οὖν οὕτω λίαν ἐπέειγεσθε ταῦτα ἐκπράξει;
ἄρα οἴεσθε ἂν τὸ ψηφίζεσθαι ἀναβάλῃτε εἰς τὴν

Ex. 162—continued.

αὔριον τοῦτον τὸν νόμον φθήσεσθαι καταλυθέντα; οὐ μάλλον δεῖ φοβέσθαι μὴ εἰ τύχῃ τινὶ ἄνδρα ἀναίτιον ἀποκτείναιτε ὃς γὰρ ὑμεῖς, ὦ Ἀθηναῖοι, μὴ ἐδύνασθε τῶν τοιούτων μεμνησθαι ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ πραχθέντων. ἐγὼ μὲν ἀξιώ ὑμᾶς δικαιοτέρον ἂν πράξαι εἰ τούτους στεφάνους τιμῶτε· ἐὰν δ' οὖν τὸ διακρίνεσθαι εἰς τὴν γε αὔριον ἀναβάλῃτε, ἐξέσται καὶ τότε τοὺς στρατηγούς ἀποκτεῖναι ὅποῦ ἂν τρόπῳ δόξῃ.

Exercise 163 [A].

ἔφασκε δὴ ὁ Κλέων, εἰ μόνον στρατηγὸς ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ποιηθείη, εἴκοσιν ἡμερῶν τὴν τε Σφακτηρίαν αἰρήσειν καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἀλόντας Ἀθήναζε ἄξειν. εἰ μὲν γὰρ οἱ τότε στρατηγοῦντες ἐπειρῶντο ὡς μάλιστα ὠφελεῖν τὴν πόλιν, πολλῶν γε πρὸ τοῦ αἰρεθῆναι ἂν τὴν νῆσον· ἐὰν δὲ αὐτὸν πέμψωσιν οὐδέ ποτε αὐτοῖς μεταμελήσειν. πολλοῖς γε μὲν ἐδόκει καίπερ ταῦτα λέξας οὐ τῷ ὄντι βούλεσθαι αὐτοὺς πείσαι. ὁ δ' οὖν δημὸς, χαλεπῶς δὴ φέρων τὰ παρόντα, εὐθὺς ἐψηφίσατο αὐτὸν στρατηγεῖν. εἰ μὲν ἐκείνοι μακρότερον ἐνεθυμήθησαν κατὰ τὸ εἰκὸς οὐκ ἂν τοῦτο ἔπραξαν· ὁ δ' οὖν Κλέων τὴν ὑπόσχεσιν ἀποδοὺς Ἀθήναζε ἐπανήλθεν νικήσας.

Exercise 164 [B].

οἱ δὲ στρατιῶται, οἱ πάλαι δῆλοι ἦσαν δεινὸν ποιούμενοι, τὸ τέλος εἰπον ὅτι οὐκέτι πείσονται τοῖς ἄρχουσιν, ἐὰν μὴ λέγωσιν ὅποι πορεύονται. οὐ γὰρ ἔφασαν οὐδέ ποτ' ἂν ὀρμηθῆναι εἰ μὴ ὁ στρατηγὸς ὑπέσχετο τοῦτο ἔρεῖν ἐπειδὴ τοὺς ἑαυτῶν ὄρους ὑπερβαῖεν. ἐνταῦθα δὴ ἀπεκρίνατο ὁ στρατηγὸς αὐτοὺς μὲν τὰ ἀληθῆ λέγειν, ὅμως δὲ οὐ συμφέρειν αὐτοῖς εἶδέναι πάνθ' ὅσα διανοοῖτο, ἵνα μὴ τύχῃ τινὶ μηνύοιτο τοῖς πολεμίοις· ἀλλ' εἰ αὐτῷ πείθονται οὐ μεταμελήσειν αὐτοῖς. καὶ ἀπέδειξεν ὡς ἄφρονες εἶεν εἰ τὴν ἐλπίδα τῆς δόξης καὶ τοῦ πλούτου μεθεῖεν ἅτε οὐκ ἐθέλοντες ἐπιμένειν ἕως αὐτῷ δόξειε πάντα ἐξηγεῖσθαι.

Exercise 165 [B].

ὑπολαβὼν δὲ Ξενοφῶν, ὦν Καλλία, ἔφη, εἰ τῷ Τισσαφέρνει δοκοίη, Κλέαρχος τε καὶ πάντες οἱ στρατηγοὶ συλληφθέντες ἀποθάνοιεν ἂν πρὶν ἡμᾶς αὐτοῖς βοηθεῖν. καὶ ἔτι λέγοντος αὐτοῦ ἤκουσαν κραυγῆς τε καὶ θορύβου ἐν τῷ στρατοσπέδῳ γιγνομένου, καὶ ἐκδραμόντες ὡς τὴν αἰτίαν πευσόμενοι ἐνέτυχον λοχαγῷ τινι Ἀρκάδι δεινῶς τρωθέντι· ὁ δὲ ἅμα προστρέχων ἐβόα ὅτι Κλέαρχος τε τέθνηκε καὶ οἱ ἄλλοι συνειλημμένοι εἰσιν. εὐθὺς δὲ οἱ μὲν Ἕλληνες τὰ ὅπλα ἔλαβον φοβούμενοι μὴ ὅλον τὸ τῶν Περσῶν στράτευμα ἐπὶ βασιλεὺς δὲ εὐ εἰδὼς τοὺς τῶν Ἑλλήνων ὀπλίτας πολλῶν διαφέροντας τῶν ἑαυτοῦ ἱππέων ἐβουλεύσατο, εἰ τι πράσσειεν δόλῳ δύναιτο, μὴ χρῆσθαι τῇ βίᾳ.

Exercise 166 [A].

1. πάντες χαλεπῶς ἐφέρομεν τὸ ταῦτα κρυπτεσθαι.
2. πρίσβεις τινὲς ἐπέμψθησαν κωλύσοντας τὰ τεῖχη οἰκοδομεῖσθαι.
3. οὐδεὶς οὐκέτι οἷός τε ἦν κωλύσαι τὸν Φίλιππον [τοῦ] καταστρέφεσθαι τὴν Ὀλυνθον.
4. καίπερ αὐτὸς οὐ γινώσκων αὐτὸν, αἰεὶ ἀκήκοα δεινότατον ὄντα λέγειν.
5. οὐκ ἔχω λέγειν διὰ τὸ μὴ αὐτὸς παρῆναι.
6. οὐκ ἀπαρνείται μὴ οὐ μετασχεῖν τοῦ πολέμου.
7. ἐκωλύσαμεν αὐτὸν [τοῦ] κατιέναι πρὶν τὸν πόλεμον τελευτῆσαι.
8. ἀπέειπον αὐτῷ μὴ ἔλθειν καίπερ ἐτοίμῳ ὄντι ὠφελεῖν αὐτοῦς.
9. οὐκ ἀπαρνήσομαι μὴ οὐκ εἰς καιρὸν ἀφικέσθαι.
10. χαλεπώτατα ἐφέρομεν τὸ αὐτοὺς μὴ πρότερον ἡμᾶς μεταπέμψασθαι.
11. παρέδομεν αὐτοῖς ταύτας τὰς ναὺς χρῆσθαι ὅπως ἐθέλοιν.
12. ὑπέσχοντο ἀποδώσειν τοὺς ὁμήρους ἐφ' ᾧ τε τοὺς Θηβαίους μὴ λῦσαι τὰς σπονδάς.

Exercise 167 [B].

1. παρέδωκαν ἡμῖν ταῦτα τὰ τέκνα τρέφεσθαι.
2. ἡμῖν ἐξῆν κατιέναι ἐφ' ᾧ τε μὴ μετέχειν τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων.

Ex. 167—continued.

3. ἐλευθεριώτερος ἢ ἡ ὥστε τὸν ἐχθρὸν τιμωρήσασθαι.
4. ἐξέπεσεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν διὰ τὸ αὐτὸς τῆς προδοσίας ἐλεγχθῆναι.
5. παρέδωκαν τὴν πόλιν τοῖς μισθοφόροις φυλάσσειν.
6. οὐκ ἐπειρᾶτο ποτε κωλύειν τὸν υἱὸν [τοῦ] ποιεῖν ὅτι βούλοιο.
7. οὗτω γενναῖος ὢν ἐφάνη ληφθεὶς ὁ στρατηγὸς ὥστε μηδένα ἢ λέγειν ἢ θορυβεῖν αὐτοῦ διὰ τῆς πόλεως ἐλαυνοντος.
8. μέγας χειμῶν γενόμενος ἠνάγκασε πάσας τὰς ναὺς εἰς τὸν λιμένα καταφυγεῖν.
9. οὐδεὶς ἀπηνήθη ποτὲ μὴ οὐ παραδοτέον εἶναι ἡμῖν τὴν πόλιν.
10. οἱ ἔμποροι συνήλθον διακρινόμενοι περὶ τοῦ ἐκ τῆς χώρας τὸν Ἀλκιβιάδην ἐκβαλεῖν.
11. ὁ στρατηγὸς παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις μὴ διασπείρεσθαι διὰ τὸ τὰ ἐπιτήδεια ζητεῖν.
12. οὐ νομίζω τὸν Κλέωνα ἄξιον εἶναι αἰρεθῆναι στρατηγόν.

Exercise 168 [A].

ἐν δὲ τούτῳ ὁ μὲν βασιλεὺς ἐν τῷ μέσῳ, ὡς εἴρηται, καταστάς, καὶ οὐδένα ἐπιόντα αἰσθόμενος, τέλος δὴ προὔχωρσεν ὡς κατὰ κέρας τοῖς Ἑλλησιν ἐμπεσοῦμενος. ὁ δὲ Κύρος ἰδὼν τοῦτο δρόμῳ προσέβαλεν ἄγων τοὺς ἐξακοσίους καὶ παρέρρηξε τοὺς πρὸ τοῦ

Ex. 168—continued.

βασιλέως τεταγμένους. ἐνταῦθα δὴ οἱ μὲν ἱππῆς σπουδῇ πάνυ διώκοντες πανταχόσε διεσκεδάσθησαν. Κύρος δὲ ὀλίγους τινὰς ἔχων κατελείφθη. καὶ μὴν οὐδ' οὕτως ἔχων δεινὸν τι ἔπαθεν ἂν εἰ μὴ ἐξαίφνης τὸν ἀδελφὸν κατείδεν. ἰδὼν δὲ ἐκείνου ἐν τῷ ὄχλῳ μεγάλη τῇ φωνῇ ἐβόησεν, Τὸν ἄνδρα ὀρώ, καὶ προπετῶς ἐπήλασεν. εὐθὺς οὖν εἰς χεῖρας ἦλθον οἱ ἀδελφοί· ἀλλ' οἱ περὶ Κύρον ἐλάσσους ἦσαν ἢ ὥστε περιγενέσθαι, ὥστε δι' ὀλίγου [ἀπὸ τῶν ἱππων] κατεκλύσθησαν καὶ ὁ Κύρος ἑνατος αὐτὸς ἀπέθανεν.

Exercise 169 [B].

ἅμα δὲ τῷ ἦρι αὕτη ἡ στρατία τοσαύτη οὖσα ἦρεν ἐκ τῶν Σούσων, αὐτοῦ Ξέρξου ἡγεμονεύοντος. πρῶτον μὲν βραδέως προὐχώρου· ἐπεὶ δὲ βασιλεὺς ἤσθετο τῶν Σκυθῶν αἰεὶ ἑαυτὸν ὑπεξερχομένων ἐβουλεύσατο ὡς τάχιστα προπέμπειν τοὺς ἱππέας, κελεύσας μὴ εἰς χεῖρας ἔλθειν τοῖς πολεμίοις ἀλλὰ πάντι τρόπῳ ἀναχωροῦντας αὐτοὺς κωλύειν· οἱ δὲ μέντοι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐνέδρα τινὶ καταληφθέντες διεφθάρησαν. αὕτη οὖν τῇ νίκῃ θαρροῦντες οἱ μὲν βάρβαροι ἐδέχοντο τὸν Ξέρξην ὅπου ποταμός τις αὐτῷ διαβατέος ἦν· εὐθὺς δὲ ἀφικόμενοι οἱ Πέρσαι μίαν μὲν νύκτα ἐνάντιον τῶν πολεμίων ἐστρατοπεδεύσαντο, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἀντετάχθησαν, τῶν μὲν τοξοτῶν ἐν δεξιῷ κέρα καταστάντων τῶν δὲ πελταστῶν ἐν τῷ εὐωνύμῳ τῶν δὲ ὀπλιτῶν τὸ μέσον ἐχόντων. καὶ οὕτω ταχθέντες τοὺς πολεμίους πολλάκις

Ex. 169—continued.

μὲν ἐπιόντας ἀπεκρούσαντο φεύγοντας δὲ οὐκ ἐδύναντο διώκειν· ὥστε οὔτε δόξαν οὔτε λείαν ἐκ τῆς μάχης ἠνέγκαντο.

Exercise 170 [A].

εἰ ἂν νῦν ὑμεῖς πράσσετε, ὦ Ἀθηναῖοι, ταῦτα οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἔπραξαν ἐπὶ τοὺς Μήδους πολεμοῦντες, ἡ μὲν Ἑλλὰς οὐδέποτε· ἂν ἐλευθέρα ἐγένετο ἡμεῖς δ' ἂν ἦμεν σατράπου τινὸς ὑπήκοοι. λέγεται μὲν δὴ βασιλέως ποτὲ πέμψαντός τινος γῆν καὶ ὕδωρ παρὰ τῶν Ἀθηναίων αἰτήσαντας τοὺς κήρυκας εἰς φρέαρ ρίφθηναι· οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι προείλοντό γε τότε τοῖς Μήδοις μάχεσθαι πρὶν πρὸς αὐτοὺς πράσσειν· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐθέλετε ὑπὲρ τῶν Ἀθηνῶν οὐδὲν ποιεῖν πρὶν ἂν Φίλιππος πρὸς αὐτὰς τὰς πύλας ἀφίκηται. μὴ δῆτα πείθεσθε τοῖς ἅμφ' Αἰσχίνην λέγουσιν ὅτι Φίλιππος φίλος ἐστί· ποῖος ἄρα φίλος ἐστὶν ἐκεῖνος; ἀρ' οὐ πρότερον αὐτὸν ἠλέγξατε ὑμᾶς ἑξαπατῶντα ἄλλως τε καὶ περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως; ἐὰν δὲ νῦν συμβῇτε ἐφ' ᾧ αὐτὸν Ὀλυμπον ὑμῖν παραδοῦναι, πάντες οἱ Ἕλληνες ὑμῶν καταγελάσσονται, μᾶλλον δὲ ὑμῖν αὐτοῖς δι' ὀλίγου φανεῖσθε κατάγελαστοὶ ὄντες.

Exercise 171 [B].

εἰκὸς μὲν εἶη ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ πᾶσαν τὴν τῆς πόλεως δύναμιν ἐπὶ τὸν Φίλιππον ἀποστείλατε· ἐὰν δὲ μὴ δόξῃ τοῦτο ποιεῖν,—ἡγήσθε γὰρ, ὥς γ' οἶμαι,

Ex. 171—continued.

ἐπαχθέστερον ἀποδημῆν αὐτοί—ικανόν γε προστίθετε Ἀθηναίων στρατεύματα τοῖς ξένοις, ὁπόσους ἂν δόξη πρὸς τὸν πόλεμον ἀποχρῆν. ἔπειτα δὲ βουλευσάσθε ὡς πάσης τῆς στρατίας πρὸς τῇ Μακεδονικῇ παραλίᾳ θέρος τε καὶ χειμῶνα ἐφορμησούσης, ἵνα ἐτοῖμος ᾖ βοηθεῖν ὅποι ἂν ὁ Φίλιππος ὀρήσῃ. ἀλλ' οὖν ταῦτ' ἔατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὸ παρόν, καὶ ἀκροᾶσθέ μου λέγοντος δυσχερῇ μὲν ἴσως ἐπιτήδεια δὲ τοῖς οὕτω καθεστῶσιν. αὐτοὶ γὰρ πολλαῖς φαίνεσθε ἐπὶ τοῖς ὑπὸ τῶν ὑμετέρων προγόνων καλῶςπραχθεῖσι σεμνυνόμενοι· ἐπειδὴν γάρ τις εἶπῃ καὶ διὰ βραχέων περὶ τούτων, οὕτως ἀναθρυβεῖτε ὥστε τοὺς ἐν τῷ Πειραιεῖ ναύτας τὸν ψόφον ἀκούειν. ἀλλ' ἐνθυμείσθε καὶ ἀλλήλους ἐρωτᾶτε διὰ τί ἐκεῖνοι ἐπιφανεῖς ἐγένοντο κατὰ πάσαν τὴν γῆν, ἐγένοντο οὖν διὰ τὰ ταῦτα πράσσειν ὧν ὑμεῖς πράσσετε οὐδέν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ αὐτοὺς τοὺς οἴκους ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος παρεβάλλοντο, ὑμεῖς δὲ οὐ παραβάλλεσθε τὸ θεωρεῖν· εἰς τὰ ἔσχατα τῆς γῆς ἐκεῖνοι ἐστρατεύοντο, ὑμεῖς δὲ βραθυμούντες οἴκοι καὶ τοὺς βαρβάρους μισθωσάμενοι τούτους ἀποστέλλετε πρὸς τὰ ὑμέτερα πράγματα. εἰς τοσοῦτο γὰρ τῆς αἰσχύνῃς ἢ τοῦ Θεμιστοκλέους πόλις πέπτωκεν.

Exercise 172 [A].

ἤδη οὖν σχεδὸν φανερόν ἐγένετο ὅτι οὐ προσβολαῖς ἢ πόλις ἀλώσεται. δι' ὃ ἔδοξε αὐτὴν προσάγεσθαι λιμῷ. δι' ὅλου μέντοι τοῦ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ὁ ἔξω τῶν τειχῶν ἀναριθμητὸς στρατὸς οὐχ ἦσσαν ἔπασχεν ἢ οἱ ἐντός, ἀνθρώπων ἀποθηνησκόντων πολλῶν

Ex. 172—continued.

διὰ τε τὸ δεινὸν ψυχὸς καὶ διὰ τὴν τοῦ σίτου ἔνδειαν νοσησάντων· καὶ γὰρ οἱ οὕτως ἀποθανόντες, ὥς τοῖς πολιορκουσί πολλαῖς συμβαίνει, πολλῶ πλείονες ἦσαν ἢ οἱ ὑπὸ τῶν πολεμίων διαφθάρυντες. οἱ δὲ τῆς πύλεως ἐντὸς καθ' ἡμέραν δεινότερα ἔπασχον, ὥς τοῦ σίτου μόνον ἱκανοὺ ὑπάρχοντες ὥστε τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν παρέχειν· καὶ ἅμα τῷ ἥρι ἐκινδύνουν μὲν πάντων τῶν ἐπιτηδεῖων ἀποστερηθῆναι, ἐφοβοῦντο δὲ μὴ ὁ στρατηγὸς οὐ δύναίτο τὸ ναυτικὸν συσκευάζειν πρὶν τὴν πόλιν αἰρεθῆναι.

Exercise 173 [B].

ὀλίγιστα ἤδη τοῖς Ἀθηναίοις αἱ λοιπαὶ τῶν νεῶν ἦσαν ταύτας μέντοι ἀνείλκυσαν καὶ μικρὸν τείχος οἰκοδομήσαντες ἐν νῷ εἶχον ὥς ἀνδρείοτατα ἱμῦνεσθαι. καὶ δὴ καίπερ ὀλίγοις οὖσι καὶ φαύλως ὀπλισμένοις καὶ τοῦ σίτου δεομένοις οἱ πολέμοι ἀπώκνουν μὲν ἐπιθέσθαι ὥς εὖ εἰδότες ὅσην καὶ ἀνέλπιστοι σωθήσεσθαι οἱ Ἀθηναῖοι παρέχοντα ἀρετῇ. πέμψαντες δὲ κήρυκα ὑπισχνούντο ὁμολογήσεσθαι ἐφ' ᾧ τοὺς Ἀθηναίους εὐθὺς ἐκ τῆς νήσου ἀναχωρήσαι. οἱ δὲ ἀπεκρίναντο οὐ δύνασθαι ἀναχωρεῖν μὴ ὑπὸ τῶν οἰκοθεν κελευσθέντες.

Exercise 174 [A].

ὁ δὲ τοῦ Νικίου στρατὸς πρὸς Συρακούσαις ἐστρατοπεδεύετο ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν ἡμέρας· ἔνθεν γὰρ εἰ καὶ ἄλλοθεν ὁ Ἑρμοκράτης ὠφέλητο. πρῶτον μὲν ἐν τοῖς ὑπὲρ τῆς πόλεως ἄκροις ἠύλισαντο ὥς μὴ ὀρμῇ αὐτὴν

Ex. 174—continued.

αἰρήσοντες· ἔπειτα δὲ τρεῖς πειρασάμενοι εἰσελθεῖν ἢ καὶ διὰ πολλοῦ τὸ τεῖχος ἀσθενὲς ὃν ἡσθάνοντο καὶ ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν ἐνοικούντων θαρραλέως ἀμυνομένων διακωλυθέντες, ἐβουλεύσαντο, ὡς δὴ ἔδει, στρατόπεδον πρὸς τῷ λιμένι ποιῆσαι ἐν πεδινῷ τε καὶ λιμνώδει χωρίῳ καὶ προσμένειν ἕως οἱ πολλῖται λιμῷ ἀναγκασθεῖεν περὶ ἀπαλλαγῆς πράσσειν. ὡς δὲ τοῦτο σπεύσοντες ἤρξαντο μὲν τείχει ἀπλῶ τὴν πόλιν ἀποτειχίζειν· πρὸς δὲ τοῦ ποταμοῦ οὐκ ἐδύναντο ἐπιεικῶς φυλάσσειν· δι' ὃ ὀλκάδες εἰς τὸν λιμένα θαρραλέως εἰσπλεύσασαι τοῖς φρουροῦσι σίτον εἰσῆγον.

Exercise 175. [B].

αὕτη ἡ ἐν Αἰγύπτῳ γενομένη συμφορά, πλεον ἢ μυρίων τῶν Ἀθηναίων διαφθαρέντων, ἔσχατον τὸ πένθος ἐνέβαλε τῇ πόλει· οὐ γὰρ ἦν μὲν εἰς οἶκος ὅθεν οὐκ ἀπώλετο ἡ υἱὸς ἢ ἀδελφός. οὐδὲ δεινὸν ἂν ἦν εἰ οἱ πολλοὶ πρὸς τὰ ἐν Αἰγύπτῳ πράγματα ἠθύμηνον· ἀλλ' αὕτῃ τῇ ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ ἐπεὶ ἠγγέλθη, τῇ ἐκκλησίᾳ ἐψηφίσθη ἄλλην στρατείαν παρασκευάζεσθαι. αὕτη μέντοι ἡ στρατεία οὐδέποτε εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐξέβη. ὁ γὰρ Κίμων, στρατηγὸς αὐτῆς καταστάς, πολὺν χρόνον περὶ τὴν Κύπρον ἔμεινεν ἵνα ταῖς ἐκεῖ Ἑλληνικαῖς πόλεσι τὸ Φοινικικὸν ναυτικὸν ἀμύνῃ. ἀλλ' ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἢ ἡ ναυμαχία ἐγένετο νοσῶν μὲν αὐτὸς οὐκ ἐνέβη, τοὺς δὲ στρατιώτας παρεθάρσυνε πρὶν ἐμβῆναι. ἀπέθανε γοῦν οὐκ ἀναξίως τοῦ υἱοῦ τοῦ Μιλτιάδου αὐτῷ τῷ καιρῷ ᾧ τοὺς πολεμίους νικήσασαι αἱ νῆες κατήγοντο.